

การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ศิโรรัตน์ บุญกอง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2567
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ศิโรรัตน์ บุญกอง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2567
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

PROVIDING OF REGISTRATION SERVICES FOR THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLE OF BHAVANA 4 OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PERSONNEL IN RONPHIBUN DISTRICT NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

SIRORAT BUNKONG

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2024

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช**
ชื่อนักศึกษา	:	**ศิโรรัตน์ บุญกอง**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
ปีพุทธศักราช	:	2567
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....

(พระมหาสุรไกร ชินพุทฺธิสิริ, ผศ.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :

ประธานกรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ เผือกคง)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก) .....

(ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร)

กรรมการ .....

(พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.)

กรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว)

กรรมการ .....

(ดร. สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Topic	:	Providing of Registration Services for the Elderly According to the Principle of Bhavana 4 of Subdistrict Administrative Organization Personnel in Ronphibun District, Nakhon Si Thammarat Province
Student's Name	:	Sirorat Bunkong
Degree Sought	:	Master of Political Science
Anno Domini	:	2024
Advisor	:	Dr. Supreecha Chamnanphuttiphon

Accepted by the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Political Science.

Dean of Faculty of Social Sciences .....

(Phramaha Surakrai Jinabuddhisiri, Asst. Prof.)

Thematic Committee :
Chairman .....

(Assoc. Prof. Dr. Chaiwat Phuakkhong)

Member (Advisor) .....

(Dr. Supreecha Chamnanphuttiphon)

Member .....

(Phramaha Ekkawin Piyaweero, Dr.)

Member .....

(Assoc. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew)

Member .....

(Dr. Sitthipong Sitthiphataraprabha)

Copyright of Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์ : **การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช**

ชื่อนักศึกษา : **ศิโรรัตน์ บุญกอง**

ชื่อปริญญา : **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**

ปีพุทธศักราช : **2567**

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : **ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร**

สารนิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร และ 2) แนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mix Methos Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 384 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาโดยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1) การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักศีลภาวนา ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = 0.40) รองลงมาคือ ด้านหลักกายภาวนา ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.35) ด้านหลักจิตภาวนา ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.42, S.D. = 0.35) และ ด้านหลักปัญญา ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.43) ตามลำดับ

2) แนวทางการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ (1) หลักกายภาวนา บุคลากรควรให้บริการด้วยใจบริการ รับฟังความคิดเห็นของผู้สูงอายุ (2) หลักศีลภาวนา บุคลากรควรปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามกฎระเบียบและมีจรรยาบรรณในการบริการ (3) หลักจิตตภาวนา บุคลากร

ควรมีสมาธิ จดจ่อและตั้งใจกับงานที่ให้บริการ และ (4) หลักปัญญาภาวนา บุคลากรควรพัฒนาความรู้เกี่ยวกับงานอย่างสม่ำเสมอและควรมีทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะได้

คำสำคัญ การให้บริการ, หลักภาวนา 4, การรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ

ABSTRACT

Thematic Topic : **Providing of Registration Services for the Elderly According to the Principle of Bhavana 4 of Subdistrict Administrative Organization Personnel in Ronphibun District Nakhon Si Thammarat Province**

Student's Name : **Sirorat Bunkong**

Degree Sought : **Master of Political Science**

Anno Domini : **2024**

Advisor : **Dr. Supreecha Chamnanphuttiphon**

The objectives of this thematic paper are as follows: 1) Providing registration services for the elderly according to the principle of Bhavana 4 of the personnel and 2) Guidelines for promoting the provision of registration services for the elderly according to the principle of Bhavana 4 of the Subdistrict Administrative Organization personnel in Ronphibun District, Nakhon Si Thammarat Province. This research is a mixed methodological research between quantitative research and qualitative research. The sample group used in the research consisted of 384 people and 5 key informants. The tools used to collect data were questionnaires and interviews. Statistics used in data analysis included frequency, percentage mean and standard deviation and content data analysis by descriptive method

The results showed that;

1) Providing registration services for the elderly according to the principle of Bhavana 4 of the Subdistrict Administrative Organization personnel in Ronphibun District. Nakhon Si Thammarat Province Overall, every aspect is at a high level, Mean ($\overline{X}$= 4.43, S.D. = 0.33) When considering each aspect By sorting the average from highest to lowest, it was found that the side with the highest average was For principles of Panya Bhavana, the Mean ($\overline{X}$= 4.46, S.D. = 0.40), followed by the Principles of Kaya Bhavana, the Mean ($\overline{X}$= 4.43, S.D. = 0.35), for the) Principles of Sila Bhavana, the Mean ($\overline{X}$= 4.42, S.D. = 0.35) and the) Principles of Chitta Bhavana aspect, the Mean ($\overline{X}$= 4.41, S.D. = 0.43), respectively.

2) Guidelines for promoting registration services for the elderly according to the 4 principles of the Subdistrict Administrative Organization personnel in Ronphibun District Nakhon Si Thammarat Province includes: (1) Principles of Kaya Bhavana: Personnel should provide service with a service heart. Listen to the opinions of the elderly. (2) Principles of Sila Bhavana. Personnel should perform their duties correctly according to the rules and regulations and have a code of ethics in providing services. (3) Principles of Chitta Bhavana. Personnel should be focused. Focus and be attentive on the service work and (4) principles of Panya Bhavana. Personnel should regularly develop their knowledge about their work and should have the skills to solve specific problems.

Keywords: Providing services, Principle of Bhavana 4, Elderly Registration

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางการศึกษาด้านรัฐศาสตร์ระดับปริญญาโท

ขอกราบขอบพระคุณอธิการบดี และคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ที่ได้อำนวยความสะดวกในการศึกษา ตลอดหลักสูตร ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ เผือกคง ที่กรุณาเป็นประธานควบคุมการสอบ ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มสารนิพนธ์ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลักที่ได้ให้คำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของสารนิพนธ์ ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกด้วยดีเสมอมา ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโททุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณครอบครัวและญาติมิตรทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ที่คอยห่วงใยให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงจบการศึกษา คุณงามความดีและประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอใช้เป็นเครื่องสักการบูชาคุณ พระรัตนตรัย พระคุณของมารดา บิดา ครูอาจารย์ ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง และขอแผ่คุณความดีนี้ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทุกรูปทุกนาม พร้อมทั้งเจ้ากรรมนายเวรในทุกภพทุกชาติด้วย เทอญ

ศิโรรัตน์ บุญกอง

สารบัญคำย่อ

อักษรย่อพระไตรปิฎกในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย มหามกุฎราชวิทยาลัย. (2563) : โรงพิมพ์มหามกุฎราชวิทยาลัยนครปฐม ในการค้นคว้าและอ้างอิง โดยมีคำย่อและคำเต็มดังนี้

พระสุตตันตปิฎก

องฺ.ปญฺจก. สุตฺตนฺตปิฎก อังคุตรนิกาย ปัญจกนิบาต

เลขที่เกี่ยวกับพระไตรปิฎก มีดังนี้ เลขหน้าเป็นเล่ม เลขกลางเป็นข้อ และเลขหลังเป็นหน้า เลข/ข้อ/หน้า เช่น องฺ.ปญฺจก. (ไทย) 22/80/144 หมายถึง พระสุตตันตปิฎก อังคุตรนิกาย ปัญจกนิบาต (ฉบับภาษาไทย) ฉบับมหามกุฎราชวิทยาลัย เล่มที่ 22 ข้อที่ 80 หน้าที่ 144 เป็นต้น

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ (ภาษาไทย)..... จ

บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ)..... ช

กิตติกรรมประกาศ..... ฌ

สารบัญคำย่อ..... ญ

สารบัญเรื่อง..... ฎ

สารบัญภาพ..... ฐ

สารบัญตาราง..... ฑ

บทที่ 1 บทนำ..... 1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

1.2 คำถามการวิจัย..... 3

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย..... 4

1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 4

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ..... 5

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 6

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7

2.1 หลักภาวนา 4..... 7

2.2 แนวคิดทฤษฎีการให้บริการ..... 27

2.3 การรับลงทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในประเทศไทย..... 34

2.4 สถานการณ์และสิทธิผู้สูงอายุในประเทศไทย..... 45

2.5 บริบทพื้นที่..... 47

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 54

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 58

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 59

3.1 ประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง..... 59

3.2 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง..... 60

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 61
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 63
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 64
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 64
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 64
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 66
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล..... 67
4.2 การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช..... 70
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เรื่อง การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช..... 75
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 82
5.1 สรุปผลการวิจัย..... 84
5.2 อภิปรายผลการวิจัย..... 86
5.3 ข้อเสนอแนะ..... 88
บรรณานุกรม..... 89
บุคลานุกรม..... 93
ภาคผนวก..... 95
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย..... 96
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย..... 98
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย..... 102
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย... 111
ภาคผนวก จ ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ และการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ..... 121
ภาคผนวก ฉ รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ..... 131
ประวัติผู้วิจัย..... 137

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 2.1	แสดงความสำคัญด้านกายภาวนา	17
ภาพที่ 2.2	แสดงความสำคัญของการดำเนินชีวิตด้านสีลภาวนา	20
ภาพที่ 2.3	แสดงความสำคัญของการดำเนินชีวิตด้านจิตภาวนา	23
ภาพที่ 2.4	แสดงความสำคัญของการดำเนินชีวิตด้านปัญญาภาวนา	25
ภาพที่ 2.5	สวัสดิการเบี้ยยังชีพ ตั้งแต่อดีต – ปัจจุบัน	34
ภาพที่ 2.6	เกณฑ์การรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	38
ภาพที่ 2.7	ร่างแผนพัฒนาประชากรเพื่อการพัฒนาประเทศระยะยาว ปี 2565 - 2580	46
ภาพที่ 2.8	กรอบแนวคิดในการวิจัย	58
ภาพที่ 4.1	องค์ความรู้ใหม่	80

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ..... 67

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ..... 67

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา..... 68

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ..... 68

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน..... 69

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้าน..... 70

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักกายภาวนา (การเจริญกาย พัฒนากาย การฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อเกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ)..... 71

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักศีลภาวนา (การเจริญศีล พัฒนาความประพฤติ การฝึกอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ปฏิบัติตนให้ครบ ศีล 5 ข้อ)..... 72

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักจิตภาวนา (การเจริญจิต พัฒนาจิต การฝึกอบรมจิต ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงาม ด้วยคุณธรรม)..... 73

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักปัญญา (การเจริญปัญญา พัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจ สิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง)..... 74

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีแนวโน้มผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นและอายุยืนยาวมากขึ้น เมื่อเทียบกับอดีตที่ผ่านมา สาเหตุหนึ่งเนื่องจากการสาธารณสุขมีความเจริญขึ้นเป็นอย่างมาก ประชาชนเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางสาธารณสุขได้เร็ว และแม่นยำมากขึ้น การคมนาคมสะดวกแก่การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยรวดเร็วขึ้น จึงมีกลุ่มผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจำนวนมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรผู้สูงอายุ ร้อยละ 19.21 ของประชากรทั้งประเทศ และพบว่า ปี 2566 สังคมไทยเริ่มเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงวัยอย่างสมบูรณ์ ประชากรที่มีอายุเกิน 60 ปี จำนวนมากเกือบ 20% ของประชากรทั้งหมด (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2566, หน้า 2) ผู้สูงอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 12,698,362 คน (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2566, หน้า 6) ประกอบกับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมพัฒนาเด็กเยาวชน ผู้สูงอายุบังคับให้มีบริการแก่กลุ่มอายุเหล่านี้ในรูปแบบที่รับกับสภาพของกลุ่มอายุ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุต้องได้รับบริการเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพ ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีบทบัญญัติที่กำหนดสิทธิเกี่ยวกับสิทธิได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุที่ระบุว่า “บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ” (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2558, หน้า 8)

รัฐไทยต้องให้ความคุ้มครองสิทธิและจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ดังนั้นประชาชนสัญชาติไทยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปที่ประสงค์รับสวัสดิการเบี้ยผู้สูงอายุต้องไปลงทะเบียนยืนยันตัวตนต่อหน่วยงานภาครัฐเพื่อรับสิทธิและสามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐที่จัดให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งหน่วยงานภาครัฐที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่มากที่สุดคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ และสอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจ (Decentralization) ที่ถูกกำหนดไว้ภายใต้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา บังคับใช้เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2542 ต้องการมุ่งเน้น “การถ่ายโอนภารกิจ” หมายถึง การที่ราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาคจะลดหรือยุติบทบาทจากผู้ปฏิบัติ เปลี่ยนไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติแทน ได้ให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของคนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองการบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ ดังนั้น การรับลงทะเบียนผู้สูงอายุขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเมื่อผู้สูงอายุได้ลงทะเบียนไว้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วย่อมได้รับสิทธิและสวัสดิการตามที่รัฐได้กำหนดกฎหมายและนโยบายเพื่อเป็นการดูแลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัติสิทธิผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ซึ่งได้จัดสวัสดิการทั้งทางด้านสาธารณสุข สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา เป็นต้น และนโยบายหลักที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุในประเทศไทย ได้แก่ โครงการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตาม พระราชบัญญัติข้างต้น เป็นโครงการที่จ่ายเงินรายเดือนแก่ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปทุกคนที่ไม่อยู่ภายใต้โครงการบำนาญอื่นใดของรัฐ ซึ่งรัฐบาลจ่ายเบี้ยยังชีพโดยเพิ่มสิทธิประโยชน์ตามช่วงอายุ คือ ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 60 - 69 ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 600 บาทต่อคนต่อเดือน ผู้สูงอายุซึ่งมีอายุ 70 - 79 ปี จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 700 บาทต่อคนต่อเดือน ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 80 - 89 ปีจะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 800 บาทต่อคนต่อเดือน ผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 90 ปี ขึ้นไป จะได้รับเบี้ยยังชีพ อัตรา 1,000 บาทต่อคนต่อเดือน แทนที่จะจ่ายผลประโยชน์รายเดือนอัตราเดียวแก่ผู้รับประโยชน์ที่มีสิทธิทุกราย

ในอดีตที่ผ่านมาการลงทะเบียนของผู้สูงอายุกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพหรือ รับสิทธิและสวัสดิการอื่น ๆ ยังพบปัญหาอยู่หลายประการ ได้แก่ 1) ปัญหาที่ประชาชนทั่วไปไม่ทราบหรือไม่สามารถคำนวณหาช่วงเวลาที่ต้องไปลงทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้อง มีความเสี่ยงในการไปลงทะเบียนล่าช้ากว่าที่ระเบียบกำหนด ส่งผลให้ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุล่าช้าและจำนวนเงินเบี้ยยังชีพที่ได้รับน้อยลงกว่าสิทธิที่ควรจะได้ 2) การย้ายที่อยู่ของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุจะต้องไปขึ้นทะเบียนกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ที่ตนมีชื่ออยู่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับที่ต่ำกว่าเทศบาลลงมานั้น (องค์การบริหารส่วนตำบล) ไม่สามารถดูข้อมูลทะเบียนราษฎร์ได้ทำให้ไม่ทราบข้อมูลด้านการย้ายที่อยู่ผู้สูงอายุ ส่งผลให้ผู้สูงอายุบางรายเสียสิทธิการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไป 3) ระบบการเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้กับผู้สูงอายุที่ย้ายจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นทำให้การเบิกจ่ายต้องในรูปแบบเงินสด ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเบิกเงินของผู้สูงอายุเนื่องจากการเดินทางค่อนข้างไกลประกอบกับในเขตพื้นที่ไม่มีรถประจำทาง การดำเนินการทางธุรกรรมการเงิน ไม่มีจุดให้บริการเบิก – ถอนและการให้บริการทางธุรกรรมทางการเงินในพื้นที่ ทำให้ผู้สูงอายุต้องเดินทางไปยังนอกพื้นที่ ทำให้เกิดไม่สะดวกแก่ผู้สูงอายุ (ธวัชชัย ไพรพฤกษ์, 2564, หน้า 12) 4) เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บรรจุใหม่และมีหน้าที่ในการให้บริการผู้สูงอายุ ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ไม่มีทักษะการสื่อสารกับผู้สูงอายุ ความอดทนต่อการให้บริการผู้สูงอายุมีน้อย การพูดจาด้วยภาษาสมัยใหม่ส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่เข้าใจ เป็นต้น (ณิชาพัฒน์ คำดี, 2565, หน้า 21)

พระพุทธศาสนาและหลักธรรมคำสั่งสอนเป็นเรื่องที่มีการกล่าวขาน และมีการประพฤติปฏิบัติกันมายาวนานหลายพันปีมาแล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของศีลธรรม ซึ่งเป็นข้อกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคมที่ควรประพฤติปฏิบัติต่อกันและกัน ตลอดจนข้อห้ามที่ไม่ควร กระทำต่อสมาชิกในสังคม

ด้วยกันทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม ดังนั้นการนำเอาหลักธรรมมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาบุคลากร ให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานหรือทำงานนั้นเป็นสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่ง เนื่องจากจะส่งผลให้ เกิดการทำงานเป็นทีมและมีผลลัพธ์ที่ทุกฝ่ายพึงพอใจ อีกประการหนึ่ง การส่งเสริมบุคลากรโดย การบูรณาการหลักพุทธธรรม คือ หลักภาวนา 4 ประกอบด้วย กายภาวนา การส่งเสริมด้านกาย สีลภาวนา การส่งเสริมด้านศีล จิตภาวนา การส่งเสริมด้านจิต และปัญญาภาวนา การส่งเสริมปัญญา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546, หน้า 22) เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรนั้น สามารถสร้างบุคลากรให้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานให้กับองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในพื้นที่อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 5 แห่ง ซึ่งประกอบด้วย 1) องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ 2) องค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง 3) องค์การบริหารส่วนตำบลหินตก 4) องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง และ 5) องค์การบริหารส่วนตำบลควนชุม ซึ่งมีหน้าที่ในการรับลงทะเบียนหรือขึ้นทะเบียนแก่ผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับสิทธิและการดูแลจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กฎหมายได้กำหนดไว้ นอกจากนี้แล้ว การให้บริการประชาชนนั้น สามารถนำหลักภาวนา 4 มาประยุกต์ใช้ในการให้บริการได้ เพราะหลักภาวนา 4 ในพระพุทธศาสนา มีที่มาที่ปรากฏในพระไตรปิฎกมักแสดงในรูปที่เป็นคุณสมบัติของบุคคลผู้ได้เจริญกาย ศีล จิต และปัญญาแล้ว มีความสำคัญทั้งในด้านการพัฒนาตน, การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ซึ่งหากบุคลากรที่ให้บริการผู้สูงอายุมีคุณสมบัติดังกล่าว ย่อมนำมาซึ่งความพึงพอใจแก่ผู้สูงอายุเป็นอย่างยิ่ง

ด้วยข้อมูลข้างต้น เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ว่าเป็นอย่างไร และมีแนวทางพัฒนาการให้บริการผู้สูงอายุด้วยหลักภาวนา 4 อย่างไรบ้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งผู้รับบริการคือ ผู้สูงอายุ และ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยให้บริการคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับใด

1.2.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.3.2 เพื่อนำเสนอแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเรื่อง การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

1.4.1.1 ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนกับองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 9,433 คน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2566)

1.4.1.2 ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) จำนวน 5 คน/รูป ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินตก, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์, ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลควนชุม และพระนักวิชากร

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กำหนดเนื้อหาตามการให้บริการของผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 (อง.ปญจก. 22/79/121) ซึ่งประกอบด้วย

1) กายภาวนา (การเจริญกาย พัฒนากาย การฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อเกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ)

2) ศีลภาวนา (การเจริญศีล พัฒนาความประพฤติ การฝึกอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ตั้งใจปฏิบัติตนให้ครบ ศีล 5 ข้อ)

3) จิตภาวนา (การเจริญจิต พัฒนาจิต การฝึกอบรมจิต ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลาย เช่น มีเมตตากรุณา ขยันหมั่นเพียร อดทนมีสมาธิและสดชื่นเบิกบานเป็นสุข ผ่องใส เป็นต้น)

4) ปัญญาภาวนา (การเจริญปัญญา พัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง และชีวิตตามสภาวะ สามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระ ทุกข์ แก้ไขปัญญาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญา)

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 5 แห่ง ซึ่งประกอบด้วย

1) องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์

2) องค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง

3) องค์การบริหารส่วนตำบลหินตก

4) องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง

5) องค์การบริหารส่วนตำบลควนชุม

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัย คือ 1 ธันวาคม 2566 – 10 พฤษภาคม 2567

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 การให้บริการ หมายถึง การให้บริการต่อผู้สูงอายุของบุคลากรที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ องค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง องค์การบริหารส่วนตำบลหินตก องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง และ องค์การบริหารส่วนตำบลควนชุม

1.5.2 การรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ หมายถึง บุคลากรในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ ที่ดำเนินการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ องค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง องค์การบริหารส่วนตำบลหินตก องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง และ องค์การบริหารส่วนตำบลควนชุม

1.5.3 หลักภาวนา 4 หมายถึง หลักประพฤติปฏิบัติที่บุคลากรที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ ต้องพัฒนาตนเองทั้งในส่วนของร่างกาย จิตใจ ปัญญา และ สังคม เพื่อให้การบริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุเป็นประทับใจและพึงพอใจแก่ผู้สูงอายุ

1.5.4 กายภาวนา หมายถึง บุคลากรที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ ต้องมีร่างกายที่แข็งแรง คล่องแคล่วว่องไว ในการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ

1.5.5 ศีลภาวนา หมายถึง บุคลากรที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ ต้องมีความประพฤติที่ดี ปฏิบัติงานอยู่ในกฎระเบียบขององค์กรและงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามศีล

1.5.6 จิตภาวนา หมายถึง บุคลากรที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ ต้องมีเมตตากรุณา ขยันหมั่นเพียร อดทน มีสมาธิและสดชื่นเบิกบาน เพื่อให้การบริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุเป็นประทับใจและพึงพอใจแก่ผู้สูงอายุ

1.5.7 ปัญญาภาวนา หมายถึง บุคลากรที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุที่กำหนดโดยรัฐบาลกลาง และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ โดยการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้สูงอายุเกิดความพึงพอใจ

1.5.8 ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป และมีภูมิลำเนาในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.5.9 เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 เพศ คือ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

1.5.10 อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ช่วง คือ 1) 60 - 69 ปี, 2) 70 - 79 ปี, 3) 80 - 89 ปี, 4) 90 ปีขึ้นไป

1.5.11 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 1) ระดับประถมศึกษา, 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช., 4) ระดับอนุปริญญา/ปวส., 5) ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

1.5.12 อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 อาชีพ คือ 1) เกษตร/รับจ้าง, 2) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว, 3) ข้าราชการบำนาญ, 4) แม่บ้าน/พ่อบ้าน, 5) อื่น ๆ

1.5.13 รายได้ หมายถึง รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท, 2) 10,001 - 15,000 บาท, 3) 15,001 - 20,000 บาท, 4) 20,001 บาทขึ้นไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.6.2 ทำให้ได้แนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.6.3 สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาการให้บริการแก่ประชาชนในทุกส่วนงานตามภารกิจของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ได้

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการดำเนินวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 หลักภาวนา 4

2.2 แนวคิดทฤษฎีการให้บริการ

2.3 การรับลงทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในประเทศไทย

2.4 สถานการณ์และสิทธิผู้สูงอายุในประเทศไทย

2.5 บริบทพื้นที่

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 หลักภาวนา 4

2.1.1 ความเป็นมาของภาวนา 4

ภาวนา 4 เป็นหลักธรรมที่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงถึงหลักแห่งการอบรมตนเองและการพัฒนาตนเองเป็นหลักธรรมที่ภิกษุและพุทธศาสนิกชนควรเจริญไว้เนื่อง ๆ ซึ่งพระองค์ได้ตรัสไว้ในตติยอนาคตภยสูตร พระสูตรว่าด้วยภัยอันจักเกิดขึ้นในอนาคต สูตรที่ 3 ว่า ภิกษุทั้งหลายภัยในอนาคต 5 ประการนี้ ยังไม่เกิดขึ้นในปัจจุบัน แต่จักเกิดขึ้นในกาลต่อไป ภัยเหล่านั้นเธอทั้งหลายพึงรับรู้ไว้และพึงพยายามเพื่อละภัยเหล่านั้นเสีย ภัยในอนาคต 5 ประการ อะไรบ้าง คือ

1. ในอนาคต หมู่ภิกษุจักไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญา เมื่อไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญา ให้กุลบุตรเหล่าอื่นอุปสมบท ก็จักไม่สามารถแนะนำกุลบุตรเหล่านั้นในอธิศีล อธิจิตและอธิปัญญาได้ แม้กุลบุตรเหล่านั้นก็จักไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญา เมื่อไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญาให้กุลบุตรเหล่าอื่นอุปสมบทอีก ก็จักไม่สามารถแนะนำกุลบุตรเหล่านั้นในอธิศีล อธิจิต และอธิปัญญาได้ ถึงกุลบุตรเหล่านั้นก็จักไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญา โดยนัยนี้แล เพราะธรรมเลอะเลือน วินัยจึงเลอะเลือน เพราะวินัยเลอะเลือน ธรรมจึงเลอะเลือน ภัยในอนาคตประการที่ 1 นี้ ซึ่งยังไม่เกิดขึ้นในบัดนี้

แต่จักเกิดขึ้นในกาลต่อไป ภัยนั้น เธอทั้งหลายพึงรับรู้ไว้และพึงพยายามเพื่อละภัยนั้นเสีย (องฺ.ปญฺจก. (ไทย) 22/79/144)

2. ในอนาคต หมู่ภิกษุจักไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญา เมื่อไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญา ให้นิสสัยแก่กุลบุตรเหล่าอื่นก็จักไม่สามารถแนะนำกุลบุตรเหล่านั้นในอธิศีล อธิจิตและอธิปัญญาได้ กุลบุตรเหล่านั้นก็จักไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญา เมื่อไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญา ให้นิสสัยแก่กุลบุตรเหล่าอื่นอีก ก็จักไม่สามารถแนะนำกุลบุตรเหล่านั้นในอธิศีล อธิจิตและอธิปัญญาได้ ถึงกุลบุตรเหล่านั้นก็จักไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญา โดยนัยนี้แลเพราะธรรมเลอะเลือนวินัยจึงเลอะเลือน เพราะวินัยเลอะเลือน ธรรมจึงเลอะเลือน

ภัยในอนาคตประการที่ 2 นี้ ซึ่งยังไม่เกิดขึ้นในบัดนี้ แต่จักเกิดขึ้นในกาลต่อไปภัยนั้น เธอทั้งหลายพึงรับรู้ไว้และพึงพยายามเพื่อละภัยนั้นเสีย (องฺ.ปญฺจก. (ไทย) 22/79/145)

3. ในอนาคต หมู่ภิกษุจักไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญา เมื่อไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญาแสดงอภิธัมมกถา เวทัลลกถา ถลำลงสู่ธรรมดำก็จักไม่รู้ตัวโดยนัยนี้แล เพราะธรรมเลอะเลือน วินัยจึงเลอะเลือน เพราะวินัยเลอะเลือน ธรรมจึงเลอะเลือน

ภัยในอนาคตประการที่ 3 นี้ ซึ่งยังไม่เกิดขึ้นในบัดนี้ แต่จักเกิดขึ้นในกาลต่อไป ภัยนั้น เธอทั้งหลายพึงรับรู้ไว้และพึงพยายามเพื่อละภัยนั้นเสีย (องฺ.ปญฺจก. (ไทย) 22/79/145) อภิธัมมกถา หมายถึงกถาว่าด้วยธรรมอันยอดเยี่ยมเช่นกถาว่าด้วยศีล เวทัลลกถา หมายถึงกถาที่เจือด้วยญาณประกอบด้วยเวท คือปีติและโสมนัสที่เกิดจากความเข้าใจธรรม

4. ในอนาคต หมู่ภิกษุจักไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญา เมื่อผู้อื่นกล่าวสูตรที่ตถาคตตรัสไว้ ล้ำลึก มีเนื้อความลึกซึ้ง เป็นโลกุตตรธรรม ประกอบด้วยความว่าง ภิกษุเหล่านั้นไม่ตั้งใจฟังด้วยดี ไม่เงี่ยโสตสดับ ไม่ตั้งใจใฝ่รู้และไม่ให้ความสำคัญธรรมว่าควรเรียนควรท่องจำให้ขึ้นใจ แต่เมื่อผู้อื่นกล่าวสูตรที่ท่านผู้เชี่ยวชาญได้รจนาไว้เป็นบทกวีมีอักษรวิจิตร มีพยัญชนะวิจิตรอยู่ภายนอก เป็นสาวกภาษิต ภิกษุเหล่านั้นกลับตั้งใจฟังด้วยดี เงี่ยโสตสดับ ตั้งใจใฝ่รู้และให้ความสำคัญธรรมว่าควรเรียนควรท่องจำให้ขึ้นใจ โดยนัยนี้แล เพราะธรรมเลอะเลือน วินัยจึงเลอะเลือน เพราะวินัยเลอะเลือน ธรรมจึงเลอะเลือน

ภัยในอนาคตประการที่ 4 นี้ ซึ่งยังไม่เกิดขึ้นในบัดนี้ แต่จักเกิดขึ้นในกาลต่อไป ภัยนั้น เธอทั้งหลายพึงรับรู้ไว้และพึงพยายามเพื่อละภัยนั้นเสีย (องฺ.ปญฺจก. (ไทย) 22/79/145) เทศนาถึงกับแสดงความชื่นชมแล้วถามปัญหาต่อไปอีก อยู่ภายนอกหมายถึงนอกพระพุทธศาสนา เป็นสาวกภาษิต หมายถึงเป็นภาษิตของเหล่าสาวกของเจ้าลัทธินอกพุทธศาสนา

5. ในอนาคต หมู่ภิกษุจักไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญา เมื่อไม่เจริญกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญา ภิกษุผู้เถระก็จักเป็นผู้มักมาก เป็นผู้ย่อหย่อน เป็นผู้นำในโอกกมนธรรม

ทอดธุระในปวิเวก จักไม่ปรารภความเพียรเพื่อถึงธรรมที่ยังไม่ถึง เพื่อบรรลุธรรมที่ยังไม่บรรลุ เพื่อทำให้แจ้งธรรมที่ยังไม่ได้ทำให้แจ้ง หมู่คนรุ่นหลังก็จักพากันตามอย่างพวกภิกษุเถระเหล่านั้น แม้หมู่คนรุ่นหลังนั้นก็จักเป็นผู้มักมาก เป็นผู้ย่อหย่อนเป็นผู้นำในโอกกมนธรรม ทอดธุระในปวิเวก จักไม่ปรารภความเพียรเพื่อถึงธรรมที่ยังไม่ถึง เพื่อบรรลุธรรมที่ยังไม่บรรลุ เพื่อทำให้แจ้งธรรมที่ยังไม่ได้ทำให้แจ้ง โดยนัยนี้แล เพราะธรรมเลอะเลือน วินัยจึงเลอะเลือน เพราะวินัยเลอะเลือน ธรรมจึงเลอะเลือน

ภัยในอนาคตประการที่ 5 นี้ ซึ่งยังไม่เกิดขึ้นในบัดนี้ แต่จักเกิดขึ้นในกาลต่อไปภัยนั้น เธอทั้งหลายพึงรับรู้ไว้และพึงพยายามเพื่อละภัยนั้นเสีย (องฺ.ปญฺจก. (ไทย) 22/79/146) โอกกมนธรรม หมายถึงนิวรณ์ 5 ประการ ปวิเวก ในที่นี้หมายถึงพระนิพพาน

ภิกษุทั้งหลาย ภัยในอนาคต 5 ประการนี้แล ซึ่งยังไม่เกิดขึ้นในบัดนี้ แต่จักเกิดขึ้นในกาลต่อไป ภัยเหล่านั้น เธอทั้งหลายพึงรับรู้ไว้และพึงพยายามเพื่อละภัยเหล่านั้นเสีย (องฺ.ปญฺจก. (ไทย) 22/80/146)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นได้ว่า หลักภาวนา 4 เป็นหลักธรรมที่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงถึงหลักแห่งการอบรมตนเองและการพัฒนาตนเองเป็นหลักธรรมที่ภิกษุและพุทธศาสนิกชนควรเจริญไว้เนื่อง ๆ หากไม่เจริญธรรมในกาย ไม่เจริญศีล ไม่เจริญจิต ไม่เจริญปัญญาแล้วอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบตามมาคือภัยอันน่ากลัวต่อการประพฤติในพระธรรมคำสอนและถ้าเจริญเป็นประจำแล้ว ก็จะก่อให้เกิดเครื่องคุ้มกันคุ้มครองการดำรงชีวิตของผู้เจริญในภาวนา 4 อันเป็นธรรมที่นำพาผู้ประพฤติปฏิบัติตามไปสู่หนทางแห่งความพ้นทุกข์และเป็นการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการพัฒนาตนเองให้ดำรงอยู่ในความมีสติ ไม่ประมาท มีธรรมเป็นเครื่องคุ้มครองตน มีศีลเป็นกรอบในการประพฤติปฏิบัติ มีจิตที่อบรมดีแล้วควรแก่การงานคือมรรคธรรม มีปัญญาที่อบรมดีแล้วควรแก่ความรู้แจ้งเห็นอริยธรรมในพระศาสนา

ดังที่กล่าวมานั้นสรุปได้ว่า หลักภาวนา 4 นี้ เป็นหลักธรรมที่เราเหล่าพุทธศาสนิกทั้งหลายควรนำมาเป็นกรอบ เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติและเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเอง ซึ่งหลักภาวนา 4 นี้ จะมุ่งไปที่การพัฒนาบุคคลโดยมีกรอบแห่งการพัฒนาไว้ 4 ประการ คือ การพัฒนาตนเองให้มีสติ ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ไม่ประพฤติผิดในการทุจริตทางกาย ทางวาจา ทางจิตใจ การเจริญตนให้ตั้งในกรอบของระเบียบข้อประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม การอบรมจิตของตนให้มีความผ่องใสควรแก่การงาน การพัฒนาปัญญาให้เป็นคนมีเหตุมีผล เพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีความสุขในการดำเนินชีวิตของตนเองและหลักภาวนา 4 นี้ ได้แสดงให้เห็นถึงทฤษฎีการพัฒนามนุษย์และสังคม แสดงให้เห็นถึงทฤษฎีการพัฒนาตนเองในการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมได้เป็นอย่างดี

2.1.2 ความหมายของภาวนา 4

คำว่า ภาวนา เป็นคำนามในภาษาบาลี มีรูปกิริยาศัพท์เป็น ภาเวติ มีความหมายตรงกับคำว่า วฑฺเฒติ ซึ่งแปลว่า เจริญหรือพัฒนาที่ใช้ในภาษาไทย คำว่า ภาวนา ในคำสอนของพระพุทธศาสนาหมายถึงการกระทำให้มีขึ้นการทำให้เกิดขึ้นและให้เป็นรูปธรรม เช่น การเจริญ, การบำเพ็ญ, การฝึกอบรม และยังหมายถึงการพัฒนาเพื่อทำสิ่งที่ยังไม่มีให้มีขึ้น โดยมีความหมายครอบคลุมถึงการปฏิบัติธรรมทั้งหมดที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณธรรมภายในตน (พิชญรัชต์ บุญช่วย, 2549, หน้า 26)

สำหรับความหมายของหลักภาวนา 4 นี้ ท่านผู้รู้ทางพระพุทธศาสนาได้ให้ความหมายของภาวนา 4 ไว้ ดังนี้

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2544, หน้า 371) ได้กล่าวถึงหลักหลักภาวนา 4 ไว้ว่าภาวนา หมายถึง การทำให้เป็นให้มีขึ้น, การฝึกอบรม, การพัฒนา ซึ่งมีการพัฒนาอยู่ 4 ประเภท คือ กายภาวนา คือ การเจริญกาย พัฒนากาย การฝึกอบรม ให้รู้จักติดต่อเกี่ยวกับสิ่งทั้งหลายภายนอกทางอินทรีย์ทั้งห้าด้วยดีและปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณมิให้เกิดโทษ ให้กุศลธรรมงอกงามให้อกุศลธรรมเสื่อมสูญ การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สีลภาวนา คือ การเจริญศีล พัฒนาความประพฤติ การฝึกอบรมศีล การปฏิบัติตนให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัยไม่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหาย การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้ด้วยดีเกื้อกูลแก่กัน จิตภาวนา คือ การเจริญจิต การพัฒนาจิต การฝึกอบรมจิตใจ ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลาย เช่น มีการเมตตา มีฉันทะ ขยันหมั่นเพียร อดทน มีสมาธิและมีความสดชื่นเบิกบาน เป็นสุขผ่องใส เป็นต้น ปัญญาภาวนา คือ การเจริญปัญญา การพัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง รู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะ สามารถทำให้เป็นอิสระทำตนให้บริสุทธิ์จากกิเลสและปลอดพ้นจากความทุกข์ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญา การพัฒนามนุษย์ตามแนวทางพระพุทธศาสนานั้นต้องพัฒนาร่วมกันหลายอย่างเช่น การพัฒนากาย การพัฒนาศีล การพัฒนาจิต การพัฒนาปัญญา เข้าด้วยกันจึงจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยไม่เน้นอย่างใดอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ยังได้กล่าวไว้ในหนังสือ “พุทธธรรม” ว่ามนุษย์สามารถฝึกตนให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ในสิ่งทั้งหลายทั้งปวงตามความเป็นจริง จนจิตเป็นอิสระหลุดพ้นจากกิเลส ผ่องใส เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานโดยสมบูรณ์ สามารถคิดพิจารณาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และทำกิจกรรมทั้งหลายในทางที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขอย่างแท้จริงของตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสังคม และต่อประเทศชาติในที่สุดและได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาตนที่ดำเนินไปภายในตัวบุคคล ศึกษาความรู้ ความเข้าใจ แนวคิดทัศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง สอดคล้องกับความเป็นจริง ที่เกื้อกูลแก่ชีวิตตนและสังคม นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงประโยชน์สูงสุดของชีวิตนี้ ว่า พื้นฐานของบุคคล คือการมองสิ่งทั้งหลายตามที่มันเป็น หรือเห็นตามความเป็นจริงด้วยจิตที่ตั้งมั่นมีท่าทีเป็นกลางมีสติไม่หวั่นไหว ไม่ยินดี ยินร้ายไปตามอารมณ์ที่เกิดขึ้น สามารถตามดูรู้เห็นอารมณ์นั้นๆตามสภาวะตั้งแต่ต้นจนตลอดสาย ลึกซึ้งลงไปอีก

คือ ปัญญาที่รู้เท่าทันสังขาร รู้สามัญลักษณะที่เป็นอนิจจังทุกขังอนัตตา รู้เท่าทันสมมติบัญญัติ ไม่ถูกหลอกให้หลงไปตามรูปลักษณ์ภายนอกของสิ่งทั้งหลายและยอมรับความจริงได้ทุกด้าน

พระราชปวราจารย์ (2560, หน้า 55) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับหลักภาวนา 4 ไว้ว่า ภาวนา หมายถึงการเจริญ การทำให้เกิดมีขึ้น การฝึกอบรม การฝึกอบรมจิตใจ การพัฒนา กายภาวนา Physical Development คือ การเจริญกาย พัฒนากาย การฝึกอบรมกายให้รู้จักติดต่อเกี่ยวกับสิ่งทั้งภายนอกทางอินทรีย์ทั้ง 5 ด้วยดีและปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณ มิให้เกิดโทษ ให้กุศลธรรมงอกงามให้อกุศลธรรมเสื่อมสูญ การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สีลภาวนา Moral Development คือการพัฒนาความประพฤติการฝึกอบรมศีลให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียน หรือก่อความเดือดร้อนเสียหาย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี เกื้อกูลแก่กัน จิตภาวนา Emotional Development คือ การเจริญจิต พัฒนาจิต การฝึกอบรมจิตใจให้เข้มแข็ง มั่นคงเจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลาย เช่น มีเมตตา กรุณา ขยันหมั่นเพียร อดทน มีสมาธิ และสดชื่นเบิกบาน เป็นสุขผ่องใส เป็นต้น ปัญญาภาวนา Cultivation of Wisdom Intellecual Development คือ การเจริญปัญญา พัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญาให้รู้ เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะ สามารถทำจิตให้เป็นอิสระ ทำตนให้บริสุทธิ์จากกิเลส และปลอดพ้นจากความทุกข์ การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญา

พระมหาสุทิตย์ อาภากโร (อบอุ่น) (2558, หน้า 67) ได้กล่าวถึงหลักภาวนา 4 ไว้ว่า แนวทางการพัฒนาบุคคลในพระพุทธศาสนา ได้แบ่งแนวทางไว้ 4 ประการดังนี้ การพัฒนากาย หมายถึง การดูแลสุขภาพทางกาย แล้วก็พิจารณาดูที่ความสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งเสพบริโภค ว่ามีการพัฒนาหรือยัง เช่น การรู้จักกิน รู้จักใช้ รู้จักเหตุ รู้จักผล การพัฒนาศีล หมายถึง ความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ ความสัมพันธ์กับพี่น้อง ความสัมพันธ์กับเพื่อน เช่น การรู้จักคบเพื่อน การรู้จักกับบุคคลอื่น การปฏิบัติตนตามระเบียบของสังคม การพัฒนาจิต หมายถึง การมีคุณธรรมความดี มีเมตตา มีกรุณา มีศรัทธา ความเพียร ความพยายาม รับผิดชอบ มีสติรักษาตัว มีสมาธิ พร้อมพิจารณาด้านความสุขทางจิตใจ ว่า มีความสดชื่น เบิกบาน ผ่องใส ไม่เครียด ไม่หม่นหมอง ไม่ขุ่นมัว การพัฒนาปัญญา หมายถึง ความสามารถรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดจากความจริง รู้จักแก้ปัญหา สามารถมองสิ่งต่าง ๆ โดยไม่ยึดติดกับความชอบ ความชัง ความยินดี ชอบมองสิ่งต่าง ๆ โดยรู้จักศึกษามองความรู้สึก สืบค้นหาความจริงรู้จักวิเคราะห์ วิจัย มองโลกทัศนคติต่อเพื่อนมนุษย์ที่ดี

พระมหานิพนธ์ มหาธมฺมรกฺขิโต (แสงแก้ว) (2557, หน้า 11) ได้ให้ความของภาวนา 4 ไว้ว่า กายภาวนา คือ การเจริญกาย พัฒนากาย การฝึกอบรมกายให้รู้จักติดต่อเกี่ยวข้องกับสิ่งทั้งหลายทั้งภายนอกด้วยอินทรีย์ทั้งห้าด้วยดีและปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณมิให้เกิดโทษ ให้กุศลธรรมงอกงามให้อกุศลธรรมเสื่อมสูญ การพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สีลภาวนา คือ การเจริญศีล พัฒนาความประพฤติ การฝึกอบรมศีลให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียนหรือก่อความเดือนร้อนเสียหาย การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี การเกื้อกูลแก่กัน การฝึกอบรมในด้านความประพฤติ

ทางกาย ทางวาจา ให้มีความสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง มีผลดี มีระเบียบวินัย มีความสุจริตทางกาย ทางวาจา และอาชีวะ จิตภาวนา คือ การเจริญจิต พัฒนาจิต การฝึกอบรมจิตใจ ให้เข้มแข็งมั่นคง เจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลาย เช่น การมีเมตตา การมีกรุณา ความขยันหมั่นเพียร อดทน มีสมาธิและสดชื่นเบิกบานเป็นสุข ผ่องใส เป็นต้น และยังหมายถึงการฝึกอบรมทางจิตใจ การปลูกฝังคุณธรรม การสร้างเสริมคุณภาพจิตและการรู้จักใช้ความสามารถในกระบวนสมาธิ ปัญญาภาวนา คือ การเจริญปัญญา การพัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญาให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง รู้เท่าทัน เห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะสามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระ ทำตนให้บริสุทธิ์จากกิเลสและปลอดพ้นจากความทุกข์แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญา ปัญญาภาวนายังหมายถึง การฝึกอบรมทางปัญญาอย่างสูงทำให้เกิดความรู้แจ้งที่สามารถชำระจิตให้บริสุทธิ์หลุดพ้นเป็นอิสระโดยสมบูรณ์

พระครูธรรมธรวรเดชา อคฺคเตโช (พรหมเสนา) (2557, หน้า 188 - 189) ได้ให้ความหมายของภาวนา 4 ไว้ว่า กายภาวนา หมายถึง การพัฒนากาย การที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาตามลำดับทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถที่จะนำเอาวิชาความรู้นั้นไปใช้ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ สีลภาวนา หมายถึง การนำหลักศีลธรรมที่พึงปฏิบัตินำไปสู่ความสามัคคี ปรองดอง สงบร่มเย็น อยู่เป็นสุข ได้แก่ เบญจศีล เป็นศีลธรรมเบื้องต้น คือ ความประพฤติชอบทางกาย ทางวาจาและทางใจ การสำรวมรักษากายวาจาใจให้เรียบร้อย การรักษาปกติตามระเบียบวินัย ข้อปฏิบัติในการเว้นจากความชั่ว การควบคุมตนให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน จิตภาวนา คือ การพัฒนาด้านจิตใจ พัฒนาจิตใจ การที่คนได้ศึกษาเล่าเรียนมาดีแล้วทั้งทฤษฎีทางโลกและทางธรรม ฝึกฝนอบรมมาดีด้วยทางจิตใจสามารถอดทนอดกลั้นต่ออุปสรรคต่าง ๆ ได้ดีมีคุณภาพ ปัญญาภาวนา หมายถึง การพัฒนาด้านปัญญา การพัฒนาปัญญาพัฒนาด้วยการนำเอาวิธีคิดแบบพุทธธรรม คือ โยนิโสมนสิการมาใช้เพื่อการพัฒนาให้เกิดปัญญายิ่ง ๆ ขึ้นไป การพัฒนาตามหลักโยนิโสมนสิการ

พระครูใบฎีกาสะอาด ปณฺญาทีโป (2558, หน้า 66 - 74) ได้กล่าวถึงหลักภาวนา 4 ไว้ว่า กายภาวนา หมายถึง การพัฒนาฝึกอบรมตนตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท มีความมุ่งหมายให้ผู้ฝึกฝนพัฒนาได้รับประโยชน์สุขตั้งแต่ขั้นต้นในการลงมือปฏิบัติ กล่าวคือ เริ่มแต่การรู้จักปฏิบัติตนที่ดีต่อสภาพสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งเรียกว่าความสำรวมอินทรีย์มีสำรวมตา สำรวมหู สำรวมจมูก สำรวมลิ้น สำรวมกายและสำรวมใจ เพื่อจะได้ใช้เป็นพื้นฐานของศีล สีลภาวนา หมายถึง การพัฒนาตนเองด้วยหลักของศีล โดยเนื้อหาสาระสำคัญ ก็เพื่อให้บุคคลสามารถดำรงตนให้อยู่ร่วมกับสังคมหรืออยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างปกติสุข ทั้งศีลที่เป็นสิกขาบททั่วไปและศีลที่เป็นองค์มรรค รักษากาย วาจา ให้เรียบร้อยดีเป็นปกติ ศีล แปลว่า เย็น หมายความว่า เย็นกาย เย็นใจ ไม่มีภัย ไม่มีเวร ไม่มีศัตรู ไม่มีความเดือดร้อน มีแต่ความสงบสุข จิตภาวนา หมายถึงการพัฒนาจิต การฝึกฝนในด้านคุณภาพและสมรรถภาพของจิต ได้แก่การรวมเอาองค์มรรคข้อสัมมาวายามะ สัมมาสติและสัมมาสมาธิเข้ามา ว่าโดยสาระก็คือการฝึกให้มีจิตใจเข้มแข็ง มั่นคง แน่วแน่ ควบคุมตนได้ดี มีสมาธิ มีกำลังใจสูง ให้เป็นจิตที่สงบ ผ่องใส เป็นสุข

บริสุทธิ์ ปราศจากสิ่งรบกวนหรือทำให้เศร้าหมองปัญญานั้น เป็นเครื่องวินิจฉัยสุตะ คือ ความรู้ที่เข้ามานั้นเป็นข้อมูลดิบ เป็นของดิบ ยังไม่รู้ว่าเป็นอย่างไร มีคุณค่าอย่างไร จะเอาไปใช้อย่างไร ถ้าคนไม่มีปัญญาความรู้นั้นก็เอามากองไว้เฉย ๆ ไม่รู้ว่าจะเอาไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไรแต่คนที่มีปัญญาจะสามารถวินิจฉัยได้ เลือกเฟ้นได้ว่า ถ้าเราจะทำอะไรให้สำเร็จสักอย่างหนึ่ง จะต้องเอาความรู้นี้ไปใช้ไปทำอย่างไร ไปดัดแปลงอย่างไร เอาความรู้นั้นไปยักเยื้องใช้งาน ทำการแก้ไขปัญหาจัดทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จผลตามต้องการได้ ความรู้ที่เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง ความรู้ที่สามารถสืบสาวเหตุปัจจัยของสิ่งต่าง ๆ ความรู้ที่สามารถคิด พิจารณาวินิจฉัยได้ เลือกเฟ้นกลั่นกรองได้ เชื่อมโยงประสานได้ ทำให้เอาสุตะหรือข้อมูลข่าวสารวิชาการต่าง ๆ ไปใช้งาน สามารถจัดสรรจัดการทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ ความรู้อย่างนี้เรียกว่า การมีปัญญาที่พัฒนาแล้ว ได้แก่การได้ฝึกฝนอบรมตนเองให้มีปัญญารู้สิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง เช่น การมีปัญญาพิจารณารู้ไตรลักษณ์ คืออนิจจัง ทุกขังและอนัตตา ตามความเป็นจริง ปราศจากการยึดถือว่าเป็นตัวเรา ของเรา การฝึกฝนปัญญาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจสรรพสิ่ง ทั้งปวงตามความเป็นจริง

สุชาติ หล้าอภัย (2559, หน้า 10 - 11) ได้ให้ความหมายของภาวนา 4 ไว้ว่า กายภาวนา คือ การพัฒนากาย การบริหารกายด้วยการฝึกสติแบบเคลื่อนไหว มีการเดินจงกรมตามธรรมชาติ การนั่งฝึกสติแบบเคลื่อนไหว การบริหารอวัยวะในร่างกายอย่างมีสติ ทำให้กายสงบ ใจสบาย ทำให้กล้ามเนื้อผ่อนคลาย ยืดหยุ่นและแข็งแรงอยู่เสมอ สีลภาวนา คือ การฝึกสติ การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย ตั้งอยู่ในศีลธรรม มีกิจกรรมการไหว้พระสวดมนต์ การฟังธรรม สนทนาธรรม สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมส่วนรวมได้อย่างสงบสุข จิตภาวนา คือ การพัฒนาจิตใจ การรักษาจิตด้วยการฝึกสติแบบเคลื่อนไหว มีการเดินจงกรมและการนั่งฝึกสติแบบเคลื่อนไหว ทำให้เข้าใจในสภาวธรรมทั้งหลายว่า ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นมีความตั้งอยู่ ดับไปเป็นธรรมดา ทำให้จิตใจรู้จักปล่อยวางสามารถคลายความเครียด ความวิตกกังวลและความซึมเศร้าลงได้ ปัญญาภาวนา คือ การพัฒนาปัญญา การฝึกสติทำให้ดำรงตนอย่างมีเหตุมีผล มีสติมากขึ้น มองโลกในแง่ดี สามารถแยกดี ชั่ว สิ่งที่เป็นประโยชน์และมิใช่ประโยชน์ การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ สามารถแก้ปัญญาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญาได้ตลอด มีความเข้าใจในสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงของธรรมชาติ รู้ทันเท่าทันในกองสังขาร เห็นโลกและชีวิตตามสภาวธรรมที่เกิดขึ้น สามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระ สะอาด บริสุทธิ์และสามารถคลายความเครียด คลายความวิตกกังวล คลายความซึมเศร้าและคลายความทุกข์ภายในใจได้

อนุกูล บุญรักษา (2554, หน้า 4) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับภาวนา 4 ไว้ว่า ภาวนา 4 หมายถึง หลักปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองหรือพัฒนาจิตใจ 4 ขั้น ดังนี้ 1) การพัฒนากายหรือการทำให้ร่างกายเติบโต แข็งแรง การกินอาหารให้ได้คุณค่ากินพอดี ด้วยความรู้จักประมาณ ให้ร่างกายอยู่ผาสุก มีสุขภาพดี 2) การพัฒนาศีลหรือพัฒนาทางสังคม คือ การอยู่ร่วมกันในสังคมโดยไม่เบียดเบียนกันและมีชีวิตที่เกื้อกูลต่อกันและมีวินัย 3) การพัฒนาจิตใจหรือพัฒนาทางอารมณ์ ก็คือเรื่องของการ

พัฒนาจิตใจนั่นเอง 4) การพัฒนาปัญญาหรือพัฒนาการทางปัญญา การแก้ไขข้อติดขัดขจัดปัญหาให้หายอึดอัดหลุดโล่งไปได้ ตลอดจนรู้เท่าทันเหตุปัจจัยมีอะไรเกิดขึ้นก็รู้จักมองตามเหตุปัจจัย

พิชญรัชต์ บุญช่วย (2549, หน้า 4 - 5) ได้กล่าวถึงหลักภาวนา 4 ไว้ว่า ภาวนา 4 หมายถึง การพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมตนเองในทั้ง 4 ด้าน คือ กายภาวนา หรือ การพัฒนากายให้รู้จักกิน อยู่ ดู ฟัง เป็นต้น โดยควบคุมความเป็นอยู่ไม่ให้เกิดความต้องการที่ฟุ่มเฟือยเกินความพอดี, รู้จักจัดระเบียบตนเองในการปรากฏตัวต่อสาธารณะ ด้วยความสงบสุขเรียบร้อย ซึ่งเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลสิ่งแวดล้อมทางกายภาพหรือทางวัตถุ สีลภาวนา คือ การพัฒนาความประพฤติที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมให้อยู่ในระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ไม่คดไม่โกง มีความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ต่าง ๆ โดยไม่เบียดเบียน หรือก่อความเดือนร้อนเสียหายทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น เป็นไปเพื่อเกื้อกูลประโยชน์ให้แก่กัน จิตภาวนา คือ การพัฒนาจิตใจให้เจริญงอกงามในคุณธรรมความดีงามทั้งหลาย รวมถึงการมีสติตั้งมั่นมีสมาธิ มีความเพียรพยายามอดทนต่อการฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ ยังเป็นการพัฒนาจิตให้สดชื่นเบิกบาน เป็นสุขอยู่เสมอ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของอารมณ์อันน่าปรารถนาและอารมณ์อันไม่น่าปรารถนา ปัญญาภาวนา คือ การพัฒนาปัญญาให้รู้ให้เข้าใจโลกและชีวิตได้ตรงตามความจริง รู้เท่าทันความรู้สึกนึกคิดของตนเอง สามารถจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยการปล่อยวางความทุกข์และเป็นอิสระ ปลอดพ้น จากกิเลส การอบรมปัญญาให้รู้แจ้งความจริงของธรรมชาติและชีวิต นำไปสู่การวางใจต่อชีวิตและการจัดการกับชีวิตนั้นได้อย่างเหมาะสม โดยปราศจากความทุกข์หรืออีกนัยหนึ่งคือมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การบรรลุนิพพาน หลักภาวนา 4 เป็นการพัฒนาตนที่เริ่มต้นด้วยการนำความรู้ทางพระพุทธศาสนาที่ศึกษาในเชิงปริยัติจากการฟัง การอ่าน การคิด จนเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องแล้วนำมาฝึกปฏิบัติตามแนวทางแห่งคำสอน เพื่อให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริงตามคำสอนด้วยตนเอง มีผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางความคิด การมองโลกและชีวิตจึงปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับสัจธรรม และสะท้อนออกมาเป็นภาพลักษณ์ของผู้ที่พัฒนาตนเองแล้วใน 4 ด้าน คือ กาย, สังคม, จิต, และปัญญา

สรุปได้ว่า ความหมายของภาวนา 4 โดยภาพรวม หมายถึง การพัฒนาและอบรมตนเองให้ตั้งอยู่ในสุจริตธรรมและกุศลธรรม การปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบของสังคมที่ดีงาม การไม่ประพฤติทุจริตธรรม การพัฒนาจิตใจ ให้มีคุณภาพจิต สมรรถภาพจิตที่ดีและสุขภาพจิตที่ดี การพัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาด้วยธรรมะ การนำหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเอง ตลอดถึงการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและไม่เดือดร้อน การนำหลักภาวนา 4 มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันนั้น ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะได้พัฒนาตนเองให้สามารถปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมได้อย่างปกติสุขและยังได้ชื่อว่าเป็นผู้ปฏิบัติเพื่อความเป็นผู้อยู่อย่างผาสุกอีกด้วย นับเป็นการปฏิบัติที่ไม่เสื่อมถอยทำตนให้ตั้งอยู่ในความดีเป็นเบื้องต้นก่อน รู้จักวิธีคุ้มครองรักษาอินทรีย์ รู้จักประมาณในการบริโภคและรู้จักเพิ่มพูนสั่งสมบำเพ็ญความเพียร เพื่อทำตนเองให้มี

คุณภาพชีวิตที่ดี เพราะถ้ายังไม่สิ้นกิเลสอาสวะ มนุษย์ก็จำเป็นต้องพัฒนาตนเองจนกระทั่งบรรลุถึงปรมัตถประโยชน์สูงสุด คือ ความหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงจากความเป็นปุถุชนสู่อริยะชนต่อไป จึงจักเป็นผู้พัฒนาตนดีแล้วและเป็นแสงสว่างของตนเอง คือ สร้างที่พึ่งถาวรอย่างที่ใคร ๆ ก็สร้างที่พึ่งอันหาได้ยากนี้ทำให้ไม่ได้เลย จุดมุ่งหมายเพื่อให้รู้ความสำคัญในการพัฒนาชีวิตจะได้แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ ไม่ประมาทในการทำกิจการ โดยผ่านกระบวนการฝึกฝนอย่างเป็นระบบ เพื่อการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องได้ผลดี

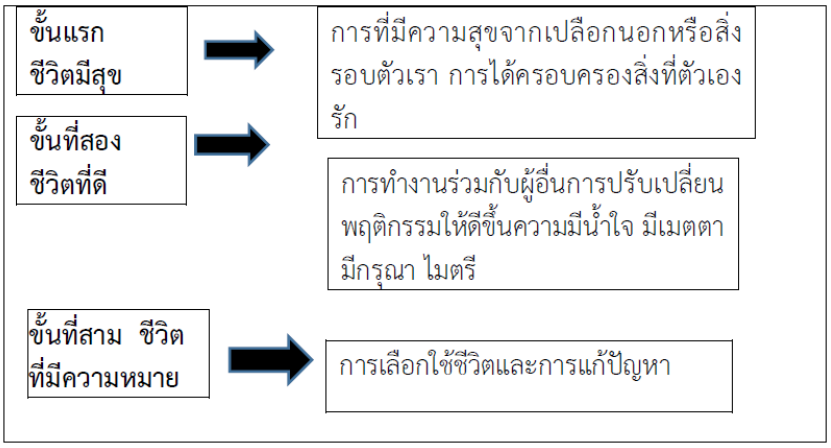
2.1.3 ความสำคัญของภาวนา 4

1. ความสำคัญด้านกายภาวนา

พระพรหมคุณาภรณ์ (2557, หน้า 356 - 367) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักภาวนา 4 ในด้านการดำเนินชีวิต ด้านกายภาวนาไว้ว่า บุคคลโดยลักษณะโดยรวมของบุคคลทั้งรูปลักษณ์ทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและพฤติกรรม บุคลิกนิสัยบางอย่างติดตัวมาแต่กำเนิด บางอย่างได้รับผลจากการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสภาพแวดล้อมในสังคมที่อยู่ที่อาศัย ซึ่งแต่ละบุคคลมีการพัฒนาและมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันจนพัฒนามาเป็นนิสัยลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล การเรียนรู้จะส่งผลให้พัฒนาการของบุคคลเป็นไปอย่างมาก การพัฒนาบุคลิกนิสัยเป็นเรื่องจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคมและการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นเป็นอันมาก พระพุทธศาสนาเชื่อมั่นในศักยภาพของมนุษย์ว่าสามารถพัฒนาได้ในทุก ๆ ด้าน ในด้านบุคลิกนิสัยและพฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนสามารถที่จะพัฒนาได้ การพัฒนากายหรือการเจริญกายภาวนา มีความสำคัญในการพัฒนากาย พัฒนาการดำเนินชีวิตโดยการฝึกอบรมกายให้รู้จักติดต่อเกี่ยวข้องกับสิ่งทั้งหลายภายนอกทางอินทรีย์ทั้งห้าด้วยดีและปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณมิให้เกิดโทษ ให้กุศลธรรมงอกงาม ให้อกุศลธรรมเสื่อมสูญการพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เรื่องกายภาวนาพระพุทธศาสนาไม่เน้นที่การทำให้ร่างกายเติบโตแข็งแรง แต่ถือว่าการกินอาหารให้ได้คุณค่า กินพอดี ด้วยความรู้จักประมาณ ให้ร่างกายอยู่ผาสุก มีสุภาพดี ซึ่งเป็นฐานให้การพัฒนาในด้านอื่น ๆ ต่อไป การมีร่างกายที่ระบบภายในต่าง ๆ ทำงานเรียบร้อยดี ท่านเรียกว่า ปธานิยังคะ อย่างหนึ่ง คือเป็นองค์หนึ่งของสภาพชีวิตที่เหมาะแก่การใช้ความเพียรพยายามในการพัฒนาชีวิตและการดำเนินชีวิต แต่การพัฒนากายไม่ใช่แค่นั้น การพัฒนากายเน้นที่การที่เราดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้ ส่วนของร่างกายที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตอยู่ ก็คือ ตา หู จมูก ลิ้นและประสาทกายที่เรียกว่าอินทรีย์ ฉะนั้นการพัฒนากายในพระพุทธศาสนาจึงเน้นไปที่การพัฒนาอินทรีย์ในการสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ อันได้แก่ ตาหู จมูก ลิ้น และประสาทกายให้ใช้งานได้ดีเกิดประโยชน์สูงสุด มีผลในทางส่งเสริมคุณภาพชีวิต เช่น พัฒนาการใช้ตาให้ดูเป็น พัฒนาการใช้หูให้ฟังเป็น ฯลฯ การพัฒนากายจะต้องพัฒนาอินทรีย์ คือ การฝึกใช้อินทรีย์ให้เป็นประโยชน์แก่ชีวิต ไม่ใช่ใช้อินทรีย์ให้เกิดโทษ ฉะนั้นกายภาวนา ไม่ใช่เฉพาะเพียงฝึกให้ร่างกายเติบโต แข็งแรง มีสุขภาพดีเท่านั้น แต่ต้องพัฒนาให้ใช้อินทรีย์เป็น นอกจากนั้นการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในทางอาชีพก็รวมอยู่ในข้อนี้ด้วย แต่ที่

เป็นแกนกลางก็คือ การพัฒนาที่เป็นอินทรีย์นี้ อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนากายก็คือการพัฒนาอินทรีย์ ซึ่งมีความสำคัญในด้านการดำเนินชีวิตให้มีความสุขของบุคคลเป็นอย่างมาก

กิจจา บานชื่น (2559, หน้า 20 - 22) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักภาวนา 4 ในการดำเนินชีวิตด้านกายภาวนาไว้ว่า การดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขของบุคคลนั้น ชีวิตของทุกคนย่อมประกอบด้วย 2 ระบบสำคัญ คือ กายและจิต กล่าวคือ จิต (mind) เป็นลักษณะทางนามธรรม เป็นสิ่งละเอียดอ่อนไม่มีตัวตนไม่มีน้ำหนัก สังเกตได้อยากเป็นอัตนัย จิตเป็นสิ่งที่สำคัญที่ให้เกิดพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ จิตที่สงบสุขอารมณ์ดีเบิกบาน แจ่มใสจะส่งผลให้ร่างกายมีความสุข ส่วนกาย (body) มีลักษณะเป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ เป็นชีวภาพมีการทำงานที่เป็นระบบ สังเกตได้ง่าย มีการแสดงออกมาทางคำพูดท่าทาง มีการกระทำที่เป็นสื่อกลางบ่งบอกความรู้สึกภายในจิตใจ แนวคิดนี้อธิบายได้ว่า กายและจิตมีอิทธิพลต่อกัน บุคคลที่มีการทำ งานของกายและจิตที่มีสมดุล ย่อมจะประสบความสำเร็จ เจริญก้าวหน้าตามเป้าหมายของชีวิตและจะเป็นบุคคลที่ตื่นตัวรู้ทันความคิด การกระทำและคำพูดของตนเอง จิตวิทยาเชิงบวกเป็นแนวคิดที่เห็นแตกต่างจากการคิดวิเคราะห์อย่างเดิม ๆ ตัวอย่างเช่น เห็นต่างจากความเชื่อเดิมว่า มนุษย์ทุกคนมีบาปติดตัว กลายเป็นเชื่อว่า มนุษย์มีแรงจูงใจใฝ่ดี โดยมองข้ามว่าทุกคนมีจุดอ่อนหรือจุดลบ ความเห็นแก่ตัว ก้าวร้าว แต่กลับมองว่า บุคคลมีจุดแข็ง มีเป้าหมายในชีวิต มองคนอื่นดี อยากทำความดีและพัฒนาตนเองจากไม่ดีไปสู่ดี รู้จักตระหนักในตนเองมากขึ้น มีเป้าหมายในตนเองที่ชัดเจน กล่าวโดยสรุปแนวคิดนี้เน้นการนำจุดแข็งของมนุษย์เป็นจุดศูนย์กลาง ปรับวิธีการคิดให้เป็นบวก มีความคิดเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่จะนำไปสู่การแสดงออกทางกายและวาจา เกิดเป็นผลลัพธ์ที่ตามมาคือความสุขและสามารถกล่าวถึงรูปแบบของความสุขตามหลักจิตวิทยาเชิงบวก ได้แก่ ความสุขขั้นแรกหรือชีวิตมีสุข (pleasant life) หมายถึงการที่มีความสุขจากเปลือกนอก หรือสิ่งรอบตัวเราอาจจะเป็นเรื่องของการได้ครอบครองสิ่งที่ตัวเองรัก หรือการได้ไปดูหนังกับเพื่อน แต่ความสุขประเภทนี้จะไม่ยั่งยืน จะมีความสุขแค่ช่วงแรก ๆ ตัวอย่างเช่น บุคคลได้โทรศัพท์รุ่นใหม่ล่าสุดมาใช้ช่วงแรก ๆ เกิดความสุขมากที่ได้ใช้หรือครอบครอง ควรค่ากับการที่เก็บเงินซื้อ หรือรอคอยวันที่จะได้ใช้งาน แต่พอเวลาผ่านไปนาน ๆ บุคคลจะรู้สึกว่าโทรศัพท์เครื่องนั้น ก็ไม่ได้มีพิเศษอะไร ที่แตกต่างจากรุ่นเก่าที่ผ่านมา ความสุขขั้นที่สองหรือชีวิตทีดี (good life) หมายถึง การที่บุคคลได้ทำอะไรแบบจดจ่ออยู่กับสิ่งนั้นได้ไม่เบื่อหน่าย อาจทำในสิ่งที่ชอบแล้วจดจ่ออยู่กับสิ่งนั้นแล้ว มีความรู้สึกว่าเวลานั้นได้ผ่านไปอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการทำกิจกรรมคนเดียวหรือทำกับผู้อื่น ความสุขขั้นที่สาม หรือชีวิตที่มีความหมาย (meaningful life) หมายถึงการที่ได้ทำสิ่งที่รักสิ่งที่ชอบแล้ว สิ่งนั้นส่งผลให้เกิดความสุขกับคนรอบข้าง สรุปได้ว่า การที่บุคคลได้มีกายและจิตและปัญญาที่พัฒนามาแล้ว สามารถสร้างความสุขแบบยั้งยืนตามแนวคิดนี้คือการที่บุคคลได้ทำอะไรที่ตนเองรักแล้วแบ่งปันให้คนอื่นได้มีความสุขด้วย ซึ่งมีผลต่อความสำคัญของการดำเนินชีวิตที่ดีและการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ ดีงาม มีกฎระเบียบที่ดี มีน้ำใจ ไมตรีต่อกัน

ภาพที่ 2.1 แสดงความสำคัญด้านกายภาวนา

ที่มา *กิจจา บานชื่น (2559, หน้า 20-22)*

จากภาพที่ 2.1 ได้แสดงความสำคัญของการดำเนินชีวิตด้านกายภาวนาให้เห็นว่า การพัฒนาบุคคลด้านกายภาวนา เป็นการแสดงถึงการปรับตัวปรับพฤติกรรมของบุคคลให้สอดคล้องกับสังคมและการดำเนินชีวิตในสังคม ในขณะเดียวกันทางพระพุทธศาสนาก็มีการพัฒนาในหลายขั้นตอนจนกว่าจะบรรลุจุดหมายสุดท้าย คือ มีความสุข มีปัญญาที่รู้เท่าทันโลกและการดำเนินชีวิตที่ดีสร้างระเบียบสังคมที่ดีและส่งผลให้จิตใจเป็นอิสระ บุคคลเมื่อมีการพัฒนาอย่างถูกต้องก็จะส่งผลแก่ตนเอง ซึ่งได้แก่การดำเนินชีวิตที่ดี การอยู่ร่มกับผู้อื่นได้อย่างผาสุก การมีจิตใจที่ทำให้จิตใจดีงาม มีความสุขเป็นอิสระและเข้าถึงจุดหมายสูงสุดของชีวิต เมื่อใดบุคคลมีการพัฒนาแล้ว สามารถพัฒนาตนครบทั้งสี่ด้านบริบูรณ์แล้ว ส่งผลคือคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งพัฒนาไปสู่ความสุขสามระดับคือ ความสุขเกี่ยววัตถุ สิ่งของที่ตนมีและตนได้ ความสุขเกี่ยวกับการทำงาน และความสุขระดับสูงสุด คือ การใช้ชีวิตและการเลือกดำเนินชีวิตให้มีความสุขกับสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หลักกายภาวนานี้มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ได้แก่ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากร้ายให้ดีขึ้น การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ การให้ชีวิตให้มีความสุข ตลอดถึงการเลือกที่จะดำเนินชีวิตได้ในรูปแบบของตนเอง การเป็นคนมีน้ำใจ ไมตรี จิตใจที่ดีงาม และการใช้ปัญญาในการดำเนินชีวิตของตนได้ ตลอดถึงการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตของตนเองและการแก้ปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ด้วย

2. ความสำคัญด้านสีลภาวนา

พระมหาสุทิตย์ อาภากโร (2558, หน้า 37 - 38) ได้กล่าวถึงความสำคัญการดำเนินชีวิตในด้านสีลภาวนาไว้ว่าการปฏิบัติตนในข้อสีลภาวนา ได้แก่ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ จัดเข้าในศีลขันธ์ซึ่งมีส่วนสำคัญในด้านสังคม คือ เป็นการฝึกฝนอบรมตนในด้านความประพฤติ การมีระเบียบวินัย มีสุจริตทางกาย วาจา สัมมาอาชีวะ ความสามารถฝึกฝนและควบคุมตนเองตามกฎหมาย การควบคุมตนเองตามกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมและกฎเกณฑ์ทางสังคม เช่น กฎหมาย จารีต ประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมได้ ให้สามารถประพฤติ ปฏิบัติและการแสดงออกทั้งทางร่างกายและทางวาจาได้อย่างเหมาะสมและสมวัยของตนเอง ข้อนี้เป็นแนวทางแห่งบุญได้ เพราะหากบุคคลสามารถควบคุมการกระทำและการแสดงออกของตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ว่าจะอยู่ในสังคมใด ๆ ก็ตาม ก็ไม่สร้างปัญหาให้แก่สังคมนั้น ๆ ทำให้ตนเองและสังคมโดยส่วนร่วมมีระเบียบและสงบสุขไปด้วย ดังนั้นในระดับชาวบ้านจึงถือว่า ศีลเป็นสิ่งที่ดีงาม เป็นหนทางนำชีวิตไปสู่ความสุข ดังพระพุทธภาษิตว่า ศีล เป็นสิ่งที่ดีงาม ศีลเป็นสิ่งที่ยอดเยี่ยมในโลก ฉะนั้นหลักสีลภาวนา นี้ จึงมีความสำคัญในด้านของสังคมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการปฏิบัติในด้านของศีล ซึ่งถือว่าเป็นการปฏิบัติตนในกรอบของกฎระเบียบที่ดีของสังคมและเป็นข้อปฏิบัติสำหรับการละเว้นจากการกระทำที่ก่อให้เกิดความทุกข์หรือความเดือดร้อนต่อตนเองและสังคม ซึ่งมีหลักการสำคัญคือการเว้นจากการฆ่า การทำร้ายและการเบียดเบียนผู้อื่นหรือการทำร้ายทารุณต่อสัตว์ การเว้นจากลักขโมยสิ่งของหรือสมบัติอันมีค่าของบุคคลอื่น การเว้นจากการประพฤติที่เป็นเหตุให้เกิดความมัวเมา เว้นจากการประพฤติในวจีทุจริตเว้นจากการเสพของมึนเมา คือ สุรา เมรัย อันเป็นเหตุให้ก่อความประมาท หลักการ 5 ประการนี้เป็นหลักการที่ป้องกันการกระทำที่ก่อให้เกิดการเบียดเบียนหรือก่อความทุกข์ ความเดือนร้อนให้แก่บุคคลอื่นในสังคม เช่น

ข้อแรก เน้นหลักการไม่เบียดเบียนชีวิตมนุษย์และสัตว์

ข้อสอง เน้นการไม่เบียดเบียนและทำลายทรัพย์สมบัติและของมีค่าของผู้อื่น

ข้อสาม เน้นการไม่เบียดเบียนสามีหรือภรรยา บุตรหรือธิดาของบุคคลอื่น

ข้อสี่ เน้นการไม่เบียดเบียนบุคคลอื่นทางวาจา

ข้อสุดท้าย เน้นการไม่เบียดเบียนสุขภาพตนเองเป็นหลัก

หลักการสำคัญ 5 ประการนี้ เป็นเหตุให้เกิดหลักกัลยาณธรรมที่ดีงามเพราะกำจัดธรรมที่ไม่สะอาดมีราคะเป็นต้น โดยทั่วไปใช้ในความหมายกว้างคือกุศลธรรม ในความหมายแคบหมายถึงเบญจธรรมหรือเรียกเต็ม ๆ ว่า หลักเบญจกัลยาณธรรม หมายถึง ธรรมอันดีงาม 5 อย่างคู่กับเบญจศีล เป็นธรรมเกื้อกูลแก่การรักษาศีล ผู้ปฏิบัติควรมีไว้ประจำใจ 5 ประการ คือ มีเมตตาและกรุณาความรักใคร่ปรารถนาให้เกิดมีความสุขความเจริญ ความสงสารคิดช่วยเหลือให้พ้นทุกข์, การมีสัมมาอาชีวะ การหาเลี้ยงชีพในทางสุจริต, การมีกามสังวร ความสังวรในกาม ความสำรวม ความระวังรู้จักยับยั้งควบคุมตนเองในทางกามารมณ์ ไม่ให้หลงใหล, การกล่าววจีสุจริตและการมีสติในการดำรงตน การมีสติ

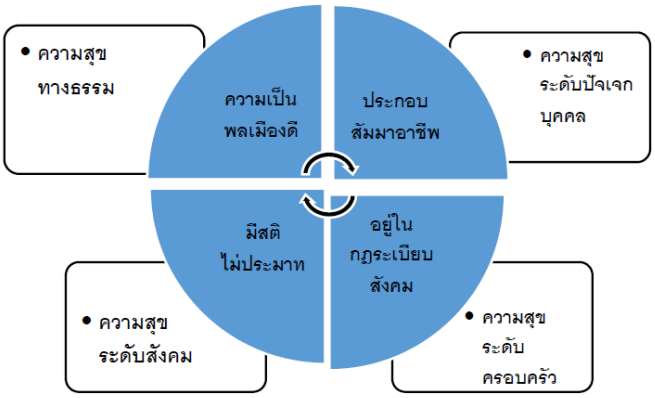
ในการทำงาน การมีสติในการหาเลี้ยงชีพ การมีสติในอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นและสังคม สังคมจะเจริญก้าวหน้าไม่เสื่อมถอย ถ้าบุคคลในสังคมจะต้องดำรงมั่นในธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อมเป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว เป็นเหตุให้เกิดความสามัคคี ไม่ล้มล้างกฎระเบียบวินัย ถือปฏิบัติมั่นในหลักการเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ปกป้องคุ้มครองเด็ก สตรีและคนชรา ไม่ข่มเหงกันและกัน ดูแลปกป้อง บูชา ให้การดูแลรักษา คุ้มครอง ป้องกันและการให้การอุปถัมภ์บำรุงกันและกัน การปฏิบัติตนตามข้อปฏิบัติที่กล่าวนี้จะก่อให้เกิดความสุขแก่บุคคลและสังคม โดยแบ่งระดับความสุขออกเป็น 3 ระดับ คือ

1) ระดับปัจเจกบุคคล คือ ความสุขเฉพาะบุคคล ได้แก่ การได้เห็น การฟัง การได้ลิ้มรส การได้สัมผัส ในสิ่งที่ตนพอใจ ชอบใจและต้องการ โดยอาศัยหลักการเสพอย่างมีสติ ที่เรียกว่าอปัสเสนธรรม คือ พิจารณาแล้วจึงเสพ รู้จักอดกลั้น รู้จักบรรเทาและรู้จักละเว้นในการเสพ

2) ระดับครอบครัว คือ ความสุขในครอบครัว สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีคุณธรรมประจำใจ ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้สมบูรณ์ เป็นพ่อแม่ปฏิบัติหน้าที่พ่อแม่ให้สมบูรณ์ เป็นสามีภรรยาปฏิบัติหน้าที่สามีภรรยาให้สมบูรณ์ เป็นบุตรธิดาปฏิบัติหน้าที่บุตรธิดาให้สมบูรณ์

3) ระดับสังคม คือ ความสุขในสังคมที่มีบุคคลหลาย ๆ ครอบครัวรวมกัน ตลอดจนถึงประเทศชาติ ซึ่งหลักธรรมเหล่านี้ล้วนเป็นหลักธรรมสำหรับการสร้างบรรยากาศแห่งความสงบสุข สมัครสมานสามัคคีและเจริญก้าวหน้าในสังคม ทำให้สังคมและชุมชนเข้มแข็ง

หลักสีลภาวนาเป็นระบบการศึกษาพระพุทธศาสนาที่เน้นการฝึกอบรมตนเองอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อนำไปสู่ความพ้นทุกข์ โดยมีความสำคัญทั้งในฐานะหลักการและเป็นรากฐานสำคัญของการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมในวินัยที่มีความมุ่งหมายเพื่อการกระทำจากหยาบไปถึงละเอียด และเป็นวิธีการปฏิบัติซึ่งช่วยพัฒนาบุคคลไปเป็นลำดับจากปุถุชนไปสู่อริยชน ก่อนที่จะเข้าสู่ระบบนั้นผู้ปฏิบัติต้องผ่านขั้นตอนในเบื้องตนที่เป็นขั้นนำ โดยเริ่มจากการแสวงหากัลยาณมิตรเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้จากที่ได้ยินได้ฟังมาแล้วกลั่นกรองวิเคราะห์พินิจพิจารณาในใจ จนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาที่จะปฏิบัติและเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ต่อเมื่อผู้ปฏิบัติได้นำหลักการและวิธีการนั้นมาใช้ฝึกฝนอบรมตนเอง โดยเริ่มจากการฝึกอบรมเพื่อขัดเกลาพฤติกรรมทางกาย วาจา ใจและการดำเนินชีวิตของตนให้บริสุทธิ์ อยู่ในกรอบของสังคม รวมถึงเรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเกื้อกูลประโยชน์ต่อกัน เพื่อเป็นพื้นฐานในการฝึกอบรมจิตให้เกิดสมาธิ ด้วยการสำรวมระวังใจไม่ให้หวั่นไหวไปตามอำนาจของนิวรณ์จนสงบนิ่ง เฝ้าสังเกตปรากฏการณ์ในใจตนเองอย่างเป็นกลางด้วยความมีสติ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการฝึกอบรมปัญญาให้รู้แจ้งสัจธรรมและชีวิต นำไปสู่การจัดการกับชีวิตได้อย่างเหมาะสม โดยปราศจากความทุกข์ เป็นผู้ที่พัฒนาแล้ว โดยปรากฏให้เห็นได้ในการดำเนินชีวิต หลักสีลภาวนานี้จึงเป็นคุณสมบัติที่เพิ่มคุณค่าให้แก่บุคคลและเป็นคุณค่าที่มีความสำคัญมากต่อสังคมโดยเฉพาะการปฏิบัติในสังคมและการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ภาพที่ 2.2 แสดงความสำคัญของการดำเนินชีวิตด้านสีลภาวนา

ที่มา *พระมหาสุทิตย์ อาภากโร (2558, หน้า 37 - 38)*

จากภาพที่ 2.2 ได้แสดงความสำคัญของการดำเนินชีวิตด้านสีลภาวนาไว้ว่า หลักสีลภาวนามีความสำคัญในด้านการดำเนินชีวิตในสังคม คือ ความเป็นพลเมืองดี ประกอบสัมมาอาชีพ อยู่ในกฎระเบียบสังคม การมีสติไม่ประมาท ความสุขระดับปัจเจกบุคคล ความสุขระดับครอบครัว ความสุขระดับสังคม ความสุขทางธรรม ความสุขเฉพาะบุคคล ได้แก่ การได้เห็น การฟัง การได้ลิ้มรสการได้สัมผัส ในสิ่งที่ตนพอใจ ชอบใจและต้องการ โดยอาศัยหลักการเสพอย่างมีสติ ที่เรียกว่า อปัสเสนธรรม คือ พิจารณาแล้วจึงเสพ รู้จักอดกลั้น รู้จักบรรเทาและรู้จักละเว้นในการเสพความสุขในครอบครัว สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีคุณธรรมประจำใจ ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้สมบูรณ์ เป็นพ่อแม่ปฏิบัติหน้าที่พ่อแม่ให้สมบูรณ์ เป็นสามีภรรยาปฏิบัติหน้าที่สามีภรรยาให้สมบูรณ์ เป็นบุตรธิดา ปฏิบัติหน้าที่บุตรธิดาให้สมบูรณ์ ความสุขในสังคมที่มีบุคคลหลาย ๆ ครอบครัวรวมกัน ตลอดจนถึงประเทศชาติ ซึ่งหลักธรรมเหล่านี้ล้วนเป็นหลักธรรมสำหรับการสร้างบรรยากาศแห่งความสงบสุข สมัครสมานสามัคคีและเจริญก้าวหน้าในสังคม ทำให้สังคมและชุมชนเข้มแข็ง

3. ความสำคัญด้านจิตภาวนา

พระพรหมคุณาภรณ์ (2557, หน้า 357) ได้แสดงถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตในด้านของจิตภาวนา ไว้ว่า การพัฒนาจิตหรือจิตภาวนา มีความสำคัญคือการพัฒนาทำจิตให้เจริญงอกงาม ซึ่งมีผลหรือมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่คนได้ มีอยู่ 3 ระดับ คือ

ระดับที่หนึ่ง คุณภาพจิต เริ่มแต่มีคุณธรรมต่าง ๆ ที่ทำให้จิตใจประณีตดีงาม เช่น มีเมตตากรุณา มีศรัทธา มีความกตัญญูกตเวที

ระดับที่สอง สมรรถภาพจิต หรือสมรรถภาพของจิตใจของแต่ละบุคคล ให้มีความเข้มแข็งเอาไปใช้งานได้ดี คือ มีสมาธิ มีสติ มีวิริยะ คือความเพียรพยายาม ความกล้าสู้ ความเอาใจใส่ ความรับผิดชอบ ความเข้มแข็ง ความอดทน

ระดับที่สาม คือ การพัฒนาสุขภาพจิต มีจิตใจที่มีความสุข เป็นจิตที่มีความเบิกบาน มีความปิติ มีความอิ่มใจ มีความปราโมทย์ มีความร่าเริงบันเทิงใจ ตามหลักพระพุทธศาสนาเมื่อเรารู้จักควบคุมฝึกหัดกายและวาจาของเรา เราจะได้ฝึกฝนพัฒนาจิตใจพร้อมไปด้วย ซึ่งจะส่งผลต่อกัน ตามหลักปัจจัยสัมพันธ์ หมายความว่า การพัฒนาจิตนี้จะต้องโยงเป็นระบบเดียวกัน ไม่ใช่แยกเป็นด้าน ๆ ไม่ใช่คิดแบบการคิดแบบแยกส่วน (reductionist) เพราะพวกนั้นแยกแล้วไม่โยง คือแยกภาวนาหรือการพัฒนา 4 ด้าน แยกออกไปหมด แต่ไม่ได้รู้ว่า 4 ด้านนั้นสัมพันธ์กันอย่างไร ทางที่ถูกต้องโยงด้วยว่า 4 ด้านนี้เกื้อกูลและอาศัยกันอย่างไร แยกแล้วต้องโยงด้วยต้องโยงว่าเมื่อพัฒนาจิตใจดีแล้ว ก็ส่งผลดีออกมาต่อร่างกายเช่น ใจไม่โกรธไม่เครียด ช่วยให้มีสุขภาพดีและมีผลในการสัมพันธ์หรือในการอยู่ร่วมสังคมด้วย ทำให้การสัมพันธ์กับโลกและสภาพแวดล้อมภายนอกพลอยดีไปด้วย การพัฒนาจิตใจนั้นเมื่อมีสมาธิ จิตใจไม่ว้าวุ่นสับสน ก็เป็นฐานให้แก่การพัฒนาปัญญาต่อไป ถ้าบุคคลมีจิตใจดี การดำเนินชีวิตก็จะดีตามขึ้นไปด้วย

พระมหานิพนธ์ มหาธมฺมรกฺขิโต (2557, หน้า 64 - 69) ได้แสดงความสำคัญของการดำเนินชีวิตในด้านของจิตภาวนา ไว้ว่า การเจริญจิตภาวนาในทางพระพุทธศาสนามีคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้ายกาย สังคม จิต ปัญญา ผู้ที่นำหลักจิตภาวนามาใช้ในชีวิตประจำวันจะมีสุขภาพกายและจิตดี มีความสุขผ่อนคลาย สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและใช้ปัญญาแก้ปัญหาชีวิตปล่อยวางได้ง่าย การเจริญจิตภาวนานอกจากจะเป็นงานสำหรับพัฒนาจิตโดยตรงแล้วยังมีส่วนช่วยในการพัฒนากายภาพเป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากการเจริญจิตภาวนาด้วยการเดินจงกรม ถือว่าเป็นการบริหารจิตและบริหารกายไปในตัว ซึ่งมีผลทางจิตคือสมาธิที่ได้จากการเดินจงกรมตั้งอยู่ได้นานและยังส่งผลดีต่อร่างกายอีก คือเป็นผู้อดทนต่อการเดินทางไกล, เป็นผู้อดทนต่อการทำความเพียร, เป็นผู้มีอาพาธน้อยคือสุขภาพดี, อาหารที่บริโภคเข้าไปแล้วย่อยง่าย การเดินเจริญจิตภาวนาจึงทำให้ผู้ปฏิบัติได้พัฒนาสุขภาพกายและสุขภาพจิตด้วย

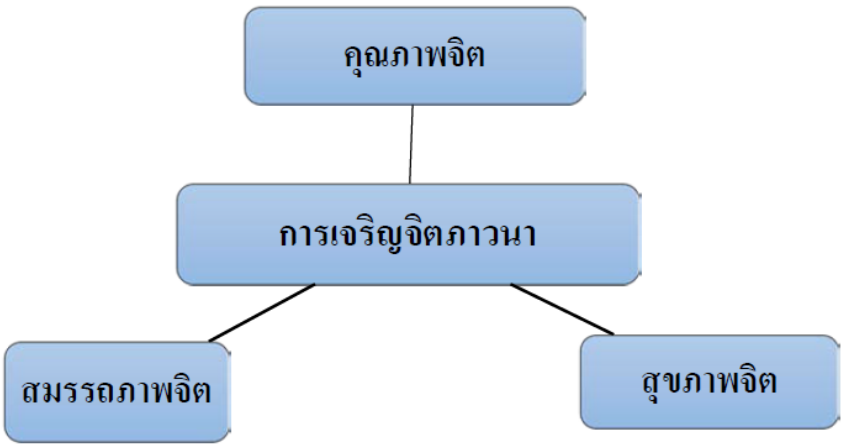
ในทางการแพทย์บางประเทศได้นำวิธีการเจริญจิตภาวนามาช่วยในการบำบัดรักษาโรคทางกายที่ร้ายแรงบางชนิดได้ เช่น ช่วยรักษาโรคเครียด ซึ่งมีสมุฏฐานมาจากจิตที่คิดวิตกกังวลเรื่องต่าง ๆ อันเป็นปัญหาคุกคามสังคมทั่วไปในปัจจุบันเป็นสาเหตุของโรคทางกายหลายชนิด เช่น โรคนอนไม่หลับ แผลในกระเพาะอาหาร ความดันโลหิตสูง หลอดเลือดหัวใจอุดตัน โรคปลด เบาหวานกำเริบเป็นต้น เมื่อจิตถูกอบรมด้วยหลักจิตภาวนาแล้วจะเป็นจิตสงบและเกิดปัญญาสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งความเครียดอันเป็นสาเหตุของโรคทางกายได้ นอกจากนี้การเจริญจิตภาวนายังทำให้คลื่นสมองมีระเบียบดีขึ้นโดยเฉพาะผู้ฝึกกรรมฐานจนได้สมาธิขั้นสูง คลื่นสมองจะมีระเบียบดีมาก ซึ่งเป็นประโยชน์เกื้อกูลอย่างยิ่งต่องานที่ต้องใช้กำลังความคิดและสติปัญญา เมื่อพิจารณาตามนี้จะเห็นได้ว่าการเจริญจิตภาวนานี้มีส่วนสำคัญในการพัฒนากายภาพและพัฒนาคุณภาพจิตได้เป็นอย่างดี การดูแลสุขภาพจิตนั้นพระพุทธศาสนาให้ความสำคัญกับจิตใจมากดังพุทธพจน์ที่ตรัสถึงความสำคัญของใจในฐานะเป็นใหญ่

เป็นสิ่งประเสริฐสุดและเป็นแหล่งกำเนิดแห่งธรรมคือสรรพสิ่ง ถ้าบุคคลแสดงพฤติกรรมทางวาจาหรือทางกายออกไปขณะที่ใจยังขุ่นมัว เพราะพฤติกรรมที่เกิดจากใจขุ่นมัวนั้นเป็นต้นเหตุ ย่อมส่งผลให้ความทุกข์ติดตามตัวเขาตลอดเวลาเหมือนล้อหมุนตามรอยเท้าโคถึกตัวกำลังลากเกวียนไป หากตรงกันข้าม ถ้าบุคคลแสดงพฤติกรรมทางวาจาหรือทางกายออกไปขณะที่ใจดีงาม เพราะพฤติกรรมที่เกิดจากใจดีงามนั้นเป็นต้นเหตุ ย่อมส่งผลให้ความดีความสุขติดตัวเขาไปตลอดเวลาเหมือนเงาตามตัว หากพิจารณาจากข้อนี้แล้วจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมทางกายและวาจาของมนุษย์ไม่ว่าด้านลบหรือด้านบวกที่แสดงออกต่อเพื่อนมนุษย์ สรรพสัตว์และสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องบ่งบอกถึงสภาพจิตที่อยู่ภายในทั้งสิ้น ในเมื่อจิตมีอิทธิพลยิ่งใหญ่ถึงขนาดนี้ หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาส่วนใหญ่จึงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาจิตใจ ซึ่งโดยธรรมชาติเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ยากเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ชอบที่จะตกไปตามอารมณ์ฝ่ายต่ำอยู่เสมอ จิตที่ได้รับการพัฒนาแล้วจะเป็นจิตที่มีคุณภาพดี เป็นเหตุนำความสุขมาให้และผู้ที่ควบคุมระวังรักษาจิตตัวเองอยู่เสมอจึงจะพ้นจากบ่วงมารคือพันธนาการของกิเลสได้

การเจริญจิตภาวนาเป็นวิธีการพัฒนาจิตให้มีคุณภาพดี จิตที่ได้รับการพัฒนาหรือฝึกอบรมด้วยกรรมฐานแล้วจะเป็นจิตประกอบด้วยสมาธิซึ่งมีคุณสมบัติ คือ ตั้งมั่น บริสุทธิ์ ผ่องใส ผุดผ่อง ไม่มีสิ่งมัวหมอง นุ่มนวล ควรแก่การใช้ในการประกอบกิจ ทรงตัวอยู่ได้ไม่หวั่นไหว คุณสมบัติของจิตดังกล่าวเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของชาวพุทธ แม้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงชักชวนให้พุทธบริษัทพยายามพัฒนาจิตของตนให้เข้าถึงความสงบเป็นสมาธิเพื่อเป็นพื้นฐานให้เกิดปัญญาเข้าใจสภาวธรรมตามความเป็นจริง การพัฒนาจิตของตนให้สงบหมดจดจากอกุศลธรรมอันจะทำจิตใจให้ตกต่ำ ด้วยการเจริญจิตภาวนาตามกำลังสติปัญญาของตน จิตใจที่สงบหมดจดย่อมเป็นพื้นฐานรองรับความดีและเป็นเหตุนำมาซึ่งความสุขแก่ตนเองและสังคม การเจริญจิตภาวนาเป็นงานพัฒนาจิตให้เกิดความสงบ จิตที่สงบดีแล้วย่อมเป็นประโยชน์เกื้อกูลสำคัญต่อการสร้างสรรค์พัฒนาปัญญาให้เจริญงอกงาม คือ จินตามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการพิจารณาหาเหตุผล สุตมยปัญญา ปัญญาที่เกิดจาการฟังการศึกษาเล่าเรียน ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการฝึกฝนอบรมลงมือปฏิบัติ การเจริญจิภาวนามีส่วนสำคัญในการพัฒนาปัญญาทั้ง 3 ระดับได้เป็นอย่างดี กล่าวคือในเบื้องต้นผู้เจริญจิตภาวนาจนจิตสงบแล้ว คลื่นสมองจะมีระเบียบดี สามารถที่จะคิดพิจารณาหรือศึกษาเล่าเรียนเรื่องราวหรือข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือขณะที่ลงมือประกอบอาชีพการงานอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อประสบปัญหาติดขัดในงานย่อมใช้ปัญญาแก้ปัญหานั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดพัฒนาการทางปัญญาอันเกิดจากประสบการณ์การลงมือปฏิบัติต่อไป

นอกจากการเจริญจิตภาวนาจะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาปัญญาในระดับทั่วไปแล้ว ยังอำนวยประโยชน์ในการพัฒนาปัญญาชั้นสูงกล่าวคือยถาภูตญาณทัสสนะ หมายถึงปัญญาที่เข้าไปรู้เห็นสภาวธรรมตามความเป็นจริงจนเกิดความเบื่อหน่ายคลายกำหนัด ถอนความยึดติดถือมั่นในสังขารเสียได้ มีจิตใจเป็นอิสระหลุดพ้นจากพันธนาการของกิเลสและความทุกข์ทั้งมวลอันเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุด

ในพระพุทธศาสนา การเจริญจิตภาวนาในพระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อการพัฒนาปัจเจกบุคคลและสังคม กล่าวคือในส่วนของการพัฒนาปัจเจกบุคคล ประกอบด้วยพัฒนากายพัฒนาจิตและพัฒนาปัญญาให้มีสุขภาพจิต คุณภาพจิตและสมรรถภาพจิตที่ดี ไม่ตกอยู่ภายใต้กิเลสและความทุกข์ และยังมีความสำคัญในการพัฒนาคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขด้วย

ภาพที่ 2.3 แสดงความสำคัญของการดำเนินชีวิตด้านจิตภาวนา
ที่มา *พระมหานิพนธ์ มหาธมฺมรกฺขิโต (2546, หน้า 64 - 69)*

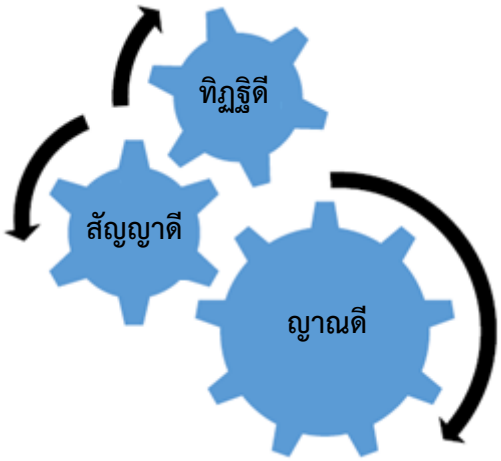
จากภาพที่ 2.3 ได้แสดงความสำคัญของการดำเนินชีวิตด้านจิตภาวนาไว้ว่า หลักการเจริญจิตภาวนานี้มีความสำคัญด้านจิตใจ ได้แก่ การเสริมสร้างคุณภาพจิตที่ดี การสร้างสมรรถภาพจิตที่ดีและช่วยเสริมสร้างให้เกิดสุขภาพที่ดี ต่อผู้ปฏิบัติ เป็นวิธีการพัฒนาจิตให้มีคุณภาพดี จิตที่ได้รับการพัฒนาหรือฝึกอบรมด้วยกรรมฐานแล้วจะเป็นจิตประกอบด้วยสมาธิซึ่งมีคุณสมบัติ คือ ตั้งมั่นบริสุทธิ์ ผ่องใส ผุดผ่อง ไม่มีสิ่งมัวหมอง นุ่มนวล ควรแก่การใช้ในการประกอบกิจ ทรงตัวอยู่ได้ไม่หวั่นไหว คุณสมบัติของจิตดังกล่าวเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของชาวพุทธ แม้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงชักชวนให้พุทธบริษัทพยายามพัฒนาจิตของตนให้เข้าถึงความสงบเป็นสมาธิเพื่อเป็นพื้นฐานให้เกิดปัญญาเข้าใจสภาวธรรมตามความเป็นจริง การพัฒนาจิตของตนให้สงบหมดจดจากอกุศลธรรมอันจะทำจิตใจให้ตกต่ำด้วยการเจริญจิตภาวนาตามกำลังสติปัญญาของตน จิตใจที่สงบหมดจดย่อมเป็นพื้นฐานรองรับความดีและเป็นเหตุนำมาซึ่งความสุขแก่ตนเองและสังคม การเจริญจิตภาวนาเป็นงานพัฒนาจิตให้เกิดความสงบจิตที่สงบดีแล้วย่อมเป็นประโยชน์เกื้อกูลสำคัญต่อการสร้างสรรค์พัฒนาปัญญาให้เจริญงอกงาม คือ จินตามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการพิจารณาหาเหตุผล สุตมยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการฟังการศึกษาเล่าเรียน ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการฝึกฝนอบรมลงมือปฏิบัติ การเจริญจิตภาวนามีส่วนสำคัญในการพัฒนาปัญญาทั้ง 3 ระดับได้เป็นอย่างดี กล่าวคือในเบื้องต้นผู้เจริญจิตภาวนาจนจิต

สงบแล้ว คลื่นสมองจะมีระเบียบดี สามารถที่จะคิดพิจารณาหรือศึกษาเล่าเรียนเรื่องราวหรือข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือขณะที่ลงมือประกอบอาชีพการงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อประสบปัญหาติดขัดในงานย่อมใช้ปัญญาแก้ปัญหานั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดพัฒนาการทางปัญญาอันเกิดจากประสบการณ์การลงมือปฏิบัติต่อไป

4. ความสำคัญด้านปัญญาภาวนา

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2557, หน้า 356 - 367) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการการพัฒนาปัญญา หรือปัญญาภาวนา มีความสำคัญในการพัฒนาปัญญาตามหลักพระพุทธศาสนาจะใช้คำว่า intellectual อาจไม่ค่อยตรง เพราะคำว่า intellectual นี้ เน้นไปที่ความคิดเหตุผล ซึ่งเป็นเพียงขั้นหนึ่งหรือด้านหนึ่งของปัญญา ในพระพุทธศาสนาปัญญามีอยู่หลายขั้น เริ่มตั้งแต่การรู้จักรับรู้ประสบการณ์ให้ตรงตามเป็นจริง การคิดตามเป็นจริง โดยไม่ถูกครอบงำด้วยอคติ หรือโลภะ โทสะ โมหะ จนถึงความรู้ความเข้าใจโลกและชีวิตตามเป็นจริง ที่ทำให้มีจิตใจเป็นอิสระ ด้วยเหตุนี้ ปัญญาภาวนาอาจจะต้องใช้คำว่า wisdom development การทำปัญญาให้เจริญงอกงามในระดับต่าง ๆ ดังนี้ คือ รับรู้เข้ามาเป็นประสบการณ์ ตรงตามสภาพของมัน รับรู้ตามความเป็นจริง ไม่บิดเบือน ปรุงแต่ง คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ได้ความรู้ที่ถูกต้อง, การคิดการวินิจฉัยหรือวางแผนต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ตรงตามสภาพโดยบริสุทธิ์ ไม่ตกอยู่ในอำนาจครอบงำของอคติ ได้แก่ ฉันทาคติ โทสาคติ โมหาคติ และภยาคติ เป็นปัญญาที่บริสุทธิ์อิสระ, ความสามารถที่จะนำความรู้มาใช้ มาจัดแจงจัดทำ ดำเนินการต่าง ๆ ให้สำเร็จผลตามที่ต้องการ โดยเฉพาะในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้สำเร็จ ปัญญาในระดับของการเอามาใช้ คือ ใช้แก้ปัญหาใช้จัดทำดำเนินการให้สำเร็จผล ความสามารถที่จะสืบค้นเหตุปัจจัย และแยกแยะวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นตัวเอื้ออำนวยในการที่จะแก้ปัญหา และทำกิจการให้สำเร็จผลได้, ความรู้เท่าทันโลกและชีวิตตามเป็นจริง ซึ่งจะส่งผลย้อนกลับมาช่วยจิตใจ ทำให้จิตใจเป็นอิสระ ไม่หลงวิ่งไปตามอำนาจชักจูงของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏแก่ตนซึ่งเข้ามากระทบจากโลกภายนอกด้วยความยินดียินร้ายต่าง ๆ แล้วก็เกิดทุกข์กับปัญหาต่าง ๆ มีความยึดติดในสิ่งต่าง ๆ หรืออย่างน้อยก็คอยสร้างตัวตนขึ้นมารับกระทบกระแทกจากอารมณ์และความคิดปรุงแต่งต่าง ๆ ก่อปัญหาแก่ตนเอง ไม่สามารถจัดการดำเนินการกับสิ่งเหล่านั้นด้วยปัญญาที่แท้จริง เพราะจะเอาแต่ความปรารถนาของตนเองเป็นหลักหรือเป็นตัวกำหนด คือจะให้สิ่งทั้งหลายเป็นไปตามความอยาก ความปรารถนาของเรา ใจที่อยากของเราก็ถูกขัดถูกฝืน เกิดความขัดแย้งตัวเราก็ก็เกิดความบีบคั้น เกิดปัญหา เป็นทุกข์ แต่พอมีปัญญา รู้ เข้าใจโลกและชีวิตตามความเป็นจริงก็จะไปถึงขั้นสุดท้าย คือ เป็นปัญญาที่ทำให้จิตใจเป็นอิสระออกมาจากสิ่งต่าง ๆ คือ ไม่ยึดติดถือมั่นในโลกหมายความว่า สิ่งอะไรเข้ามา เราก็รับรู้ตามความเป็นจริง ปฏิบัติต่อมันตามเหตุผล ด้วยความรู้เท่าทันต่อเหตุปัจจัย แต่ไม่มีความยึดติดถือมั่นที่จะมาบีบคั้นตัวเอง ไม่ทำให้เกิดทุกข์ โยงมาแต่ขั้นต้นเลยที่เดียวคือถ้ามีปัญญาถึงขั้นทำให้จิตใจเป็นอิสระ การับรู้ต่าง ๆ ก็บริสุทธิ์ การรับรู้สิ่งที่เข้ามาก็ตรงตามสภาพ

ที่เป็นจริง ดังนั้น จะเห็นว่า การพัฒนาปัญญาจึงมีความสำคัญมากต่อบุคคลในการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ภาพที่ 2.4 แสดงความสำคัญของการดำเนินชีวิตด้านปัญญาภาวนา
ที่มา *พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2557, หน้า 356 - 367)*

จากภาพที่ 2.4 ได้แสดงความสำคัญของการดำเนินชีวิตด้านปัญญาภาวนาไว้ว่า หลักการเจริญปัญญาภาวนานี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต คือความรู้ที่เกิดจากการกำหนดหมายหรือจำได้หมายรู้ ซึ่งบันทึกไว้เป็นแบบเทียบเคียงและเป็นวัตถุดิบของการรู้และการคิดต่อ ๆ ไป สัญญาที่เกิดขึ้นตามปกติในกระบวนการรับรู้ อาจจะแตกต่างกันได้เป็นความรู้หลายระดับ ตั้งแต่รู้คลุมเครือไปจนถึงรู้ชัดเจน ตั้งแต่บางแง่ถึงรู้สมบูรณ์ รู้พลาดถึงรู้ถูกต้อง ซึ่งเป็นเพียงเรื่องการรับรู้และไม่รู้เท่านั้น จึงเป็นเรื่องของการพัฒนาความรู้โดยตรง ความเห็น ความเข้าใจโดยนัยเหตุผล คือความรู้ที่ได้ข้อสรุปอย่างใดอย่างหนึ่งและมีความยึดถือไว้กับตัวตน อาจเป็นความรู้ที่มาจากแหล่งภายนอก แต่ได้คิดกลั่นกรองยอมรับหรือสรุปเข้ามาเป็นของตนเอง โดยพระสารีบุตรอธิบายไว้ในมาคันทิยสูตรแสดงความหมายของคำว่า ทิฏฐิ ว่าหมายถึง สัมมาทิฏฐิ ญาณความหยั่งรู้คือความรู้บริสุทธิ์ที่ผิดสว่างขึ้นมา เป็นความรู้ที่มองเห็นสภาวะของสิ่งนั้น ๆ โดยไม่มีความรู้สึกของตนหรือความยึดถือตัวตนเข้าไปเกี่ยวข้อง ญาณมีหลายระดับ บางครั้งเกิดขึ้นโดยอาศัยความคิดเหตุผลและไม่ขึ้นต่อความคิดเหตุผล แต่ออกไปสัมผัสกับสภาวะที่เป็นอยู่จริงสัญญาเป็นวัตถุดิบของความรู้และความคิดต่าง ๆ สัญญาจึงเป็นพื้นฐานให้เกิดทิฏฐิและญาณ เมื่อทิฏฐิญาณเกิดขึ้นแล้ว ก็ย่อมมีการหมายรู้ตามทิฏฐิหรือญาณนั้น จึงเกิดเป็นสัญญาใหม่ซึ่งเป็นวัตถุดิบของความรู้และความคิดอื่นต่อไปอีก ข้อแตกต่างระหว่างทิฏฐิและญาณ คือ ทิฏฐิทำให้เกิดสัญญาที่ผิดพลาด ส่วนญาณจะช่วยให้เกิดสัญญาที่ถูกต้องและแก้สัญญาที่ผิดพลาดได้

สรุปได้ว่า ความสำคัญของภาวนา 4 ได้ว่า ความสำคัญของหลักภาวนา 4 ด้านการดำเนินชีวิต สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคคลตามหลักภาวนา 4 นี้ จึงเป็นการแสดงถึงการปรับตัวปรับพฤติกรรมของบุคคลให้สอดคล้องกับสังคมและการดำเนินชีวิตในสังคม ในขณะเดียวกันทางพระพุทธศาสนาก็มีการพัฒนาในหลายขั้นตอนจนกว่าจะบรรลุจุดหมายสุดท้าย คือ มีความสุข มีปัญญาที่รู้เท่าทันโลกและการดำเนินชีวิตที่ดี สร้างระเบียบสังคมที่ดีและส่งผลให้จิตใจเป็นอิสระ บุคคลเมื่อมีการพัฒนาอย่างถูกต้องก็จะส่งผลแก่ตนเอง ซึ่งได้แก่การดำเนินชีวิตที่ดี การอยู่ร่มกับผู้อื่นได้อย่างผาสุก การมีจิตใจที่ทำให้จิตใจดีงาม มีความสุข เป็นอิสระและเข้าถึงจุดหมายสูงสุดของชีวิต เมื่อใดบุคคลมีการเจริญภาวนาครบ 4 ประการแล้ว สามารถพัฒนาตนครบทั้งสี่ด้านบริบูรณ์แล้ว ส่งผลคือคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งพัฒนาไปสู่ความสุขสามระดับคือ ความสุขเกี่ยววัตถุสิ่งของที่ตนมีและตนได้ ความสุขเกี่ยวกับการทำงานและความสุขระดับสูงสุดคือการใช้ชีวิตและการเลือกดำเนินชีวิตให้มีความสุขกับสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน หลักภาวนา 4 นี้มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ได้แก่ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากร้ายให้ดีขึ้น การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ การใช้ชีวิตให้มีความสุข ตลอดถึงการเลือกที่จะดำเนินชีวิตได้ในรูปแบบของตนเอง การเป็นคนมีน้ำใจ ไมตรีจิตใจที่ดีงาม การใช้ปัญญาในการดำเนินชีวิตของตนได้ ตลอดถึงการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตของตนเองและการแก้ปัญหาในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยภาวนา 4 อย่างเป็นระบบ การศึกษาพระพุทธศาสนาที่เน้นการฝึกอบรมตนเองอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อนำไปสู่ความพ้นทุกข์โดยมีความสำคัญทั้งในฐานะหลักการและเป็นรากฐานสำคัญของการกำหนดแบบแผนพฤติกรรมในพระวินัยที่มีความมุ่งหมายเพื่อการกระทำจากหยาบไปถึงละเอียดและเป็นวิธีการปฏิบัติซึ่งช่วยพัฒนาบุคคลไปเป็นลำดับจากปุถุชนไปสู่อริยชน ก่อนที่จะเข้าสู่ระบบนั้นผู้ปฏิบัติต้องผ่านขั้นตอนในเบื้องตนที่เป็นขั้นนำ โดยเริ่มจากการแสวงหากัลยาณมิตรเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้จากที่ได้ยินได้ฟังมาแล้วกลั่นกรองวิเคราะห์พินิจพิจารณาในใจ จนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาที่จะปฏิบัติและเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ต่อเมื่อผู้ปฏิบัติได้นำหลักการและวิธีการนั้นมาใช้ฝึกฝนอบรมตนเอง โดยเริ่มจากการฝึกอบรมเพื่อขัดเกลาพฤติกรรมทางกาย วาจา ใจ และการดำเนินชีวิตของตนให้บริสุทธิ์ อยู่ในกรอบของสังคม รวมถึงเรียนรู้วิธีการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเกื้อกูลประโยชน์ต่อกัน เพื่อเป็นพื้นฐานในการฝึกอบรมจิตให้เกิดสมาธิด้วยการสำรวมระวังใจไม่ให้หวั่นไหวไปตามอำนาจของนิวรณ์จนสงบนิ่ง เฝ้าสังเกตปรากฏการณ์ในใจตนเองอย่างเป็นกลางด้วยความมีสติซึ่งเป็นพื้นฐานในการฝึกอบรมปัญญาให้รู้แจ้งสัจธรรมและชีวิตนำไปสู่การจัดการกับชีวิตได้อย่างเหมาะสม โดยปราศจากความทุกข์ เป็นผู้ที่พัฒนาแล้ว โดยปรากฏให้เห็นได้ในการดำเนินชีวิตหลักภาวนา 4 นี้ จึงเป็นคุณสมบัติที่เพิ่มคุณค่าให้แก่บุคคลและเป็นคุณค่าที่มีความสำคัญมากต่อสังคม โดยเฉพาะการปฏิบัติในสังคมและการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 แนวคิดทฤษฎีการให้บริการ

การบริการ คือ การให้ความช่วยเหลือ หรือการดำเนินการเพื่อประโยชน์ของผู้มาใช้บริการ จะต้องมีหลักยึดถือปฏิบัติ มิใช่ว่า การให้ความช่วยเหลือ หรือการทำประโยชน์ต่อผู้มาใช้บริการจะเป็นไปตามใจของเราผู้ซึ่งเป็นผู้ให้บริการ โดยทั่วไปหลักการให้บริการมีข้อควรคำนึง ดังนี้ (เทศบาลนครเชียงใหม่, 2567, หน้า 3)

1. สอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้รับบริการ
2. ทำให้ผู้รับบริการเกิดความพอใจ
3. ปฏิบัติโดยถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วน
4. เหมาะสมแก่สถานการณ์
5. ไม่ก่อผลเสียหายแก่บุคคลอื่น ๆ

2.2.1 ลักษณะของการบริการที่ดี

1. ประชาชนต้องมาก่อนเสมอ หมายถึง คำนึงถึงประชาชนก่อนสิ่งอื่นใด
2. ประชาชนถูกเสมอไม่ว่าประชาชนจะพูดจะทำอย่างไรต้องไม่โต้แย้งเพื่อยืนยันว่าประชาชนผิด
3. ให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อให้ประชาชนรู้สึกอบอุ่นสบายใจ

การให้บริการเป็นการกระทำของบุคคลซึ่งมีบุคลิกภาพอุปนิสัยและอารมณ์แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลและแต่ละสถานการณ์ จึงมีการประพฤติปฏิบัติที่หลากหลายออกไป การบริการที่ดีอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป มีดังนี้ (เทศบาลนครเชียงใหม่, 2567, หน้า 3)

1. ทำด้วยความเต็มใจ
2. ทำด้วยความรวดเร็ว
3. ทำถูกต้อง
4. ทำอย่างเท่าเทียมกัน
5. ทำให้เกิดความชื่นใจ

2.2.2 มาตรฐานการบริการ

1. การให้ความสนใจ คือ การต้อนรับอย่างอบอุ่น การให้เกียรติประชาชน ประชาชนมีความสำคัญ และฟังประชาชนพูดและสบนัยน์ตาด้วย
2. การให้ความใส่ใจ คือ การเอาใจใส่ในการให้บริการอย่างเท่าเทียม ไม่แสดงออกอย่างเหนื่อยหน่ายเย็นชา และติดตามเรื่องของประชาชนจนสำเร็จ
3. การบริการอย่างตั้งใจ คือ การมั่นใจในความถูกต้องสมบูรณ์ การจัดบริการให้ตรงเวลาและบริการให้ประชาชนรู้สึกคุ้มค่า

4. การบริการอย่างเต็มใจ คือ การสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนว่าจะเป็นบริการที่ได้รับประโยชน์สูงสุด และต้องให้ความร่วมมือในการตอบสนองความต้องการ

5. การบริการอย่างจริงใจ คือ การแสดงออกถึงบริการที่น่าเชื่อถือ เชื่อใจได้ มีความรับผิดชอบในงานบริการ และให้บริการอย่างซื่อตรงและเป็นธรรม

6. การบริการอย่างเข้าใจ คือ มีความรู้ในการให้บริการอย่างแท้จริง มุ่งถึงบริการที่มีคุณภาพสูงและต้องให้บริการอย่างถูกต้อง

7. การบริการอย่างรู้ใจ คือ ต้องสนองความต้องการของประชาชนได้ถูกต้องและดำเนินการอย่างรวดเร็ว

8. การบริการอย่างมีน้ำใจ คือ การให้ความช่วยเหลืออย่างเอื้ออาทร ให้ประชาชนได้รับคำแนะนำอย่างถูกต้องเพื่อประกันไม่ให้เกิดความยุ่งยากเสียหายและให้ประชาชนได้รับประโยชน์ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณอย่างครบถ้วน (เทศบาลนครเชียงใหม่, 2567, หน้า 4)

2.2.3 พื้นฐานสำคัญในการเป็นผู้ให้บริการ

“พื้นฐานสำคัญในการเป็นผู้ให้บริการ จะต้องสุขภาพอ่อนน้อมถ่อมตน รู้หลักการบริการและเอาใจใส่ในการบริการ ดังนั้นจึงได้จัดอบรมทางวิชาการและสอนงานทางปฏิบัติ มีการจัดขั้นตอนในการทำงาน เพื่อการเรียนรู้ตามขั้นตอนในด้านการอบรมทางจิตใจก็ฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ มีขันติหมายถึงอดทน อดกลั้น ไม่โกรธ รู้จักข่มใจและคิดเสมอว่าประชาชนคือผู้ให้แก่เรา”

ผู้ให้บริการจะต้องมีคุณสมบัติพื้นฐาน ดังนี้ (เทศบาลนครเชียงใหม่, 2567, หน้า 5)

1. มีความรักในงานบริการ
2. มีความรับผิดชอบในหน้าที่
3. มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่องาน
4. มีความสามารถควบคุมตนเองได้
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. มีความมานะพยายามจะทำแต่สิ่งที่ดีมีคุณประโยชน์
7. มีจิตใจมั่นคงไม่รวนเร
8. มีความมุ่งมั่น เรียนรู้สิ่งใหม่ที่ให้ประโยชน์ต่อผู้อื่น
9. มีความช่างสังเกต
10. มีวิจารณญาณไตร่ตรองรอบคอบ
11. มีความสามารถวิเคราะห์ปัญหา และหาทางแก้ไข
12. มีการพิจารณาใคร่ครวญ

2.2.4 การเตรียมจิตใจเพื่องานบริการ

ผู้ให้บริการจำนวนไม่น้อยได้รับการปลูกฝังนิสัยในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นมาแต่เด็ก ซึ่งอยู่ในวัยที่จะใส่ทักษะใด ๆ เข้าไว้ได้ดี ตามที่คนรุ่นเก่าสรุปประสบการณ์เป็นคติเตือนใจว่า “ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก” ฉะนั้นไม่ว่าจะฝึกนิสัยโดยผู้อื่น หรือโดยตนเองก็ตาม บุคคลเหล่านี้จึงสั่งสมนิสัยในการเป็นผู้ในบริการได้ดี หมายถึง การมีจิตใจเป็นผู้ให้บริการ (Service Mind)

การให้บริการแก่คนที่ดีมักไม่มีปัญหาเพราะเรามีความเต็มใจจะให้บริการเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว แต่การให้บริการแก่ผู้ซึ่งไม่ต้องชะตาหรือไม่ถูกโฉลกกันเป็นเรื่องที่ต้องฝืนใจ การบริการประชาชนเราไม่สามารถเลือกปฏิบัติได้ เพราะจะต้องให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน จะเลือกให้เป็นราย ๆ หรือปฏิบัติแตกต่างกันไม่ได้

จากคำสอนของพระราชวรมุนี (ประยูร ธมมจิต.โต) ได้ให้หลักคิดซึ่งสามารถนำมาเป็นคติเตรียมจิตใจเพื่องานบริการไว้ ดังนี้ “เราเป็นข้าราชการที่ให้บริการประชาชนเหมือนคนอื่น แต่คนอื่นได้รางวัลสาขาบริการประชาชนดีเด่น ถามว่าคนที่ได้รางวัลด้านนี้ทำงานหนักกว่าเรากี่เท่า คำตอบคือไม่กี่เท่าหรอก แต่สิ่งที่เขาต่างจากเราตรงที่เขาใส่ใจเข้าไปในการบริการ มนุษยสัมพันธ์ดี มีน้ำใจ เพราะฉะนั้นคนก็ประทับใจเขามากกว่า ที่ข้าราชการไม่เป็นที่ประทับใจของประชาชนนั้นอาจไม่ใช่ว่าทำงานน้อย แต่อยู่ที่ให้น้ำใจน้อยไปหน่อยและมีจรรยาบรรณน้อยไปหน่อย ความประทับใจจึงน้อยลงไป ถ้าข้าราชการมีน้ำใจในการให้บริการ เขาจะมีความสุขในฐานะผู้ให้ เมื่อเขาเอื้ออาทรประชาชนเขาจะมีจรรยาบรรณ นี่คือจรรยาบรรณนำหน้าเพื่อพัฒนาข้าราชการให้มีความสุขเพราะถือการทำงานเป็นการปฏิบัติธรรมโดยไม่รู้สึกว่าถูกบังคับ ถ้าข้าราชการทำอย่างนี้ได้ทุกคนจะอยู่อย่างมีความสุข” (เทศบาลนครเชียงใหม่, 2567, หน้า 4)

2.2.5 การเตรียมตัวเป็นผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการทุกคนจะต้องตระหนักว่าตนจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบสำคัญเป็นงานที่ท้าทายความสามารถทั้งในการวางตน การพัฒนาบุคลิกภาพ การสั่งสมนิสัยที่ดีงามให้พร้อมเสมอในการปฏิบัติงาน การฝึกฝนตนเองให้มีความอดทนอดกลั้น และรู้จักข่มใจเป็นสิ่งสำคัญมาก (เทศบาลนครเชียงใหม่, 2567, หน้า 4)

2.2.6 การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่บุคคลและหน่วยงาน

การสร้างภาพลักษณ์เป็นสิ่งสำคัญและจาเป็นยิ่งขึ้น เมื่อมีการแข่งขันสูงขึ้นในทางธุรกิจการแข่งขันกันสร้างภาพลักษณ์ ตั้งแต่ระดับสูงไปถึงระดับล่าง มีการสร้างภาพลักษณ์โดยรวมขององค์การ (Corporate Image)

การสร้างภาพลักษณ์ให้บุคคลหรือองค์การ เป็นงานที่มีผลได้อย่างมากมาย จนกลายเป็นงานอาชีพทั้งงานด้านประชาสัมพันธ์ และงานด้านโฆษณา เพราะมีผลโดยตรงต่อการตลาด ซึ่งจะทำให้สินค้าขายได้ดีขึ้น หรือได้สะดวกและง่ายขึ้น ทำให้ผู้นิยมติดต่อสัมพันธ์เกี่ยวข้องมากขึ้นเป็นผลต่อการดำเนินธุรกิจ และการปฏิบัติหน้าที่การงานได้ดีขึ้น

การสร้างภาพลักษณ์มีหลักการควรคำนึงถึงซึ่งอาจกำหนดให้ง่ายแก่การจดจำว่าต้องระลึกถึง “2A 1PR” เป็นอักษรนำของคำ 4 คำ ได้แก่

Acceptable เป็นที่ยอมรับ

Appropriate เหมาะสม

Possible เป็นไปได้

Realistic สมจริง

วิธีสร้างภาพลักษณ์อาจกระทำได้หลายแนวทางตามความเหมาะสมกับสภาพส่วนบุคคลแต่ละคนและสภาพขององค์การ วิธีที่ใช้ปฏิบัติโดยทั่วไป จะต้องกระทำอย่างเป็นกระบวนการโดยมีขั้นตอนปฏิบัติที่จะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ดังนี้

1. ค้นให้พบจุดเด่นจุดด้อยว่ามีอยู่อย่างไร
2. ใจกว้างยอมรับสิ่งที่เป็นจริง
3. เปรียบเทียบสิ่งที่เป็นกับสิ่งที่คนอื่นคิด
4. สร้างความพร้อมที่จะพัฒนาให้เป็นภาพที่เราอยากจะให้เป็น
5. แสวงหาการสนับสนุนของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกด้าน
6. สื่อสารทุกวิถีทางตามความเหมาะสม
7. ส่งเสริมการแสดงออกที่เป็นธรรมชาติในภาพลักษณ์ที่ต้องการ
8. ดำเนินการให้มีสถาบันหรือบุคคลที่น่าเชื่อถือ สนับสนุนภาพลักษณ์ที่ต้องการ
9. ตอกย้ำความเชื่อมั่นว่าสิ่งที่เป็นจริงกับภาพลักษณ์ที่ต้องการให้เป็น ไม่มีความแตกต่างกัน
10. มีมาตรการป้องกันการกระทำใด ๆ ที่สวนทางกับภาพลักษณ์ที่ต้องการสร้างขึ้น
11. หมั่นทบทวนตรวจสอบถึงความคิดของบุคคลและสถาบันต่าง ๆ ต่อภาพลักษณ์ที่สร้างขึ้น
12. ประเมินผลและพัฒนาภาพลักษณ์อย่างต่อเนื่อง

การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ตนเอง เป็นการทำให้คนต่าง ๆ เขานึกถึงตัวเราว่าเป็นคนดีอย่างไร ในความคิดคำนึงของเขา เราอาจไม่สามารถทำให้คนทุกคนเห็นว่า เราเป็นคนดี คนเก่ง และวิเศษเลิศล้นไปทุกสิ่ง เราจะต้องเลือกสร้างภาพที่เป็นไปได้และเหมาะสมแก่ตัวเรา โดยลองพิจารณาเลือกภาพลักษณ์ในทางที่ดี ดังต่อไปนี้

1. บุคลิกดี มีเสน่ห์ ทำงานเก่ง
2. รับผิดชอบ ติดตามงานดี

3. ขยันอดทน ทำงานไม่ผิดพลาด

4. สุภาพ เรียบร้อย พูดน้อยใจเย็น

5. คล่องแคล่ว ว่องไว ไว้ใจได้

6. ตรงต่อเวลา รู้หน้าที่ มีวินัย

7. เก่ง ฉลาด รับผิดชอบสูง

8. โอบอ้อม อารี มีน้ำใจ

9. ละเอียด รอบคอบ ชอบช่วยเหลือ

10. ซื่อสัตย์ สุจริต เก็บความลับดี มีความจริงใจ

11. เรียบง่าย นิสัยดี มีมารยาท

12. เป็นผู้ใหญ่น่าเชื่อถือ

13. เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ อัธยาศัยดี

14. รับผิดชอบ เอาใจใส่ สนใจงาน

15. อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้บริการดี

ผู้ให้บริการจะต้องพยายามค้นพบตัวเองว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ว่ามีภาพลักษณ์อย่างไรอันเป็นที่ยอมรับ

การสร้างภาพลักษณ์ให้แก่หน่วยงาน จะต้องเป็นไปในทางที่ดีและมีความเป็นไปได้ ต้องศึกษาสังเกตให้ถี่ถ้วนมองหาจุดเด่น และข้อดีของหน่วยงานในทางที่จะทำให้หน่วยงานได้รับความเชื่อถือศรัทธา และไว้วางใจ

การสร้างภาพลักษณ์โดยรวม (Corporate Image) นับเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง การสร้างความรู้สึกที่ดีทั้งด้านบุคคล สถานที่ และการดำเนินการ จะช่วยให้เกิดภาพลักษณ์อันงดงาม ได้รับการสนับสนุน และปกป้องเมื่อมีการให้ร้ายโจมตีที่ไม่ถูกต้องเป็นธรรม

ด้านบุคคล จะต้องสร้างความรู้สึกให้การยอมรับว่าเป็นบุคคลหรือคณะบุคคลที่น่าเชื่อถือยกย่องไม่มีข้อน่ารังเกียจในเรื่องบุคลิกภาพและกิริยามารยาทบุคลากรมีคุณภาพทำงานมีประสิทธิภาพกระตือรือร้น รวดเร็ว ว่องไว พูดจาสุภาพนุ่มนวล

ด้านสถานที่ จะต้องสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อยทั้งด้วยการสัมผัสและการมอง ซึ่งการรักษาความสะอาดเป็นสิ่งสำคัญ และมีการลงทุนที่ไม่มาก แต่ให้ผลคุ้มค่าที่สุด จึงต้องมีการจัดสถานที่และอุปกรณ์สำนักงานให้เป็นระเบียบ มีป้ายบอกชื่อหน่วยงาน ชื่อตำแหน่งหน้าห้อง บอกเวลาเปิด - ปิดทำการ วิธีติดต่องานแผนกต่าง ๆ

ด้านการดำเนินการ จะต้องให้ความรู้สึกเชื่อมั่นว่า ซื่อสัตย์สุจริตและเป็นธรรม ไม่คดโกงหรือเอาเปรียบประชาชน และสังคม (เทศบาลนครเชียงใหม่, 2567, หน้า 6)

2.2.7 การวางตัวในฐานะตัวแทนของหน่วยงาน

ต้องรู้จักวางตัวให้เหมาะสมถูกกาลเทศะ มีการแสดงออกที่เป็นมิตรเปิดเผยและจริงใจ ปฏิบัติอย่างกระตือรือร้น สนองความต้องการของประชาชน รู้จักทักทายให้เหมาะสมแสดงความเต็มใจที่จะให้บริการ ตอบข้อซักถามด้วยความเต็มใจ ไม่พูดมากแต่พูดให้เกิดประโยชน์ และใช้ถ้อยคำเหมาะสมเพื่อความสบายใจของประชาชน โดยทั่วไปอาจใช้พฤติกรรม “4 ส” ในการวางตัว ดังต่อไปนี้ (เทศบาลนครเชียงใหม่, 2567, หน้า 7)

สง่า ให้ความรู้สึกประทับใจเมื่อแรกเห็น เดิน ยืน นั่ง ตัวตรง ไม่หลุกหลิก ใบหน้าเกลี้ยงเกลา ผมเผ้าเรียบร้อย

สะอาด อาบน้ำชำระร่างกาย แต่งกายเรียบร้อย ไม่มีกลิ่นน่ารังเกียจ

สุภาพ มีกิริยามารยาทที่ดี พูดด้วยถ้อยคำที่น่าฟัง ไม่ส่งเสียงดังเอะอะ

สงบ รับฟังคำบ่นจากประชาชน หลีกเลี่ยงการโต้เถียง ตำหนิไม่พูดเพ้อเจ้อไร้สาระ

2.2.8 การพัฒนาบุคลิกภาพของผู้ให้บริการ

ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะเป็นผู้มีความภาคภูมิใจในบุคลิกภาพของตนเองแต่บางครั้งก็ไม่มีความแน่ใจว่าบุคลิกภาพแบบใดที่น่าพอใจที่สุด และในบางครั้งเราก็แทบจะไม่เข้าใจด้วยซ้ำไปว่าบุคลิกภาพนั้นหมายถึงสิ่งใดกันแน่ บางคนมีความเข้าใจเพียงว่า การแต่งกายดี การมีใบหน้าท่าทางและรูปร่างที่ดีเป็นเครื่องส่อแสดงถึงบุคลิกภาพที่น่านิยมเลื่อมใสศรัทธา ความจริงบุคลิกภาพมิได้หมายถึงเพียงรูปร่าง หน้าตา ท่าทางภายนอก แต่รวมไปถึงนิสัยใจคอ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ปรากฏให้เห็นจากภายนอกในทันทีทันใด

บุคลิกภาพของคนเรานับว่ามีความสำคัญมากการที่เราจะประสบความสำเร็จหรือไม่ในงานอาชีพ การพบปะติดต่อกับบุคคลนานาชนิดก็ดีแม้กระทั่งการพบปะกับผู้ใช้บริการ การที่บุคคลต่าง ๆ จะให้ความรู้สึกนิยม ยกย่อง นับถือ ให้ความรัก เอ็นดู เกลียด หรือมีทัศนคติอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของเราเอง ทั้งนี้เพราะบุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและอารมณ์ของผู้พบเห็น

“บุคลิกภาพ” เป็นการรวมลักษณะต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวบุคคลหนึ่ง ๆ อันประกอบด้วยรูปร่าง ลักษณะ อากัปกิริยา คำพูด น้ำเสียง การแสดงท่าทาง รวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออก อุปนิสัยใจคอ ทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ เราจึงอาจแยกพิจารณาบุคลิกภาพที่ดีได้กว้าง ๆ ดังนี้

1. ส่วนที่เกี่ยวกับกาย ได้แก่ การมีสุขภาพพลานามัยดี แต่งกายสะอาดและเรียบร้อย กิริยาท่าทางสง่าผ่าเผย ท่าทางร่าเริง แจ่มใส ว่องไว แต่ไม่ใช่ลุกหลี้ลุกลน

2. เสียงและภาษาที่พูด น้ำเสียงแจ่มใส ชัดเจน ไม่เบาและไม่ดังเกินไป พูดจาฉะฉาน ได้เรื่องได้ราว ไม่เพ้อเจ้อ หรือพูดคลุมเครือภาษาที่พูดเป็นภาษาที่คนทั่วไปเข้าใจ ใช้ภาษาเหมาะแก่บุคคลและถูกกาลเทศะ

ผู้ให้บริการควรปรับปรุงบุคลิกภาพอย่างไร

วิธีปรับปรุงแก้ไขให้มีบุคลิกภาพที่ดีขึ้นอาจพิจารณาการปฏิบัติตนเป็นคนใจคอกว้างขวาง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เป็นตัวของตัวเอง แสวงหาคำแนะนำ กระทำแต่สิ่งที่ถูกต้องด้วยความตั้งใจ และไม่ย่อท้อ ตรวจสอบผลความก้าวหน้าของตนเองอยู่เสมอ

การเสริมสร้างบุคลิกภาพ มี 7 ประการ

1. การมอง
2. การแต่งกาย
3. การพูด
4. การเดิน
5. การแสดงท่าทาง
6. ทักษะในการทำงาน
7. สุขภาพ

บุคลิกภาพของผู้ให้บริการในการพูด

บุคลิกภาพของผู้พูดเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อศรัทธา และความสนใจของผู้ฟังอย่างมาก บุคลิกภาพมิได้หมายถึงเพียงรูปร่าง หน้าตา ท่าทางภายนอก แต่รวมไปถึงนิสัยใจคอซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดแจ้งในทันทีทันใด บุคลิกภาพที่ดีของผู้พูดสามารถตรึงอารมณ์ของผู้ฟังให้มีความคิดเห็นคล้องตาม หรือช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ฟังได้อย่างมากในทางกลับกัน ถ้าผู้พูดมีบุคลิกภาพไม่ดีก็จะมีผลทำลายความสนใจและก่อทัศนคติไปในทางลบ การแสดงออกทางอากัปกิริยา น้ำเสียง สีหน้า แววตา ท่าทางของผู้พูด ซึ่งเป็นที่ยอมรับและดึงดูดความสนใจของผู้ฟังเป็นสิ่งสำคัญ (เทศบาลนครเชียงใหม่, 2567, หน้า 7)

2.2.9 การประเมินผลการให้บริการ

การประเมินผลการให้บริการเกิดจากการวัดความพึงพอใจของประชาชนโดยตรงกระทำได้ยาก จึงต้องใช้การประเมินผลการให้บริการมาช่วยซึ่งคำตอบที่ได้จะเป็นเครื่องบ่งบอกความพอใจของประชาชนได้ใกล้เคียง การประเมินผลการให้บริการต้องการให้รู้ถึงผลของการปฏิบัติงานในการให้บริการ

การกำหนดแนวทางในการประเมินผลการให้บริการจะเป็นไปในเชิงปริมาณด้วยการเก็บข้อมูลสถิติการให้บริการนำมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับของคู่แข่งและเมื่อจะประเมินในเชิงคุณภาพก็จะหาข้อมูลด้วยการสอบถามความพอใจของผู้ใช้บริการหรือประชาชนด้วยแบบสอบถามหรือแบบสำรวจความคิดเห็นหลายแห่งใช้กล่องรับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

การเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประเมินผลการให้บริการ อาจพิจารณาจากเรื่องทั่ว ๆ ไปแล้วจึงนำไปพิจารณาในรายละเอียดเฉพาะอีกชั้นหนึ่ง ดังนี้

1. สิ่งที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชน
2. สิ่งที่ทำให้ประชาชนไม่พอใจ
3. สิ่งที่เป็นบริการของคู่แข่ง
4. สิ่งที่ถือว่าเป็นการให้บริการระดับโลก

หัวข้อประเมินผลการให้บริการควรเป็นการนำความต้องการของประชาชนในแต่ละบริการมาพิจารณาร่วมหารือในหมู่ผู้ปฏิบัติงานในการให้บริการและผู้บริหารงานบริการเพื่อกำหนดขึ้นเป็นเกณฑ์พิจารณาประเมินผลการให้บริการ (เทศบาลนครเชียงใหม่, 2567, หน้า 8)

2.3 การรับลงทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในประเทศไทย

การลงทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในประเทศไทย

ระบบเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เริ่มใช้มาตั้งแต่ปี 2535 และมีการปรับปรุงมาตลอด จนในปี 2554 ยุครัฐบาล ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ใช้วิธีจ่ายแบบขั้นบันไดตามอายุ คือ ผู้ที่มีอายุ 60 - 69 ปี ได้ 600 บาทต่อเดือน อายุ 70 - 79 ปี ได้ 700 บาทต่อเดือน อายุ 80 - 89 ปี ได้ 800 บาทต่อเดือน และอายุ 90 ปี ขึ้นไป ได้ 1,000 บาทต่อเดือน และยังคงเป็นอัตราที่รัฐบาลจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจนถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 2.5 สวัสดิการเบี้ยยังชีพ ตั้งแต่อดีต – ปัจจุบัน

ที่มา : *ทศพล เชี่ยวชาญประพันธ์ (2565, หน้า 28)*

ปัญหาของการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ปรากฏเป็นข่าวในช่วงเวลาที่ผ่านมา คือ ปัญหาที่ผู้ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหลายคนถูกตรวจสอบคุณสมบัติย้อนหลัง แล้วพบว่า เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามไม่สามารถรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้ จึงถูกเรียกเงินคืน บางรายแม้เสียชีวิตไปแล้ว ลูกหลานก็ยังคงได้รับหนังสือทวงเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุพร้อมดอกเบี้ยจากหน่วยงานของรัฐ บางรายถูกเรียกเงินคืนเป็นเงินกว่า 1 แสนบาท อย่างไรก็ตามปัญหานี้ได้คลี่คลายไปในระดับหนึ่งแล้ว เมื่อมีการหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบที่เกี่ยวข้อง และให้ถือว่าผู้ที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพเป็นผู้ได้รับเงินจากรัฐโดยสุจริตและไม่จำเป็นต้องส่งคืน

อย่างไรก็ตาม การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุยังมีปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งไม่ถูกกล่าวถึงหรือวิเคราะห์มากนัก คือ ปัญหาที่ประชาชนทั่วไปไม่ทราบหรือไม่สามารถคำนวณหาช่วงเวลาที่ต้องไปลงทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้อง มีความเสี่ยงในการไปลงทะเบียนล่าช้ากว่าที่ระเบียบกำหนด ส่งผลให้ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุล่าช้าและจำนวนเงินเบี้ยยังชีพที่ได้รับน้อยลงกว่าสิทธิที่ควรจะได้ ในบางกรณีอาจมีการสูญเสียเงินเบี้ยยังชีพที่ควรจะได้ไปถึง 7,200 บาท สาเหตุสำคัญของปัญหาดังกล่าวเกิดจากการที่กฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการลงทะเบียนเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีความสลับซับซ้อนเกินกว่าที่คนธรรมดาทั่วไปจะเข้าใจและนำไปใช้คำนวณได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังขาดเครื่องมือหรือระบบดิจิทัลที่จะช่วยคำนวณหาช่วงเวลาลงทะเบียนที่ถูกต้องได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว (ทศพล เชี่ยวชาญประพันธ์, 2565, หน้า 28)

กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

การคำนวณเพื่อหาช่วงเวลาที่ถูกต้องสำหรับการไปลงทะเบียนเพื่อแสดงเจตจำนงรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีกฎหมาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องอยู่หลายฉบับ ดังนี้

1. มาตรา 16 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “การนับอายุของบุคคลให้เริ่มนับแต่วันเกิด ในกรณีที่รู้ว่าเกิดในเดือนใดแต่ไม่รู้วันเกิด ให้นับวันที่หนึ่งแห่งเดือนนั้นเป็นวันเกิด แต่ถ้าพ้นวิสัยที่จะหยั่งรู้เดือนและวันเกิดของบุคคลใดให้นับอายุบุคคลนั้นตั้งแต่วันต้นปีปฏิทิน ซึ่งเป็นปีที่บุคคลนั้นเกิด”

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น หมายความว่า บุคคลจะมีอายุครบปีบริบูรณ์ในวันก่อนหน้าวันคล้ายวันเกิดของทุกปี 1 วัน ตามนัยของคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7841/2552 ที่ระบุสาระสำคัญเรื่องการนับอายุไว้ว่า ผู้เสียหายที่ 1 เกิดเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2532 จึงต้องนับอายุตั้งแต่วันเกิด คือนับตั้งแต่วันที่ 5 มีนาคม 2532 เป็นหนึ่งวันเต็ม ผู้เสียหายที่ 1 จึงมีอายุ 15 ปีบริบูรณ์ เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2547 เมื่อเกิดคดีขึ้นในเวลา 02.00 น. ของวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2547 จึงถือว่า ผู้เสียหายมีอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์แล้ว

นอกจากนี้ หากคำนวณอายุตามมาตรา 16 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะพบว่า บุคคลจะมีอายุครบ 365 หรือ 366 วันในวันก่อนวันคล้ายวันเกิดในปีปฏิทินถัดไปพอดี ดังตัวอย่างการคำนวณตามตารางที่ 1 บุคคลที่เกิดเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2505 จะมีอายุครบ 1 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2506

ในกรณีที่บุคคลใดทราบแต่เดือนเกิดแต่ไม่ทราบวันเกิด ให้ถือว่าเกิดวันที่ 1 ของเดือนนั้น แต่ในกรณีที่ไม่ทราบทั้งเดือนเกิดและวันเกิด ให้ถือว่าเกิดวันที่ 1 มกราคมในปีนั้น

2. ข้อ 7 วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ซึ่งใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน บัญญัติว่า

“ให้ผู้สูงอายุที่จะมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปในปีงบประมาณถัดไปลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีภูมิลำเนา ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี โดยมีหลักฐานดังต่อไปนี้”

การคำนวณว่า ผู้สูงอายุแต่ละคนจะ **“มีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปในปีงบประมาณถัดไป”** หรือไม่ เมื่อใด เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนสำหรับประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ นอกจากจะต้องทำความเข้าใจหลักการของการนับอายุตามมาตรา 16 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ยังต้องทำความเข้าใจเรื่องปีงบประมาณด้วย ทั้งนี้ พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้ระบุความหมายของปีงบประมาณไว้ว่า “ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมของปีหนึ่ง ถึงวันที่ 30 กันยายนของปีถัดไป และให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปนั้นเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น” ถ้าอธิบายเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย คือ ปีงบประมาณหนึ่งเริ่มต้นจากวันที่ 1 ตุลาคม ของปีปฏิทินก่อนหน้าถึงวันที่ 30 กันยายนของปีปฏิทินที่เป็นชื่อของปีงบประมาณ เช่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เริ่มต้นวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2565 ถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2566 เป็นต้น ดังนั้น การเชื่อมโยงการนับอายุของบุคคลกับปีงบประมาณซึ่งมีหลักเกณฑ์และช่วงเวลาแตกต่างกันได้ทำให้การคำนวณหาช่วงเวลาที่ต้องไปลงทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุมีความสลับซับซ้อนและยุ่งยากมากยิ่งขึ้น

3. ข้อ 13 วรรคหนึ่งของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ระบุว่า “การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้แก่ผู้มีสิทธิตามระเบียบนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจ่ายเป็นเงินสด หรือโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุหรือในนามบุคคล

ที่รับมอบอำนาจเป็นหนังสือจากผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สุงอายุเป็นรายเดือนภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน”

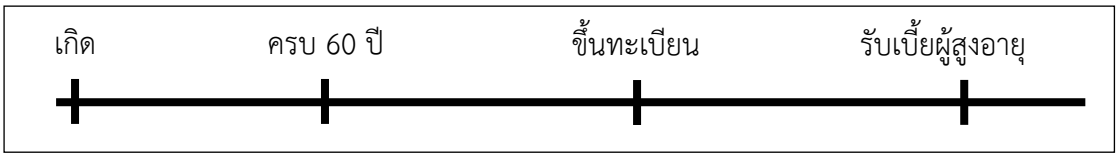
4. อย่างไรก็ตาม นอกจากกฎหมายและระเบียบทั้ง 3 ข้อข้างต้นแล้ว ยังจำเป็นต้องศึกษาแนวปฏิบัติที่กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือแจ้งเวียนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท 0810.6/ว5752 เรื่อง ซักซ้อมแนวทางการรับลงทะเบียนผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ลงวันที่ 25 กันยายน 2563 ความว่า

การรับลงทะเบียนผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เพื่อรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เปิดรับลงทะเบียนตั้งแต่เดือนตุลาคม 2563 – เดือนพฤศจิกายน 2563 และเดือนมกราคม 2564 – เดือนกันยายน 2564 ให้ผู้สูงอายุรายใหม่ที่ยังไม่เคยลงทะเบียนมาก่อนซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์แล้ว และผู้สูงอายุที่จะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ 2565 ซึ่งนับอายุจนถึงวันที่ 1 กันยายน 2565 (เกิดก่อนวันที่ 2 กันยายน 2505 เนื่องจากผู้สูงอายุที่เกิดตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2505 – 1 ตุลาคม 2505 เป็นผู้สูงอายุที่จะมีสิทธิรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเดือนถัดไป จากเดือนที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ คือ เดือนตุลาคม 2565 ซึ่งเป็นปีงบประมาณ 2566 ดังนั้น กลุ่มผู้สูงอายุดังกล่าวต้องลงทะเบียนขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตั้งแต่เดือนตุลาคม 2564 เป็นต้นไป)

จากแนวปฏิบัติข้างต้น หมายความว่า การคำนวณหาช่วงเวลาที่ถูกต้องในการขึ้นทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต้องคำนวณไปถึงเดือนที่จะรับเงินเบี้ยยังชีพเป็นเดือนแรก จากนั้น ต้องคำนวณต่อไปว่า เดือนที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพเป็นเดือนแรกนั้นอยู่ในปีงบประมาณใด แล้วจึงได้คำตอบว่า ต้องไปลงทะเบียนในปีงบประมาณก่อนหน้าด้วย นอกจากนี้ แม้ว่าข้อ 7 วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 จะเปิดโอกาสให้สามารถไปลงทะเบียนได้ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนพฤศจิกายน แต่ในทางปฏิบัติกระทรวงมหาดไทยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพยายามเชิญชวนให้ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่รับผิดชอบไปลงทะเบียนในเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายนเป็นหลัก ส่วนการลงทะเบียนในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกันยายนให้เป็นการลงทะเบียนเก็บตก (ทศพล เชี่ยวชาญประพันธ์, 2565, หน้า 30)

สรุปขั้นตอนการคำนวณหาระยะเวลาที่ต้องไปลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

จากกฎหมายและระเบียบที่ได้อธิบายมาทั้งหมด สามารถสรุปขั้นตอนการคำนวณหาระยะเวลาที่ถูกต้องที่ประชาชนต้องไปลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้ ดังนี้

ภาพที่ 2.6 เกณฑ์การรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ขั้นตอนที่หนึ่ง คำนวณหาว่า ตนเองจะอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ตามมาตรา 16 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เมื่อใด

ตัวอย่าง ผู้ที่เกิดวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2506 จะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2566 ส่วนผู้ที่เกิดวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2506 จะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2566

ขั้นตอนที่สอง คำนวณหาวันที่จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นเดือนแรก คือ ภายในวันที่ 10 ของเดือนถัดจากเดือนที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ตามขั้นตอนที่หนึ่ง

ตัวอย่าง ผู้ที่เกิดวันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2506 มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2566 จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเดือนแรกภายในวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2566 ส่วนผู้ที่เกิดวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2506 มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2566 จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพเป็นเดือนแรกภายในวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2566

ขั้นตอนที่สาม ระบุให้ได้ว่า วันที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพเป็นเดือนแรกอยู่ในปีงบประมาณใด

ตัวอย่าง ผู้ที่เกิดวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2506 จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพเป็นเดือนแรกภายในวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2566 อยู่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ส่วนผู้ที่เกิดวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2566 จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพเดือนแรกภายในวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2566 อยู่ในปีงบประมาณ พ.ศ.2567

ขั้นตอนที่สี่ การลงทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จในปีงบประมาณก่อนปีงบประมาณที่จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพเป็นเดือนแรก

ตัวอย่าง ผู้ที่เกิดวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2506 จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพเป็นเดือนแรกในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จึงต้องลงทะเบียนให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ผู้ที่เกิดวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2506 จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพเป็นเดือนแรกในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จึงต้องลงทะเบียนให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ขั้นตอนที่ห้า กำหนดระยะเวลาที่สามารถไปลงทะเบียนได้ตามปีงบประมาณ จากตัวอย่างผู้ที่เกิดวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2506 ต้องลงทะเบียนให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ดังนั้น จึงสามารถลงทะเบียนได้ตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2564 หรือตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 โดยไม่สามารถลงทะเบียนในเดือนธันวาคมได้ และมีระยะเวลาในการลงทะเบียนทั้งสิ้น 11 เดือน

ส่วนผู้ที่เกิดวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2506 ต้องลงทะเบียนให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ดังนั้น จึงสามารถลงทะเบียนได้ตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2565 หรือตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2566 โดยไม่สามารถลงทะเบียนในเดือนธันวาคมได้ และมีระยะเวลาในการลงทะเบียนทั้งสิ้น 11 เดือนเช่นเดียวกัน

ในกรณีที่ผู้สูงอายุไปลงทะเบียนก่อนช่วงเวลาที่คำนวณได้จาก 5 ขั้นตอนข้างต้น ระบบจะไม่เปิดให้ลงทะเบียนและต้องเดินทางไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใหม่อีกครั้งเมื่อถึงช่วงเวลาที่กำหนด แต่ในกรณีที่ไปลงทะเบียนล่าช้ากว่ากำหนด ผู้สูงอายุจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพในเดือนตุลาคมถัดจากวันที่ไปลงทะเบียน ในกรณีของผู้ที่เกิดวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2506 จะได้เงินเบี้ยยังชีพล่าช้ากว่าสิทธิที่พึงจะได้เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 1 เดือน คิดเป็นเงินเบี้ยยังชีพที่สูญเสียไปอย่างน้อย 600 บาท ส่วนกรณีที่ผู้ที่เกิดวันที่ 2 กันยายน พ.ศ.2506 ถ้าไปลงทะเบียนล่าช้ากว่าที่กำหนดจะเริ่มได้เงินเบี้ยยังชีพเป็นเดือนแรกในเดือนตุลาคมของปีงบประมาณถัดไป คือ เดือนตุลาคม พ.ศ. 2567 ล่าช้ากว่าสิทธิที่พึงจะได้เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 12 เดือน คิดเป็นเงินเบี้ยยังชีพที่สูญเสียไปอย่างน้อย 7,200 บาท

จากขั้นตอนการคำนวณที่ยุ่งยากและสลับซับซ้อนตามที่ได้อธิบายมาทั้งหมด จึงเป็นเรื่องยากยิ่งที่ประชาชนแต่ละคนจะสามารถคำนวณหาช่วงเวลาที่ถูกต้องสำหรับการลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของตนเองได้ จึงต้องพึ่งพาการประชาสัมพันธ์หรือการเชิญชวนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกว่า 7,774 แห่ง (ประกอบด้วยเทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 195 แห่ง เทศบาลตำบล 2,247 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 5,300 แห่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอีก 2 แห่ง คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา) เป็นหลัก ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่มีภารกิจในการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพแต่อย่างใด (ทศพล เชี่ยวชาญประพันธ์, 2565, หน้า 42)

การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อช่วยในการคำนวณหาช่วงเวลาที่ถูกต้องในการลงทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

หลักการสำคัญที่สุดสำหรับการออกแบบหรือกำหนดแนวทางการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการช่วยคำนวณหาช่วงเวลาที่ถูกต้องในการลงทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คือ การทำความเข้าใจและตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้ใช้บริการ (User needs) อย่างดีที่สุด นอกจากนี้ ระบบดิจิทัลที่จะพัฒนาขึ้นจะต้องเป็นระบบที่ใช้งานได้ง่าย (Simple) มีความมั่นคงปลอดภัย (Secure) มีเนื้อหาหรือแนวทางการใช้งานที่ชัดเจน (Clear) และสามารถใช้งานได้อย่างรวดเร็ว (Fast)

หลักการที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การให้ข้อมูลอย่างเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล (Personalisation) ซึ่งแตกต่างจากการให้ข้อมูลหรือการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบเดิมที่มักเป็นการให้ข้อมูลแบบภาพรวม เช่น ตัวอย่างข้อความประชาสัมพันธ์ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอแนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเผยแพร่ต่อประชาชน คือ “ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2563 – เดือนพฤศจิกายน 2563 และเดือนมกราคม 2564 – เดือนกันยายน 2564 (เทศบาล/อบต.) ขอเชิญชวนให้ผู้สูงอายุที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ที่ยังไม่เคยลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุที่จะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ 2565 นับจนถึงวันที่ 1 กันยายน 2565 (เกิดก่อนวันที่ 2 กันยายน 2505) ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ ไปลงทะเบียนและยื่นคำขอเพื่อแสดงความจำนงขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ”

การให้ข้อมูลในลักษณะภาพรวมเช่นนี้อาจช่วยสร้างความกระจ่างได้ระดับหนึ่ง แต่การประชาสัมพันธ์ข้างต้นหมายรวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่ได้ลงทะเบียนตรงตามช่วงเวลาที่ถูกต้อง และได้สูญเสียเงินเบี้ยยังชีพที่ตนเองพึงมีพึงได้ไปแล้ว ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหามิให้ผู้สูงอายุพลาดการลงทะเบียนในช่วงเวลาที่ถูกต้อง ระบบที่จะพัฒนาขึ้นควรเป็นระบบที่ให้ข้อมูลได้อย่างเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล โดยคำนวณจากวันเดือนปีเกิดของผู้สูงอายุแต่ละคนตามขั้นตอนที่กฎหมายระเบียบและแนวปฏิบัติของรัฐกำหนด

แนวทางการพัฒนาระบบที่พอจะประสบความสำเร็จได้ในระยะเวลาอันสั้น คือ การพัฒนาระบบดิจิทัลสำหรับการคำนวณหาช่วงเวลาที่ถูกต้องที่ผู้สูงอายุต้องไปลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองมีภูมิลำเนาอยู่ โดยผู้ใช้งานกรอกเพียงวันเดือนปีเกิด จากนั้นระบบจะคำนวณตามขั้นตอนที่ได้อรรถาธิบายไปข้างต้น แล้วแสดงคำตอบออกมาเป็นช่วงเวลาที่ผู้สูงอายุแต่ละคนต้องไปลงทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพ และอาจพัฒนาเพิ่มเติมให้มีช่องทางในการแจ้งเตือนในกรณีที่ใกล้ระยะเวลาสิ้นสุดของช่วงเวลาที่ต้องไปลงทะเบียน หรือในกรณีที่ผู้สูงอายุไม่ถนัดในการใช้งานเทคโนโลยี ก็อาจขอให้ญาติพี่น้องหรือคนรู้จักกรอกข้อมูลแทนก็ได้

การพัฒนาสูตรการคำนวณ

ทั้งนี้ ในการจัดทำไฟล์ต้นแบบ (Prototype) ได้ทดลองสร้างสูตรคำนวณใน Microsoft Excel ตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในกฎหมาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ดังตัวอย่างผู้สูงอายุที่เกิดเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2506 จะมีสูตรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. วันเดือนปีเกิด กรอกข้อมูลว่า 01/09/2506
2. วันที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ตามกฎหมาย สร้างสูตรการคำนวณว่า

= DATE (YEAR (01/09/2506) + 60 MONTH (01/09/2506), DAY (01/09/2506) -1)

หมายความว่า ให้บวกจำนวนปีไป 60 ปี และลบวันไป 1 วัน ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา 16 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เกี่ยวกับการนับอายุของบุคคลผลลัพธ์ที่ได้ คือ 31/08/2566

3. วันที่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นเดือนแรก สร้างสูตรการคำนวณว่า

= DATE (YEAR (31/08/2566), MONTH (31/08/2566) + 1, DAY (10)) ผลลัพธ์ที่ได้ คือ 10/09/2566

4. ปีงบประมาณของเดือนที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นเดือนแรก สร้างสูตรการคำนวณว่า

=(IF (OR (MONTH (10/09/2566) = 10, MONTH (10/09/2566) = 11, MONTH (10/09/2566) = 12), YEAR (10/09/2566) + 1 ,YEAR (10/09/2566))) + 543 หมายความว่า ถ้าเดือนเป็นเดือน 10, 11 และ 12 ให้ถือเป็นปีงบประมาณถัดไป ส่วนการ +543 ในตอนท้ายเพื่อแปลงคริสต์ศักราชเป็นพุทธศักราช ผลลัพธ์ที่ได้ คือ 2566

5. ปีงบประมาณที่ต้องไปลงทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สร้างสูตรการคำนวณว่า (2566) -1 หมายความว่า ต้องไปลงทะเบียนให้แล้วเสร็จในปีงบประมาณก่อนหน้าปีงบประมาณที่จะได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นเดือนแรก ผลลัพธ์ที่ได้ คือ 2565

6. ช่วงเวลาที่ต้องไปลงทะเบียนเพื่อได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตรงตามสิทธิ สร้างสูตรการคำนวณว่า ="เดือนตุลาคม - เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. "& (2565) - 1&" หรือเดือนมกราคม - เดือนกันยายน พ.ศ. "&(2565) หมายความว่า ให้ไปลงทะเบียนได้ตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายนในปีปฏิทินก่อนหน้าปีงบประมาณที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ 5 หรือเดือนมกราคมถึงเดือนกันยายนในปีปฏิทินเดียวกับปีงบประมาณตามขั้นตอนที่ 5 เช่นเดียวกัน

ผลลัพธ์ที่ได้ คือ เดือนตุลาคม - เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2564 หรือเดือนมกราคม - เดือนกันยายน พ.ศ. 2565

สูตรทั้งหมดนี้จะทำงานต่อเนื่องกันจนได้คำตอบออกมาเป็นผลลัพธ์สุดท้ายในขั้นตอนที่ 6 นอกจากนี้ ยังสามารถเพิ่มรายละเอียดอื่น ๆ เช่น กำหนดให้มีการแจ้งเตือน (Alert and Notifications) เป็นระยะ ๆ ไปยังที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Email Address) หรือหมายเลขโทรศัพท์ที่ผู้ใช้งานได้กรอกไว้ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ อาจพัฒนาระบบคำนวณนี้เป็นเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน หรือเพิ่มเติมเป็นส่วนหนึ่งของระบบที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น แอปพลิเคชันทางรัฐ เป๋าตัง เราชนะ คนละครึ่ง เป็นต้น

สรุปได้ว่า ผู้สูงอายุในประเทศไทยที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายระเบียบ และแนวปฏิบัติของรัฐกำหนด มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอัตราเริ่มต้นเดือนละ 600 บาท ในเดือนถัดจากเดือนที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ เงื่อนไขสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุได้รับเงินเบี้ยยังชีพตรงเวลาและตรงตามสิทธิที่พึงได้ คือ การไปลงทะเบียน ณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองมีภูมิลำเนาอยู่ในช่วงเวลาที่ถูกต้อง ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นและถูกละเลยตลอดมา คือ วิธีการคำนวณหาช่วงเวลาที่ถูกต้องสำหรับผู้สูงอายุแต่ละคนนั้น มีขั้นตอนที่ยุ่งยากและสลับซับซ้อน อีกทั้งยังต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจทั้งด้านกฎหมายและการบริหารราชการแผ่นดินในระดับที่ลึกซึ้งพอสมควร ทั้งการนับอายุ

บุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งการคำนวณปีงบประมาณซึ่งแตกต่างจากปีปฏิทินที่ประชาชนส่วนใหญ่คุ้นเคย

ผลที่ตามมาคือ ประชาชนต้องรอรับฟังข่าวสารประชาสัมพันธ์จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกว่า 7,774 แห่งเป็นหลัก โดยไม่สามารถตรวจสอบสิทธิหน้าที่ของตนเองได้โดยสะดวกว่า ต้องไปลงทะเบียนเมื่อใด หากผู้สูงอายุไปลงทะเบียนก่อนช่วงเวลาที่ถูกต้องไว้ จะไม่สามารถลงทะเบียนได้ และต้องกลับไปลงทะเบียนใหม่อีกครั้ง แต่ถ้าไปลงทะเบียนหลังช่วงเวลาที่ถูกต้อง ผู้สูงอายุจะได้รับเงินเบี้ยยังชีพช้าและน้อยกว่าสิทธิที่พึงมีพึงได้

แนวทางแก้ไขที่สามารถประสบความสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรมในระยะเวลาอันสั้น คือ การพัฒนาระบบดิจิทัลที่ใช้คำนวณหาช่วงเวลาที่ถูกต้องสำหรับการลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นรายบุคคล โดยผู้ใช้งานเพียงกรอกวันเดือนปีเกิดตามบัตรประจำตัวประชาชนเท่านั้น ระบบจะคำนวณหาช่วงเวลาที่ต้องไปลงทะเบียนตามสูตรที่สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ช่วยให้สามารถใช้งานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และยังเป็นการส่งมอบเครื่องมือดิจิทัลให้แก่ประชาชนทุกคนเพื่อให้สามารถรับรู้และพิทักษ์สิทธิของตนเองในการรับสวัสดิการจากรัฐได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องหวังพึ่งพาการแจ้งข้อมูลข่าวสารหรือการประชาสัมพันธ์จากภาครัฐเพียงช่องทางเดียวอีกต่อไป (ทศพล เชี่ยวชาญประพันธ์, 2565, หน้า 44)

การลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ปี 2565/2566 (ปีงบประมาณ 2567)

คุณสมบัติ

- สัญชาติไทย

- อายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ *** เป็นผู้สูงอายุที่เกิดก่อน 2 กันยายน 2507 (ผู้ที่จะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ 2567)*

- ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้รับเงินบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน ผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ที่ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รายได้ประจำ หรือผลประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้เป็นประจำ ยกเว้นผู้พิการและผู้ป่วยเอดส์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 หรือผู้ที่ได้รับสวัสดิการอื่นตามมติคณะรัฐมนตรี *(สำหรับผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ ณ วันที่ได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยแนบเอกสารรับรองจากหน่วยงานต้นสังกัดว่าไม่เป็นผู้ได้รับบำนาญหรือสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)*

กรณีที่ 1 ผู้สูงอายุที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์แล้ว แต่ยังไม่เคยลงทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

- สามารถลงทะเบียนได้ตั้งแต่เดือนตุลาคม – เดือนพฤศจิกายน 2565 และเดือนมกราคม – กันยายน 2566

- จะมีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2566 เป็นต้นไป (ปีงบประมาณ 2567)

กรณีที่ 2 ผู้สูงอายุที่จะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ 2567 (คนที่เกิดก่อนวันที่ 2 กันยายน 2507)

- สามารถลงทะเบียนได้ตั้งแต่เดือนตุลาคม – เดือนพฤศจิกายน 2565 และเดือนมกราคม – กันยายน 2566

- จะมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในปีงบประมาณ 2567 โดยจะได้รับเบี้ยยังชีพในเดือนถัดไปจากเดือนที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์

หมายเหตุ

- ขอความร่วมมือให้ผู้สูงอายุที่มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพมาลงทะเบียนเดือนตุลาคม – เดือนพฤศจิกายน 2565 ทั้งนี้ การลงทะเบียนเดือนมกราคม – กันยายน 2566 ให้เป็นการลงทะเบียนเพื่อเก็บตกและบันทึกข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

- สำหรับกรณีที่ในทะเบียนราษฎรไม่ปรากฏวันที่ เดือนเกิด ให้ถือว่าบุคคลนั้นเกิดในวันที่ 1 มกราคม ของปีนั้น

เอกสารหลักฐาน

- บัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่าย

- ทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน

- สมุดบัญชีเงินฝากธนาคารพร้อมสำเนา กรณีขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุผ่านธนาคาร (รายชื่อธนาคารขึ้นอยู่กับดำเนินการของแต่ละพื้นที่ ให้ติดต่อเจ้าหน้าที่โดยตรง)

เอกสารหลักฐานเพิ่มเติม (กรณีผู้สูงอายุไม่สะดวกดำเนินการด้วยตนเอง)

- หนังสือมอบอำนาจ (แบบฟอร์มมอบอำนาจขึ้นอยู่กับการดำเนินการของแต่ละพื้นที่ ให้ติดต่อเจ้าหน้าที่โดยตรง)

- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้รับมอบอำนาจ

- สำเนาทะเบียนบ้านของผู้รับมอบอำนาจ

หมายเหตุ

สำหรับผู้ต้องขังหรือจำคุกในเรือนจำ ทัณฑสถานหรือสถานที่คุมขังของกรมราชทัณฑ์ ให้มอบอำนาจให้ผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการทัณฑสถาน หรือเจ้าหน้าที่ที่ผู้บัญชาการเรือนจำ

มอบหมาย ยื่นต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามภูมิลำเนาของผู้มีสิทธิ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือวันที่ลงทะเบียนในแบบคำขอลงทะเบียนรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นสำคัญ

การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (จ่ายทุกวันที่ 10 ของเดือนหากเดือนใดวันที่ 10 ตรงกับวันหยุดราชการจะจ่ายในวันทำการก่อนวันหยุดนั้น) จ่ายเป็นรายเดือนแบบขั้นบันได ดังนี้

- ผู้สูงอายุ 60 - 69 ปี จะได้รับ 600 บาท
- ผู้สูงอายุ 70 - 79 ปี จะได้รับ 700 บาท
- ผู้สูงอายุ 80 - 89 ปี จะได้รับ 800 บาท
- ผู้สูงอายุ 90 ปีขึ้นไป จะได้รับ 1,000 บาท

หมายเหตุ

กรณีผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเสียชีวิตลง หากเป็นการเสียชีวิตตั้งแต่วันที่ 1 จนถึงวันกำหนดการจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการจ่ายเงินให้แก่ผู้ที่ผู้มีสิทธิรับเงินได้แสดงเจตจำนงเป็นลายลักษณ์อักษรให้รับเงินแทน ทั้งในขณะมีชีวิตอยู่หรือเสียชีวิตแล้ว โดยมีพยานรับรองอย่างน้อย 2 คน หากไม่ได้แสดงเจตจำนงดังกล่าวไว้ให้จ่ายเป็นเงินสดแก่ทายาทโดยธรรมหรือโอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

วิธีการรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

- รับเงินสดด้วยตนเอง
- รับเงินสดโดยบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้มีสิทธิ
- โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามผู้มีสิทธิ
- โอนเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในนามบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้มีสิทธิ

สถานที่ลงทะเบียน

- สำนักงานเขตที่ผู้สูงอายุมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ในวัน - เวลาราชการ
- ที่ว่าการอำเภอ, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผู้สูงอายุมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ในวัน - เวลาราชการ

การสิ้นสุดการได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

- ถึงแก่กรรม
- ขาดคุณสมบัติ
- แจ้งสละสิทธิการขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นลายลักษณ์อักษร

หมายเหตุ : กรณีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีผู้สูงอายุสิ้นสุดลง ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ สั่งระงับการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสำหรับบุคคลดังกล่าวทันที

กรณีย้ายที่อยู่

- ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งเดิมแจ้งให้ผู้สูงอายุทราบว่า ผู้สูงอายุต้องไปลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยตนเองต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ “นับตั้งแต่วันที่ย้ายแต่ไม่เกินเดือนพฤศจิกายนของปีนั้น ๆ”

- ในระหว่างปีงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่จ่ายเงินให้กับผู้สูงอายุอยู่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังคงจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต่อไปจนกว่าจะสิ้นปีงบประมาณ (เดือนกันยายน 2566)

- กรณีที่ผู้สูงอายุที่ผู้สูงอายุได้ย้ายภูมิลำเนา แต่ไม่ได้ไปลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ (ภายในเดือนพฤศจิกายน 2566) ทำให้ไม่มีสิทธิได้รับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งเดิมและแห่งใหม่ ภายหลังได้ไปลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่แล้ว ก็ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใหม่ จ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุนั้นตั้งแต่ปีงบประมาณถัดไป (โครงการศูนย์บริการข้อมูลภาครัฐเพื่อประชาชน (GCC), 2566, หน้า 12)

2.4 สถานการณ์และสิทธิผู้สูงอายุในประเทศไทย

กรมกิจการผู้สูงอายุ (2566, หน้า 1) ระบุว่า ประชากรที่มีอายุเกิน 60 ปี มีจำนวน 12,698,362 คน หรือคิดเป็น 19.21% ของประชากรทั้งหมด 66,090,475 คน ในจำนวนผู้สูงอายุกว่า 12 ล้านคนนี้ เป็นชาย 5.6 ล้านคน และหญิง 7.07 ล้านคน โดยกลุ่มที่มากที่สุดประมาณครึ่งหนึ่ง คือ กลุ่มอายุ 60 - 69 ปี ขณะที่ข้อมูลประชากรของกรมการปกครอง ระบุ มีนาคม 2566 กลุ่มผู้สูงอายุที่มีอายุ 100 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับ 10 ปีที่แล้ว มีจำนวน 36,986 คน เป็นชาย 18,456 คน หญิง 18,530 คน เมื่อเปรียบเทียบกับเดือนมีนาคม 2556 เพิ่มขึ้นประมาณ 7,000 คน จากจำนวน 29,935 คน เป็นชาย 14,604 คน หญิง 15,331 คน

วันนี้ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง งบประมาณจากเคยตั้งไว้ 50,000 ล้านต่อปี เพิ่มเป็น 80,000 ล้านต่อปี และแตะ 90,000 ล้าน ในปีงบประมาณ 2567 ดังนั้นหากลดการจ่ายเบี้ยแก่ผู้สูงอายุเฉพาะกลุ่มที่มีรายได้สูง เป็นการใช้นโยบายการคลังที่พุ่งเป้าเพื่อช่วยเหลือไปยังกลุ่มคนที่มีความจำเป็นและเดือดร้อนกว่า เป็นการสร้างความยั่งยืนทางการคลังระยะยาว (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2566, หน้า 1)

ประเทศไทยมีการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุมาตั้งแต่ปี 2525 โดยเริ่มต้นจากแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2525 - 2544) จากนั้นมีการจัดทำแผนพัฒนาผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติที่กำหนดทิศทางการพัฒนาและดำเนินงานผู้สูงอายุในภาพรวม (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2560, หน้า 1) ณ ขณะนี้ประเทศไทยใช้แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ

ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2565) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2563 นอกเหนือจากนโยบายข้างต้น ประเทศไทยยังมีนโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมผู้สูงอายุให้สามารถพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ เป็นต้น

และในเดือนพฤษภาคม 2565 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ “ร่างพัฒนาประชากรเพื่อพัฒนาประเทศในระยะยาว ปี 2565 - 2580” กรอบแนวทางการพัฒนาประชากรของแผนฯ นี้ โดยรวมวางโครงสร้างพัฒนาประชากรไทยในทุกช่วงวัยด้วยแนวคิด “เกิดดี อยู่ดี กินดี” ให้ความสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ การเกิดอย่างมีคุณภาพ การอยู่อย่างมีคุณภาพและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ การแก่และการตายอย่างมีคุณภาพ (คณะทำงานจัดทำรายงานสุขภาพคนไทย, 2566, หน้า 4)

ภาพที่ 2.7 ร่างแผนพัฒนาประชากรเพื่อการพัฒนาประเทศระยะยาว ปี 2565 - 2580
ที่มา : *https://www.thaihealthreport.com/th/articles_detail.php?id=155*

ร่างแผนพัฒนาประชากรเพื่อการพัฒนาประเทศระยะยาว ปี 2565 - 2580 นั้น ให้ความสำคัญกับการ “สูงวัย” ของประชากรที่เชื่อมโยงไปสู่สังคมสูงวัย (ageing society) อย่างรอบด้าน ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. การสร้างครอบครัวที่มีคุณภาพ และพัฒนาระบบที่เอื้อต่อการมีและเลี้ยงดูบุตร
2. การพัฒนายกระดับผลิตภาพประชากร
3. การยกระดับความมั่นคงทางการเงิน

4. การสร้างเสริมสุขภาวะเพื่อลดการตายก่อนวัยอันควร และมีระบบดูแลระยะยาวและช่วงท้ายของชีวิต

5. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพกับทุกกลุ่มวัย

6. การบริหารจัดการด้านย้ายถิ่น

โดยแบ่งลำดับความสำคัญในการดำเนินการเป็น 2 ระยะคือ

1. ระยะเร่งด่วน เน้นการจัดการกับปัญหาที่เป็นผลพวกจากสถานการณ์การระบาดของโรค COVID - 19 มุ่งให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ เยียวยาครอบครัวที่เปราะบางและผู้ว่างงาน

2. ระยะยาว มุ่งเน้นการสร้างครอบครัวคุณภาพ ที่จะช่วยพัฒนาประชากรรุ่นต่อไปให้มีคุณภาพ เสริมความแข็งแกร่งของระบบการดูแลคนรุ่นพ่อแม่เมื่อเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุ และพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้คุณภาพสูงตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถสร้างรายได้ที่มั่งคงและต่อเนื่อง ตามแนวคิด “ชุมชนน่าอยู่ สุขภาวะดี มีงานทำ” (คณะทำงานจัดทำรายงานสุขภาพคนไทย, 2566, หน้า 5)

2.5 บริบทพื้นที่

1. องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์

ประวัติความเป็นมา

ตำบลร่อนพิบูลย์ เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอร่อนพิบูลย์ ซึ่งเป็นตำบลที่มีทรัพย์ในดินมากกว่าท้องที่ตำบลอื่น ๆ และในอดีตเป็นตำบลที่ราษฎรประกอบอาชีพร่อนแร่ ซึ่งเป็นที่มาของ “บ้านร่อน” เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยแร่ธาตุ โดยราษฎรจะนำเลียง เป็นอุปกรณ์ในการร่อนแร่เพื่อประกอบอาชีพ และสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของตำบลร่อนพิบูลย์คือแม่นางร่อนแร่ และเป็นที่มาของชื่อ “ร่อนพิบูลย์” ตั้งแต่นั้นมา

วิสัยทัศน์องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์

“ยึดมั่นธรรมาภิบาล บริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ
เชิดชูภูมิปัญญา นำพาเศรษฐกิจพอเพียง”

พันธกิจการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์

พันธกิจที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ดี โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผนพัฒนา การตรวจสอบ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการบริหาร

พันธกิจที่ 2 พัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำ ให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกหมู่บ้าน

พันธกิจที่ 3 ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

พันธกิจที่ 4 สนับสนุนการดำเนินงานตามแนวทางหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”

พันธกิจที่ 5 พัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการศึกษา กีฬา สาธารณสุข สังคมสงเคราะห์ และต่อต้านยาเสพติด

พันธกิจที่ 6 พัฒนาระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณะภัย

พันธกิจที่ 7 ส่งเสริม รณรงค์ สร้างจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ห่างจากที่ทำการปกครองอำเภอร่อนพิบูลย์ ประมาณ 2,200 เมตร

แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 16 หมู่บ้าน โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์
ทิศตะวันออก	ติดกับ ตำบลควนชุม อำเภอร่อนพิบูลย์
ทิศใต้	ติดกับ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอจุฬาภรณ์
ทิศตะวันตก	ติดกับ ตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอทุ่งสง

เนื้อที่

ตำบลร่อนพิบูลย์มีเนื้อที่ทั้งหมด 52,809 ไร่ หรือประมาณ 84.49 ตารางกิโลเมตร

จำนวนหมู่บ้าน 16 หมู่บ้าน

1. จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ทั้งหมดมี 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 2, 3, 4, 8, 9, 11, 15, 16

2. จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ บางส่วนมี 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 5, 6, 7, 10, 12, 13, 14 (องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์, 2566)

ข้อมูลจำนวนประชากร และผู้สูงอายุ (ข้อมูล ณ 11 กันยายน 2566)

ประชากรทั้งหมด 16,394 คน

- ผู้สูงอายุ กลุ่มติดสังคม 1,546 คน
- ผู้สูงอายุ กลุ่มติดบ้าน 290 คน
- ผู้สูงอายุ กลุ่มติดเตียง 48 คน

รวมผู้สูงอายุมีจำนวน 1,884 คน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2566)

2. องค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง

ตำบลควนพัง เป็นตำบลที่ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอร่อนพิบูลย์ ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านหนองโพรงเข้ หมู่ที่ 2 บ้านขลิม หมู่ที่ 3 บ้านโคกมะกรูด หมู่ที่ 4 บ้านปลายสระ หมู่ที่ 5 บ้านในกลอง หมู่ที่ 6 บ้านเกาะป่ายาง หมู่ที่ 7 บ้านทำเนียบ หมู่ที่ 8 บ้านต้นไทร

วิสัยทัศน์

"ตำบลควนพังน่าอยู่ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง"

พันธกิจ

1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำ

2) บำรุงส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน

3) กำจัดขยะมูลฝอย

4) พัฒนาและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

5) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดี

6) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ

7) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

8) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส

9) จัดหาน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค - บริโภค

10) จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

ที่ตั้งและอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอร่อนพิบูลย์ ไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 13 กิโลเมตร ซึ่งเป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเต็มที่มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ ตำบลทางพูน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
ทิศตะวันตก	ติดกับ ตำบลควนชุม อำเภอร่อนพิบูลย์
ทิศใต้	ติดกับ ตำบลบ้านตูล อำเภอชะอวด, ตำบลควนหนองคว้า อำเภอจุฬาภรณ์
ทิศตะวันออก	ติดกับ ตำบลสวนหลวง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

จำนวนหมู่บ้าน 8 หมู่บ้าน

มีจำนวนหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลควนพังเต็มทั้งหมู่บ้าน ทั้ง 8 หมู่บ้าน (องค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง, 2566)

ข้อมูลจำนวนประชากร และผู้สูงอายุ (ข้อมูล ณ 11 กันยายน 2566)

ประชากรทั้งหมด 12,183 คน

- ผู้สูงอายุ กลุ่มติดสังคม 1,416 คน
- ผู้สูงอายุ กลุ่มติดบ้าน 139 คน
- ผู้สูงอายุ กลุ่มติดเตียง 20 คน

รวมผู้สูงอายุมีจำนวน 1,575 คน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2566)

3. องค์การบริหารส่วนตำบลหินตก

มีการเล่าสืบต่อกันมาว่าที่ได้ชื่อว่าตำบลหินตกนั้นเกิดจาก หินตกที่อยู เชิงหน้าผาได้ตกลงมาบริเวณหุบเขา ซึ่งในปัจจุบันเรียกบริเวณนี้ว่า “ถ้ำน้ำ” และตำบลหินตกได้เกิดขึ้นประมาณ พ.ศ. 2475 ซึ่งมีหมู่บ้าน 1 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 ผู้ใหญ่บ้านคนแรกชื่อว่า “นายทับ วรรณสุข” ซึ่งในขณะนั้นเขา

เรียกผู้ใหญ่บ้านว่า “นายบ้าน” และหลังจากนั้นนายทับ วรรณสุข ก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกำนันตำบลหินตกซึ่งเป็นกำนันคนแรก เรียกว่า “หมื่นทับ วรรณสุข” และหลังจากนั้นต่อมาก็ได้แยกหมู่บ้านออกมาเป็นหมู่ที่ 2 ผู้ใหญ่บ้านคนแรก ของหมู่ที่ 2 ชื่อว่า “นายปุย เจริญกิจ” และหลังจากนั้นก็ได้แบ่งแยกหมู่บ้านออกมาเรื่อย จนปัจจุบันตำบลหินตก ประกอบด้วย 12 หมู่บ้าน

ประวัติความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบลหินตก องค์การบริหารส่วนตำบลหินตกเดิมเป็นสภาตำบลหินตก และได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลหินตกตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่ วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2539 สภาพปัจจุบันขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่ตั้งและลักษณะชุมชน ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลหินตก มีพื้นที่ 66 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหินตก จำนวน 11 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 1 บ้านถลุงทอง หมู่ที่ 2 บ้านท่าไทร หมู่ที่ 3 บ้านศาลาแขก หมู่ที่ 4 บ้านป่าสงวน หมู่ที่ 5 บ้านสามร้อยกล้า หมู่ที่ 6 บ้านปัดโวก หมู่ที่ 7 บ้านสามัคยาราม หมู่ที่ 8 บ้านขุนพัง หมู่ที่ 10 บ้านปลายราง หมู่ที่ 11 บ้านพรุชิง และหมู่ที่ 12 บ้านคีรีใหม่

วิสัยทัศน์ / พันธกิจ

"อบต.หินตก ท้องถิ่นน่าอยู่ สู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต เศรษฐกิจมั่นคง สูงส่งภูมิปัญญา สู่การพัฒนานำพาชุมชนเข้มแข็ง"

ที่ตั้งและอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลหินตก เป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นหนึ่งในอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ห่างจากที่ว่าการอำเภอร่อนพิบูลย์ ไปทางทิศเหนือประมาณ 8 กิโลเมตร และห่างจากศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราชไปทางทิศใต้ประมาณ 26 กิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดกับ ตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์
ทิศใต้	ติดกับ ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์
ทิศตะวันออก	ติดกับ ตำบลเสาธง ตำบลควนชุม อำเภอร่อนพิบูลย์
ทิศตะวันตก	ติดกับ อำเภอลานสกาและ อำเภอพระพรหม

เนื้อที่

องค์การบริหารส่วนตำบลหินตก มีเนื้อที่ประมาณ 66 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 41,557 ไร่

จำนวนหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน

1. จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเต็มทั้งหมู่บ้าน จำนวน 7 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้าน 1, 2, 7, 8, 10, 11, 12

2. จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วน จำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 3, 4, 5, 6

3. จำนวนหมู่บ้านที่อยู่ในเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ทั้งหมู่บ้าน จำนวน 1 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 9 (องค์การบริหารส่วนตำบลหินตก, 2566)

ข้อมูลจำนวนประชากร และผู้สูงอายุ (ข้อมูล ณ 11 กันยายน 2566)

ประชากรทั้งหมด 13,229 คน

- ผู้สูงอายุ กลุ่มติดสังคม 2,218 คน
- ผู้สูงอายุ กลุ่มติดบ้าน 204 คน
- ผู้สูงอายุ กลุ่มติดเตียง 33 คน

รวมผู้สูงอายุมีจำนวน 2,455 คน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2566)

4. องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง

ตำบลเสาธงเป็นชุมชนดั้งเดิม ซึ่งได้มีการตั้งถิ่นฐานมาเป็นเวลาหลายร้อยปีจาก (หลักฐานโบราณคดี วัดสระเหรียง หมู่ที่ 3) ซึ่งเริ่มแรกได้มีการตั้งชุมชนริมคลองเสาธงซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมหลักและเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญในการทำเกษตรในสมัยนั้น ตลาดเสาธงเป็นตลาดกลางที่มีการแลกเปลี่ยนสินค้า ระหว่างชาวเหนือ (ชาวอำเภอพรหมคีรี ลานสะกา ฉวาง) ได้นำสินค้ามาซื้อขายแลกเปลี่ยนกับชาวนอก (ชาวอำเภอปากพนัง เชียรใหญ่ หัวไทร) โดยผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญได้แก่ ผลไม้ ข้าว ของป่า และได้มีพ่อค้าชาวจีนได้นำสินค้ามาขายทางเรือ โดยแวะขายของตลอดตามลำคลอง ซึ่งผ่านคลองเสาธง และสินค้าที่นำมาขายก็จะเป็นจำพวกถ้วยชามต่าง ๆ

ต่อมาเรือบรรทุกสินค้าดังกล่าวได้ล่มทำให้เรือจมตลอดลำเรือ เหลือแค่เพียงยอดเสาธง ทำให้ชาวละแวกใกล้เคียงเรียก หมู่บ้านตำบลนี้ ว่า “บ้านเสาธง” ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลเสาธง ซึ่งมีคลองขนาดใหญ่ และเรียกคลองนี้ว่า “คลองเสาธง” ชาวบ้านอาศัยคลองนี้ ในการอุปโภคบริโภค รวมถึงใช้ในการประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร

วิสัยทัศน์ / พันธกิจ

“เสาธงน่าอยู่ ควบคู่พัฒนาคุณภาพชีวิต น้อมนำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง"

ที่ตั้งและอาณาเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ห่างจากอำเภอร่อนพิบูลย์ประมาณ 12 กิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดกับ ตำบลท้ายสำเภา อำเภอพระพรหม
ทิศใต้	ติดกับ ตำบลหินตก และตำบลควนชุม อำเภอร่อนพิบูลย์
ทิศตะวันออก	ติดกับ ตำบลควนพัง อำเภอร่อนพิบูลย์, ติดกับ ตำบลทางพูน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
ทิศตะวันตก	ติดกับ ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์

เนื้อที่

องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง มีเนื้อที่ประมาณ 44.42 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 27,700 ไร่

จำนวนหมู่บ้าน 8 หมู่บ้าน

องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง มี 8 หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 8 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

หมู่ที่ 1 บ้านควนรุย

หมู่ที่ 2 บ้านเสาธง

หมู่ที่ 3 บ้านป่าแชง

หมู่ที่ 4 บ้านวังยาง

หมู่ที่ 5 บ้านโคกคราม

หมู่ที่ 6 บ้านท่าเจริญ

หมู่ที่ 7 บ้านอ่าวโหนด

หมู่ที่ 8 บ้านควนบน (องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง, 2566)

ข้อมูลจำนวนประชากร และผู้สูงอายุ (ข้อมูล ณ 11 กันยายน 2566)

ประชากรทั้งหมด 9,997 คน

- ผู้สูงอายุ กลุ่มติดสังคม 1,072 คน
- ผู้สูงอายุ กลุ่มติดบ้าน 184 คน
- ผู้สูงอายุ กลุ่มติดเตียง 19 คน

รวมผู้สูงอายุมีจำนวน 1,275 คน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2566)

5. องค์การบริหารส่วนตำบลควนชุม

วิสัยทัศน์ / พันธกิจ

ประวัติความเป็นมาบ้านควนชุม ไม่มีหลักฐานทราบที่แน่ชัด แต่มีเรื่องราวเล่าสืบเป็นตำนาน พอจะจับเค้าได้ว่า สมัยพระยาศรีธรรมโศกราช (เจ้าผู้ครองนครศรีธรรมราช) ได้สร้างพระบรมธาตุ (พระมหาธาตุเจดีย์) ขึ้นที่หาดทรายแก้ว (พ.ศ. 1098)

เจ้าผู้ครองนครลังกา (ศรีลังกา) ทราบข่าวก็เกิดความเลื่อมใสศรัทธา ได้รวบรวมทรัพย์สินเงินทอง โดยเฉพาะทองคำ เพื่อนำมาสร้างปรียอดพระบรมธาติเดินทางมาโดยเรือสำเภาพร้อมข้าราชบริพารจำนวนมากพร้อมกับนางชี ซึ่งนางเป็นที่เคารพนับถือของพวกเขาเดินทางร่วมมาด้วย ภายในเรือสำเภามีพระพุทธรูปทองคำ ฆ้องทองคำ และของมีค่ามากมาย เมื่อเดินทางมาถึงเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ถึงเกาะแห่งหนึ่งคือ “เกาะคนชุม” เรือสำเภาเกิดอับปาง และขณะนั้นเจ้าผู้ครองนครลังกาทราบข่าวว่าการสร้างพระบรมธาตุเสร็จแล้ว ก็เกิดความเสียใจที่ไม่สามารถร่วมสร้างพระบรมธาตุได้ จึงพักอยู่ที่เกาะแห่งนี้อยู่ระยะหนึ่ง และได้หาที่ทำเลเหมาะสมบนยอดเกาะสร้างพระพุทธรูปไว้ที่เกาะนี้เพื่อทดแทนการที่ไม่ได้ร่วมสร้างพระบรมธาตุ ซึ่งพระพุทธรูปองค์นี้ปัจจุบันเป็นพระประธานอยู่ในอุโบสถวัดควนชุม มีลักษณะที่งดงามหาที่ตำหนิมิได้ มีความศักดิ์สิทธิมาก กล่าวกันว่าเคยมีช่างฝีมือมาลอกแบบ หรือ

ถ่ายแบบเพื่อนำไปสร้างพระพุทธรูปแบบเหมือนพระพุทธรูปองค์นี้ปรากกฏว่าแบบที่ได้ไปไม่สมบูรณ์แบบ เช่น พระพักต์บิดเบี้ยว

กล่าวกันว่า นางชี ได้นำข้าวของมีค่าต่าง ๆ เข้าไปอยู่ในถ้ำที่เกาะนี้ซึ่งต่อมาถ้ำแห่งนี้ได้ชื่อว่า “ถ้ำนางชี” ปัจจุบันถ้ำแห่งนี้ถูกดินทับถมปิดปากถ้ำไม่มีใครสามารถบอกได้ว่าถ้ำอยู่แห่งใดของเกาะ ส่วนพระพุทธรูปทองคำเล่ากันว่าได้นำไปประดิษฐานไว้ที่ยอดเนินของเกาะและโบกปูนทับไว้เพื่อป้องกันโจรกรรม

เรื่องราวของเกาะควนชุม ได้เลือนหายไปจากความทรงจำจนไม่มีใครทราบว่าบนเนินเกาะมีพระพุทธรูปองค์หนึ่งประดิษฐานอยู่กลางป่า จนกระทั่งเหตุการณ์ประหลาดเกิดขึ้น เมื่อมีช้างป่าได้อาละวาดแทงไม้น้อยใหญ่ล้มระเนระนาด และมีผู้พบพระพุทธรูปองค์หนึ่งตั้งอยู่กลางแดด จึงมีผู้คนเดินทางไปกราบไหว้และมีการสร้างหลังคากันแดดกันฝนให้ ภายหลังได้มีผู้คนได้เข้าไปอาศัยอยู่หนาแน่นกลายเป็นชุมชนย่อย ๆ และได้จัดสร้างวัดขึ้นบนยอดเนิน บริเวณที่เป็นทะเลก็ตื้นเขินกลายเป็นทุ่งนาไปหมด เกาะคนชุมจึงกลายสภาพเป็นเนินหรือควน ซึ่งต่อมากลายเป็นที่มาของชื่อ จาก “เกาะคนชุม” เป็น “ควนคนชุม” ต่อมาภาษากร่อนไปเป็น “ควนชุม” อย่างที่เรียกกันอยู่ในปัจจุบันนี้

วิสัยทัศน์/พันธกิจ

ควนชุมตำบลน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม โน้มนำภูมิปัญญา
รักษาสิ่งแวดล้อม พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษกิจพอเพียง

ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลควนชุมมีระยะทางจากอำเภอร่อนพิบูลย์ไปทางทิศตะวันออก ผ่านตำบลร่อนพิบูลย์ ตำบลควนเกย ประมาณ 12 กิโลเมตร เป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเต็มพื้นที่มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ ตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์
ทิศใต้	ติดกับ ตำบลควนหนองคว้า อำเภอจุฬาภรณ์
ทิศตะวันออก	ติดกับ ตำบลควนพัง อำเภอร่อนพิบูลย์
ทิศตะวันตก	ติดกับ ตำบลควนเกย ตำบลหินตก และตำบลร่อนพิบูลย์

เนื้อที่

ตำบลควนชุมมีเนื้อที่โดยประมาณ 48.02 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 19,682 ไร่ คิดเป็นอัตราร้อยละ 83.33 ของพื้นที่ทั้งหมด เกษตรกรทั้งหมด 1,881 ครัวเรือน เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำนา ตามอาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษ รองลงมา คือ อาชีพทำสวน ยางพารา ปลูกพืชผัก การเลี้ยงสัตว์และอาชีพรับจ้างทั่วไป

จำนวนหมู่บ้าน 7 หมู่บ้าน

ตำบลควนชุมประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเต็มพื้นที่ทุกหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 บ้านควนชุม หมู่ที่ 2 บ้านทุ่งหล่อ หมู่ที่ 3 บ้านปัง หมู่ที่ 4 บ้านทุ่งเลน, บ้านหนองแค

หมู่ที่ 5 บ้านวัดวัวหลุง หมู่ที่ 6 บ้านหัวควน หมู่ที่ 7 บ้านทุ่งหล่อ (องค์การบริหารส่วนตำบลควนชุม, 2566)

ข้อมูลจำนวนประชากร และผู้สูงอายุ (ข้อมูล ณ 11 กันยายน 2566)

ประชากรทั้งหมด 5,793 คน

- ผู้สูงอายุ กลุ่มติดสังคม 1,360 คน
- ผู้สูงอายุ กลุ่มติดบ้าน 55 คน
- ผู้สูงอายุ กลุ่มติดเตียง 19 คน

รวมผู้สูงอายุมีจำนวน 1,434 คน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2566)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ณิชาพัฒน์ คำดี (2565, หน้า 79 - 90) ได้ทำการศึกษาเรื่อง หลักภาวนา 4 กับการส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรยุคชีวิตวิถีใหม่ พบว่า หลักพุทธธรรมเป็นหลักความประพฤติที่ดีที่ชอบ หากบุคคลใดมีศีลธรรมประจำใจหรือปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมก็ย่อมมีคุณธรรมและจริยธรรมติดตัวไปด้วยโดยจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมของแต่ละคนต่อเมื่อมีภารกิจหน้าที่ให้กระทำ สามารถนำมาปรับใช้ในการบูรณาการหลักพุทธจริยธรรม เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ศีลภาวนา คือ การมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม เช่น มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย กายภาวนา คือ การมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น การรักษาความสะอาด รับผิดชอบต่อสังคม จิตภาวนา คือ การเสริมสร้างความรู้ความคิดความเข้าใจ เช่น การบริหารสภาพจิตใจให้สงบ มีสิติในการแก้ไขปัญหา และปัญญาภาวนา คือ การเสริมสร้างความรู้ความคิดความเข้าใจและการหยั่งรู้ความจริง เช่น การหมั่นหาความรู้เพิ่มพูนปัญญาให้ตนเองอยู่เสมอ

สุรีย์พร สลับสี และ พงษ์พัต วัฒนพงศ์ศิริ (2565, หน้า 253 - 261) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของไทย จากการศึกษาสรุปได้ว่า นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นนโยบายด้านสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อสร้างหลักประกันด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุ โดยมีลักษณะเป็นเงินช่วยเหลือที่ภาครัฐจัดสรรไว้ให้กับผู้สูงอายุ โดยรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณไว้สำหรับเป็นเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุทั่วประเทศที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยจ่ายให้แบบขั้นบันได ทั้งนี้ การกำหนดนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุนั้นมุ่งไปที่ผลประโยชน์สูงสุดทางสังคม โดยเป็นการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีพในสังคมได้ การดำเนินนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุได้มีมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดนโยบายให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ และมีการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยหน่วยงานภาครัฐระดับต่าง ๆ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้สูงอายุให้มากที่สุด และนโยบายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสร้างความเป็นธรรมในสังคมได้สูงสุด

ภัชลดา สุวรรณนวล และคณะ (2565, หน้า 361 - 374) ได้ทำการศึกษาเรื่อง นโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษา เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การอยู่อาศัยกับบุตรหลานโดยตรง 2) การอยู่อาศัยตามลำพัง หรืออยู่แบบคู่สามีภรรยา แต่อยู่ไม่ไกลจากบุตรหลานมากนัก เช่น อยู่ในเมืองเดียวกัน และ 3) การอยู่อาศัยตามลำพัง หรืออยู่แบบคู่สามีภรรยา แต่อยู่ไกลจากบุตรหลาน ทั้ง 3 รูปแบบมีลักษณะเป็นสากล โดยรูปแบบความเป็นอยู่นั้นมีความสัมพันธ์กับเงินที่บุตรหลานส่งเสียให้ผู้สูงอายุ และการดูแลที่ได้รับจากบุตรหลาน การส่งเสียเงินและการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวสะท้อนถึงค่านิยมเรื่องของความกตัญญู ซึ่งมีให้เห็นอยู่ในปัจจุบันของสังคมไทย

พระมหาสุรศักดิ์ รุจิธมฺโม (ขำจร) (2564, หน้า 33 - 41) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการศึกษาสรุปได้ว่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำแนวทางมาตรฐานการจัดบริการสงเคราะห์ผู้สูงอายุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้ประเมินความพร้อมและระดับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในท้องถิ่นตนเอง เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในเขตปกครองของตนเองมากขึ้นสำหรับแนวทางที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อให้มีการพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อผู้สูงอายขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ การสร้างการปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ผู้สูงอายุโดยการบริหารจัดการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เขียนได้สรุปประเด็นไว้คือ การบริหารจัดการการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุตามมาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเน้นทั้งด้านมนุษยธรรมและการพัฒนา สนับสนุนให้มีส่วนร่วมจากครอบครัว ชุมชน สังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมและเกิดความมั่นคงของประเทศการจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุจำเป็นที่จะต้องมีการจัดระบบการดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ในระยะยาวทั้งเรื่องการจัดสรรสวัสดิการที่จำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ การบริการทางการแพทย์ที่จำเป็น การจัดตั้งศูนย์ผู้สูงอายุ รวมทั้งการจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในอนาคตและสำหรับแนวทางการบริหารจัดการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เขียนเสนอไว้ 4 แนวทาง คือ 1 ด้านการบริการสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ 2 ด้านการจัดสวัสดิการรายได้แก่ผู้สูงอายุ 3 ด้านการบริการที่พักอาศัย 4 ด้านการส่งเสริมนันทนาการแก่ผู้สูงอายุ

ภาวิดา รังษี และ ตวงทิพย์ วงค์เลี้ยง (2564, หน้า 58 - 66) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในเทศบาลเมืองระนอง จังหวัดระนอง ผลการวิจัยพบว่าหลังการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้กองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองระนอง มีหน้าที่ในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงมหาดไทย ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติมีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ แต่ก็พบปัญหาคือมีกฎระเบียบในการปฏิบัติงานมากทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความสับสน ผู้สูงอายุไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หลงลืมทำ

ขึ้นทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพไม่ทันตามกำหนดเวลา และเบี้ยยังชีพที่ได้รับไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น แนวทางการแก้ไขปัญหาควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้ผู้สูงอายุได้ทราบในหลายช่องทาง มีการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุที่ไม่มีข้อมูลในฐานทะเบียนราษฎร์ และปรับอัตราเบี้ยยังชีพให้สอดคล้องกับค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น

มงคล สารินทร์ และ พระศรีวินยาภรณ์ (2564, หน้า 66 - 77) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยหลักภาวนา 4 ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ผลการทดลองการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยหลักภาวนา 4 ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางจิตใจและทางกายของผู้สูงอายุด้วยหลักภาวนา 4 ในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านจิตตภาวนา (การพัฒนาจิตหรือความคิด, การฝึกอบรมจิตใจ มีค่าเฉลี่ย รองลงมาได้แก่ ด้านกายภาวนา (การพัฒนากาย, ฝึกอบรมกาย), ด้านศีลภาวนา (การรักษาศีล 5, พัฒนาความประพฤติ) และด้านปัญญาภาวนา (การพัฒนาปัญญา, ฝึกอบรมการใช้ปัญญา) ซึ่งอยู่ในระดับมากเท่ากัน

พระศรีวินยาภรณ์ (สายรุ้ง อินฺทาวุโธ) (2563, หน้า 96) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยหลักภาวนา 4 ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดลองการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยหลักภาวนา 4 ในกรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางจิตใจและทางกายของผู้สูงอายุด้วยหลักภาวนา 4 ในกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.10, S.D.= 0.50) เมื่อเรียงล าดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านจิตตภาวนา (การพัฒนาจิตหรือความคิด, การฝึกอบรมจิตใจ มีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.51, S.D.= 0434รองลงมาได้แก่ ด้านกายภาวนา (การพัฒนากาย, ฝึกอบรมกาย), ด้านศีลภาวนา (การรักษาศีล 5, พัฒนาความประพฤติ) และด้านปัญญาภาวนา (การพัฒนาปัญญา, ฝึกอบรมการใช้ปัญญา) ซึ่งอยู่ในระดับมากเท่ากัน

นวินดา นิลวรรณ, สิทธิโชค ปาณะศรี และ พระครูโกศลอรรถกิจ (2563, หน้า 38 - 49) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักภาวนา 4 ตามแนวพระพุทธศาสนาเถรวาท สู่สังคมผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาของสังคมผู้สูงอายุ ปัจจุบันประเทศไทย และต่างประเทศกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการแพทย์ซึ่งทำให้คนมีอายุที่ยืนยาวขึ้น เป็นต้น การดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุซึ่งมีเพิ่มมากขึ้นในสังคมปัจจุบันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความสามารถ มีความพร้อม และรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย พฤติกรรม จิตใจ และการพัฒนาปัญญา เพื่อให้มีศักยภาพที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นตามมาจากการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอนาคตอีกด้วย 2) หลักภาวนา 4 ที่ปรากฏในพระพุทธศาสนาเถรวาท หลักภาวนา 4 หมายถึง การเจริญ การทำให้เป็น

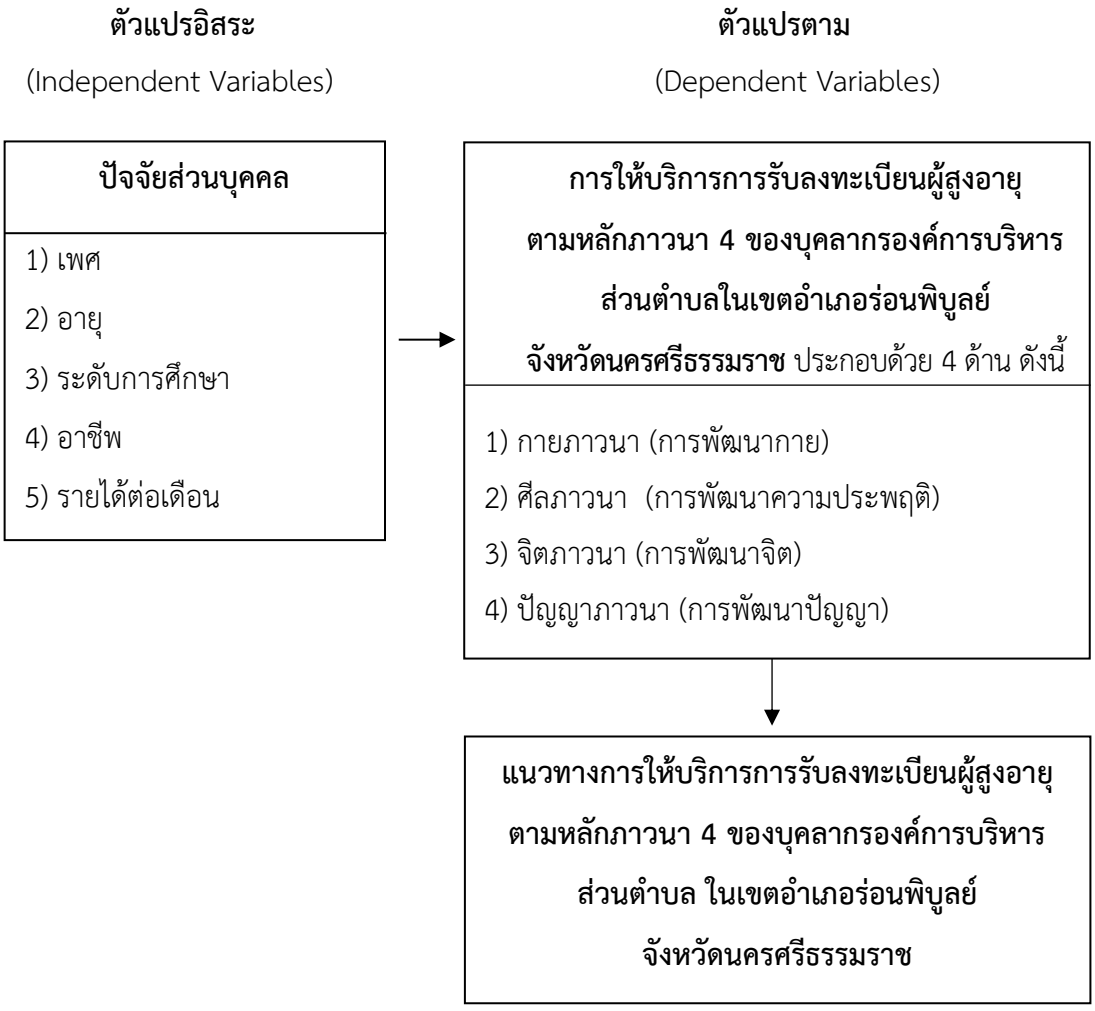
ให้มีขึ้น การฝึกอบรมการพัฒนา ได้แก่ 1) กายภาวนา หมายถึง การเจริญกาย 2) สีลภาวนา หมายถึง การเจริญศีล 3) จิตภาวนา หมายถึง การเจริญจิต 4) ปัญญาภาวนา หมายถึง การเจริญปัญญา 3) ประยุกต์ใช้หลักภาวนา 4 ตามแนวพระพุทธศาสนาเถรวาทสู่สังคมผู้สูงอายุ แนวทางในการพัฒนา ตามหลักภาวนา 4 ในพระพุทธศาสนา สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาให้กับผู้สูงอายุในสังคมได้อย่างครบถ้วนทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็น ด้านความต้องการทางร่างกาย โดยใช้หลัก กายภาวนา ด้านพฤติกรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยใช้หลัก สีลภาวนา ด้านจิตใจ โดยใช้หลัก จิตตภาวนา และด้านการพัฒนาปัญญา โดยใช้หลักปัญญาภาวนา

กำพล มืดทัพไทย และ อุดม พิริยสิงห์ (2562, หน้า 28 - 38) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน ลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านขั้นตอนการให้บริการ ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ และด้านการอำนวยความสะดวกในการให้บริการ 2) ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมทำให้งาม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และด้านความรวดเร็วในการให้บริการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผู้สูงอายุได้เสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง ลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำสามอันดับแรก ได้แก่เจ้าหน้าที่ควรเอาใจใส่ขณะให้บริการจ่ายเบี้ยยังชีพให้มากกว่าที่เป็นอยู่ รวมทั้งควรพูดจาสุภาพไพเราะและเป็นกันเอง ควรให้สิทธิแก่ผู้รับเบี้ยยังชีพได้เลือกช่องทางการรับเบี้ยยังชีพในช่องทางอื่น ๆ เช่น จ่ายเบี้ยยังชีพโดยตรง หรือจ่ายผ่านธนาคารให้กับผู้รับเบี้ยยังชีพก็ได้ ซึ่งควรตรงวัน และเวลาที่กำหนด และในกรณีที่อายุครบ 60 ปีบริบูรณ์แต่ลืมลงทะเบียน เจ้าหน้าที่ควรรับขึ้นทะเบียนให้ครบทุกคน และควรให้คำแนะนำผู้มาลงทะเบียนและบริการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร

จากงานวิจัยข้างต้น พอสรุปได้ การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ เป็นภารกิจที่บุคลการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้บริการแก่ผู้สูงอายุเพื่อรักษาสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการให้บริการดังกล่าว หากนำหลักภาวนา 4 มาใช้ในการให้บริการแก่ผู้สูงอายุ จะทำให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้กำหนดเนื้อหาตามการให้บริการของผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ซึ่งประกอบด้วย กายภาวนา ศีลภาวนา จิตภาวนา และ ปัญญาภาวนา (องฺ.ปญฺจก. 22/79/121) มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช” การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mix Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.5 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 9,433 คน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน 2566)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 384 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยสูตรของของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973, pp. 727 - 728)

สูตรคำนวณ

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

กำหนดให้ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ขนาดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (0.05)

แทนค่า $$n = \frac{9,433}{1+(9,433\times0.05^2)}$$

n = 383.73 คน = 384 คน

3.1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินตก, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์, ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลควนชุม และ พระนักวิชาการ รวม 5 คน/รูป ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.2.1 การสุ่มตัวอย่าง จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากสูตรทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจาก 384 คน หลังจากนั้นกำหนดสัดส่วนผู้สูงอายุแยกเป็นรายพื้นที่ แล้วสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ดังนี้

ที่	ชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวนผู้สูงอายุ (คน)	กำหนดสัดส่วน	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์	1,884	1884/9433*384	75
2	องค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง	1,575	1575/9433*384	63
3	องค์การบริหารส่วนตำบลหินตก	2,455	2455/9433*384	97
4	องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง	2,275	2275/9433*384	92
5	องค์การบริหารส่วนตำบลควนชุม	1,437	1437/9433*384	57
รวม		**9,433**		**384**

จากการกำหนดสัดส่วนผู้สูงอายุแยกเป็นรายพื้นที่ จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างมากไปที่สุดไปถึงน้อยที่สุด ตามพื้นที่ดังนี้ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลหินตก จำนวน 97 คน 2) การบริหารส่วนตำบลเสาธง จำนวน 92 คน 3) องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ จำนวน 75 คน 4) องค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง จำนวน 63 คน และ 5) องค์การบริหารส่วนตำบลควนชุม จำนวน 57 คน ตามลำดับ รวม 38 คน

3.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ซึ่งประกอบด้วย

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1	นายไชยเชษฐ์ พลสวัสดิ์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง
2	นางพัชรินทร์ พุทธังกุโร	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินตก
3	นางพันธุ์ทิพย์ พิกุลรัตน์	หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์
4	นายณรงค์ เพชรรัตน์	ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลควนชุม
5	พระครูปลัดอธิษฐ์ สุวฑฺโฒ (สุขพานิช), ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตและรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้เป็นงานวิจัยโดยใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสัมภาษณ์ (In - dept interview) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ซึ่งได้แก่ หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

3.3.1 แบบสอบถาม

มีลักษณะคำถามแบบปลายปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ชุด มีรายละเอียดประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 24 ข้อ ประกอบด้วย

1. ข้อคำถามด้านกายภาวนา	จำนวน 6 ข้อ
2. ข้อคำถามด้านศีลภาวนา	จำนวน 6 ข้อ
3. ข้อคำถามด้านจิตภาวนา	จำนวน 6 ข้อ
4. ข้อคำถามด้านปัญญาภาวนา	จำนวน 6 ข้อ

โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดลิเคิร์ท (Likert) โดยกำหนดค่าต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 5
มาก	มีค่าเท่ากับ 4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ 3
น้อย	มีค่าเท่ากับ 2
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 1

3.3.2 แบบสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ด้วยการกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงเท่าที่สามารถเปิดเผยได้

ตอนที่ 2 การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.4.1 การศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อรวบรวมเนื้อหาสาระจากการศึกษาค้นคว้าที่ได้มาดังกล่าวนำมากำหนดเป็นกรอบให้ตรงกับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูล ในการสร้างแบบสอบถาม แล้วร่างแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

3.4.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถาม 2 ประเภท คือ แบบปลายปิด (Close - ended Question) และแบบปลายเปิด (Open - ended Question) ประกอบกัน ซึ่งเป็นการดัดแปลงเครื่องมือจากแบบสอบถามที่ได้เคยผ่านการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

3.4.3 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

3.4.4 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จ ความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และเหมาะสมของข้อคำถามนำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ

1) พระครูปลัดอธิษฐ์ สุวฑฺโฒ (สุขพานิช), ดร.

2) รองศาสตราจารย์ ดร.กัณตภณ หนูทองแก้ว

3) นายไชยเชษฐ์ พลสวัสดิ์

3.4.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item - Objective Congruence : (IOC) มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3.4.6 เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความถูกต้องเสร็จแล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ ผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนกับองค์การบริหารส่วนตำบลควนทอง จำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ .904

3.4.7 นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.4.8 นำผลจากการการเก็บข้อมูลที่ครบถ้วนมาวิเคราะห์ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามลำดับ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบตามจำนวนที่กำหนดไว้

3.5.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง

3.5.3 เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จำนวน 384 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จึงตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูล

3.5.4 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

3.5.5 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะสถานภาพของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

3.6.2 วิเคราะห์การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

3.6.3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.6.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.7.1 การหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

3.7.2 การหาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

$\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

3.7.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้

$$S = \sqrt{\frac{N\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N\,(N-1)}}$$

S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

$\sum fx$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

N = จำนวนประชากร

n = จำนวนข้อมูล

3.7.4 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) สถิติที่ใช้ในการหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามใช้การหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรายด้าน (Item Total Correlation : IOC) ซึ่งมีสูตร (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 197) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้ในการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient : **α - Coefficient**) ซึ่งมีสูตร (ส่งศรี ชมภูวงศ์, 2554, หน้า 205) ดังนี้

$$\alpha = \frac{N}{N-1}\left\{\overleftrightarrow{} 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right\}$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด

N แทน จำนวนข้อคำถาม

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงผสานวิธี (Mixed Methods) โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 384 คนมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายตามลำดับ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

4.2 ผลการวิเคราะห์การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เรื่อง การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ ดังนี้

$\overline{X}$	หมายถึง	คะแนนค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	หมายถึง	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 384 คน เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำมาแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1. ชาย	182	47.40
2. หญิง	202	52.60
รวม	**384**	**100.00**

จากตารางที่ 4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 และเป็นเพศชาย จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 47.40

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
1. 60 - 64 ปี	156	40.60
2. 65 - 69 ปี	86	22.40
3. 70 - 74 ปี	61	15.90
4. 75 - 79 ปี	54	14.10
5. 80 ปีขึ้นไป	27	7.00
รวม	**384**	**100.00**

จากตารางที่ 4.2 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 60 - 64 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 40.60 รองลงมาคือ อายุ 65 - 69 ปี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 20.40 อายุ 70 - 74 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.90 อายุ 75 - 79 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 และอายุ 80 ปีขึ้นไป จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ประถมศึกษา	198	51.60
2. มัธยมศึกษาตอนต้น	78	20.30
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย	58	15.10
4. อนุปริญญา/ปวส.	50	13.00
รวม	**384**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 51.60 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.10 และระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เกษตรกร/รับจ้าง	173	45.10
2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	121	31.50
3. พ่อบ้าน/แม่บ้าน	56	14.50
4. ข้าราชการ/เกษียณ	18	4.70
5. อื่น ๆ	16	4.20
รวม	**384**	**100.00**

จากตารางที่ 4.4 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 45.10 รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 อาชีพพ่อบ้าน/แม่บ้าน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 ข้าราชการ/เกษียณ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.70 และ อื่น ๆ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 10,000 บาท	129	33.60
2. รายได้ 10,001-15,000 บาท	177	46.10
3. รายได้ 15,001-20,000 บาท	55	14.30
4. 20,001 บาทขึ้นไป	23	6.00
โดยรวม	**384**	**100.00**

จากตารางที่ 4.5 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ มีรายได้ 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 46.10 รองลงมาคือ มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 33.60 มีรายได้ 15,001 - 20,000 บาท จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 และมีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 ตามลำดับ

4.2 การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้าน

(n = 384)

ข้อ	การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	ด้านหลักกายภาวนา	4.43	0.35	มาก
2.	ด้านหลักศีลภาวนา	4.46	0.40	มาก
3.	ด้านหลักจิตภาวนา	4.42	0.35	มาก
4.	ด้านหลักปัญญา	4.41	0.43	มาก
	โดยรวม	**4.43**	**0.33**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้าน ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.33) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักศีลภาวนา ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = 0.40) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านหลักกายภาวนา ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.35) อยู่ในระดับมาก ด้านหลักจิตภาวนา ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.42, S.D. = 0.35) อยู่ในระดับมาก และ ด้านหลักปัญญา ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.43) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักกายภาวนา (การเจริญกาย พัฒนากาย การฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อเกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ)

(n = 384)

ข้อ	ด้านหลักกายภาวนา	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	บุคลากรของ อบต. มีสุขภาพกายพร้อมให้บริการ	4.59	0.51	มากที่สุด
2.	บุคลากรของ อบต. ให้บริการด้วยรอยยิ้ม น้ำเสียงไพเราะและเป็นมิตร	4.38	0.55	มาก
3.	บุคลากรของ อบต. รับฟังความคิดเห็นจากผู้สูงอายุ	4.49	0.61	มาก
4.	บุคลากรของ อบต. ชี้แนะการขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุชัดเจน	4.37	0.60	มาก
5.	บุคลากรของ อบต. ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้สูงอายุ	4.37	0.61	มาก
6.	บุคลากรของ อบต. แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย พร้อมให้บริการ	4.36	0.60	มาก
	โดยรวม	**4.43**	**0.35**	**มาก**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักกายภาวนา (การเจริญกาย พัฒนากาย การฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อเกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ) มีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.43, S.D. = 0.35) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรของ อบต. มีสุขภาพกายพร้อมให้บริการ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.59, S.D. = 0.51) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ บุคลากรของ อบต. รับฟังความคิดเห็นจากผู้สูงอายุ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.49, S.D. = 0.61) อยู่ในระดับมาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรของ อบต. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย พร้อมให้บริการ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.36, S.D. = 0.60) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักศีลภาวนา (การเจริญศีล พัฒนาความประพฤติ การฝึกอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ปฏิบัติตนให้ครบศีล 5 ข้อ)

(n = 384)

ข้อ	ด้านหลักศีลภาวนา	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	บุคลากรของ อบต. มีความรู้ในงานที่ให้บริการ	4.51	0.58	มากที่สุด
2.	บุคลากรของ อบต. ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบ	4.45	0.61	มาก
3.	บุคลากรของ อบต. มีความรับผิดชอบต่องานที่ให้บริการ	4.41	0.66	มาก
4.	บุคลากรของ อบต. มีการพัฒนาการให้บริการอยู่เสมอ	4.43	0.61	มาก
5.	บุคลากรของ อบต. มีการสำรวมกิริยาแสดงออกทางกายวาจาต่อผู้สูงอายุ	4.45	0.61	มาก
6.	บุคลากรของ อบต. ใส่ใจในการงานที่รับผิดชอบ	4.48	0.58	มาก
	โดยรวม	**4.46**	**0.40**	**มาก**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักศีลภาวนา (การเจริญศีล พัฒนาความประพฤติ การฝึกอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ปฏิบัติตนให้ครบ ศีล 5 ข้อ) มีค่าแปลผลโดยรวม ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.46, S.D. = 0.40) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรของ อบต. มีความรู้ในงานที่ให้บริการ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.51, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ บุคลากรของ อบต. ใส่ใจในการงานที่รับผิดชอบ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.48, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับมาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรของ อบต. มีความรับผิดชอบต่องานที่ให้บริการ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.66) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักจิตภาวนา (การเจริญจิต พัฒนาจิต การฝึกอบรมจิต ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงาม ด้วยคุณธรรม)

(n = 384)

ข้อ	ด้านหลักจิตภาวนา	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	บุคลากรของ อบต. มีความเอาใจใส่ในงานที่ให้บริการ	4.55	0.56	มากที่สุด
2.	บุคลากรของ อบต. มีจิตใจที่จดจ่อกับงานที่ให้บริการ	4.35	0.59	มาก
3.	บุคลากรขยง อบต. มีการเตรียมตัว เตรียมใจในการให้บริการ	4.43	0.61	มาก
4.	บุคลากรของ อบต. มีความเข้าใจระบบการทำงานของงานที่ให้บริการ	4.39	0.58	มาก
5.	บุคลากรของ อบต. ได้ปฏิบัติงานให้บริการด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	4.56	0.58	มากที่สุด
6.	บุคลากรของ อบต. มีการปรับปรุงการให้บริการที่ดีขึ้น	4.25	0.58	มาก
	โดยรวม	**4.42**	**0.35**	**มาก**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักจิตภาวนา (การเจริญจิต พัฒนาจิต การฝึกอบรมจิต ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงาม ด้วยคุณธรรม) มีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.42, S.D. = 0.35) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรของ อบต. ได้ปฏิบัติงานให้บริการด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.56, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ บุคลากรของ อบต. มีความเอาใจใส่ในงานที่ให้บริการ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.55, S.D. = 0.56) อยู่ในระดับมากที่สุด และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรของ อบต. มีการปรับปรุงการให้บริการที่ดีขึ้น ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.58) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ ร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักปัญญา (การเจริญปัญญา พัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจ สิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง)

(n = 384)

ข้อ	ด้านหลักจิตภาวนา	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	บุคลากรของ อบต. มีการไตร่ตรอง ตรวจสอบการให้บริการ	4.50	0.63	มาก
2.	บุคลากรของ อบต. แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้ผู้สูงอายุได้	4.40	0.64	มาก
3.	บุคลากรของ อบต. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการงานให้บริการ	4.41	0.61	มาก
4.	บุคลากรของ อบต. ให้บริการด้วยความรอบคอบ	4.41	0.62	มาก
5.	บุคลากรของ อบต. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนชัดเจน	4.37	0.67	มาก
6.	บุคลากรของ อบต. ตรวจสอบเอกสารอย่างถี่ถ้วน	4.39	0.62	มาก
	โดยรวม	**4.41**	**0.43**	**มาก**

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านหลักปัญญา (การเจริญปัญญา พัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจ สิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง) มีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.43) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรของ อบต. มีการไตร่ตรอง ตรวจสอบการให้บริการ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.50, S.D. = 0.63) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ บุคลากรของ อบต. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการงานให้บริการ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.61) และ บุคลากรของ อบต. ให้บริการด้วยความรอบคอบ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.41, S.D. = 0.62) อยู่ในระดับมาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรของ อบต. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนชัดเจน ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.37, S.D. = 0.67) อยู่ในระดับมาก

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เรื่อง การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณาแล้วบรรยาย (Descriptive) ให้เหตุผล สรุปประเด็นใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) หลักกายภาวนา (การพัฒนาทางกาย) 2) หลักศีลภาวนา (การพัฒนาทางด้านการประพฤติ) 3) หลักจิตภาวนา (การพัฒนาทางด้านจิตใจ) และ 4) หลักปัญญาภาวนา (การพัฒนาทางความคิด รู้จักพิจารณา รู้จักแก้ปัญหาด้วยปัญญา) ดังนี้

4.3.1 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้สัมภาษณ์ 5 ท่าน ดังนี้

1) นายไชยเชษฐ์ พลสวัสดิ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง
2) นางพัชรินทร์ พุทธังกุโร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินตก
3) นางพันธุ์ทิพย์ พิกุลรัตน์ หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์
4) นายณรงค์ เพชรรัตน์ ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลควนชุม
5) พระครูปลัดอธิษฐ์ สุวฑฺโฒ (สุขพานิช), ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิตและรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

4.3.2 ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้แสูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1) ตามทัศนะของท่าน แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักกายภาวนา (การพัฒนาทางกาย) ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร

1. นายไชยเชษฐ์ พลสวัสดิ์ (09 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักกายภาวนา (การพัฒนาทางกาย) ของบุคลากร ควรบริการด้วยรอยยิ้ม ใช้น้ำเสียงที่มีความไพเราะและเป็นมิตร และมีการแต่งกายที่สุภาพ เรียบร้อย

2. นางพัชรินทร์ พุทธังกุโร (12 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักกายภาวนา (การพัฒนาทางกาย) ของบุคลากร คือ บุคลากรของ อบต. ต้องมีสุขภาพกายที่พร้อมให้บริการ มีการให้บริการด้วยรอยยิ้ม น้ำเสียงไพเราะ และเป็นมิตร ชี้แจงและชี้แนะการขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นสำคัญ

3. นางพันธุ์ทิพย์ พิกุลรัตน์ (09 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักกายภาวนา (การพัฒนาทางกาย) ของบุคลากร ควรมีความพร้อมในการให้บริการ และมีการแต่งกายสุภาพ

4. นายณรงค์ เพชรรัตน์ (08 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักกายภาวนา (การพัฒนาทางกาย) ของบุคลากร ควรให้ความสนใจในการให้บริการผู้สูงอายุ และรับฟังความคิดเห็นของผู้สูงอายุ

5. พระครูปลัดอธิษฐ์ สุวฑฺโฒ (สุขพานิช), ดร. (วันที่ 17 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักกายภาวนา (การพัฒนาทางกาย) ของบุคลากร นั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรณรงค์ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่พัฒนาการให้บริการกับผู้สูงอายุโดยร่วมมือกันกับส่วนงานจัดโครงการส่งเสริมสุขภาพของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการสาธารณสุขเคลื่อนที่เพื่อตรวจสุขภาพประจำปีฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ กิจกรรมยืดเหยียดกล้ามเนื้อและการออกกำลังกาย กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมการศึกษาเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีร่างกายที่แข็งแรง

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักกายภาวนา (การพัฒนาทางกาย) ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ บุคลากรควรมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการให้บริการให้มีคุณภาพที่ดี สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้ โดยมีการแสดงออกทางกายที่ให้บริการด้วยความจิ้มแย้มแจ่มใส พูดจาไพเราะ นิ่มนวลน่าฟัง รับฟังความคิดเห็นของผู้สูงอายุ และการมีแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย มีความพร้อมที่จะให้บริการ

2) ตามทัศนะของท่าน แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักศีลภาวนา (การพัฒนาทางด้านการประพฤติ) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร

1. นายไชยเชษฐ์ พลสวัสดิ์ (09 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักศีลภาวนา (การพัฒนาทางด้านการประพฤติ) ของบุคลากร ควรมีความรู้ในการให้บริการ มีความรับผิดชอบต่องาน และมีความสำรวมกิริยาและมารยาท

2. นางพัชรินทร์ พุทธังกุโร (12 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักศีลภาวนา (การพัฒนาทางด้านการประพฤติ) ของบุคลากร คือ บุคลากรของ อบต. ต้องมีความรู้ในการปฏิบัติงานในการให้บริการตามหน้าที่ ตามกฎหมาย หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริการอยู่เสมอ

3. นางพันธุ์ทิพย์ พิกุลรัตน์ (09 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักศีลภาวนา (การพัฒนาทางด้านการประพฤติ) ของบุคลากร ควรมีการให้บริการด้วยรอยยิ้มแจ่มใส

4. นายณรงค์ เพชรรัตน์ (08 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักศีลภาวนา (การพัฒนาทางด้านการประพฤติ) ของบุคลากร ควรมีการแสดงออกที่เหมาะสมผู้จะไพเราะยิ้มแย้มแจ่มใส และรับผิดชอบต่อหน้าที่

5. พระครูปลัดอธิษฐ์ สุวฑฺโฒ (สุขพานิช), ดร. (17 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักศีลภาวนา (การพัฒนาทางด้านการประพฤติ) ของบุคลากรนั้น หน่วยงานกำหนดวางแผนส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุและคนในชุมชนลงทะเบียนทำกิจกรรมทางศาสนา ตามประเพณีวัฒนธรรม และวันสำคัญต่าง ๆ ทำให้เกิดความรัก ความสามัคคีของคนในชุมชน สามารถประพฤติอยู่ในศีลธรรมอันดีและปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักศีลภาวนา (การพัฒนาทางด้านการประพฤติ) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ การพัฒนาพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล การพัฒนาความประพฤติ ให้ถูกต้องสอดคล้อง กับระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ ตลอดถึงขนบธรรมเนียม และมีจรรยาบรรณในการบริการ

3) ตามทัศนะของท่าน แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักจิตภาวนา (การพัฒนาทางด้านจิตใจ) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร

1. นายไชยเชษฐ์ พลสวัสดิ์ (09 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักจิตภาวนา (การพัฒนาทางด้านจิตใจ) ของบุคลากร ควรมีความเอาใจใส่ในการบริการ

2. นางพัชรินทร์ พุทธังกุโร (12 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักจิตภาวนา (การพัฒนาทางด้านจิตใจ) ของบุคลากร คือ บุคลากรของ อบต. ต้องมีความเอาใจใส่ และจดจ่อกับงานในการบริการ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการทำงานให้ชัดเจนและรวดเร็ว

3. นางพันธุ์ทิพย์ พิกุลรัตน์ (09 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักจิตภาวนา (การพัฒนาทางด้านจิตใจ) ของบุคลากร ควรเอาใจใส่ในการบริการผู้สูงอายุ

4. นายณรงค์ เพชรรัตน์ (08 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักจิตภาวนา (การพัฒนาทางด้านจิตใจ) ของบุคลากร ควรให้บริการด้วยความจริงใจเอาใจใส่

5. พระครูปลัดอธิษฐ์ สุวฑฺโฒ (สุขพานิช), ดร. (17 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักจิตภาวนา (การพัฒนาทางด้านจิตใจ) ของบุคลากรนั้น หน่วยงานแถลงการกำหนดแผนงานและนโยบายต่าง ๆ ในดูแลผู้สูงอายุอย่างครบถ้วน ให้กับประชาชน

รับทราบระหว่างลงทะเบียนของผู้สูงอายุที่มารับบริการ รณรงค์ให้เข้ารวมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับคนทุกวัยให้มีความเคารพรัก และความสามัคคี ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพจิตที่ดี และมีความสุข

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักจิตภาวนา (การพัฒนาทางด้านจิตใจ) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ การพัฒนาจิตการฝึกอบรมจิตการข่มอารมณ์ความรู้สึกให้ได้ มีความเจริญงอกงามทางอารมณ์ การที่จิตที่ฝึกอารมณ์แล้วนำความสุขมาให้ จิตที่มีคุณภาพประกอบด้วยคุณธรรมตามหลักศาสนา ทำให้มีสมาธิ มีสติมั่นคง มีการจดจ่ออยู่กับงานที่ทำ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สำคัญในงานบริการ

4) ตามทัศนะของท่าน แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักปัญญาภาวนา (การพัฒนาทางความคิด รู้จักพิจารณา รู้จักแก้ปัญหาด้วยปัญญา) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร

1. นายไชยเชษฐ์ พลสวัสดิ์ (09 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักปัญญาภาวนา (การพัฒนาทางความคิด รู้จักพิจารณา รู้จักแก้ปัญหาด้วยปัญญา) ของบุคลากร ควรมีความสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ และต้องตรวจสอบเอกสารให้ครบถ้วน

2. นางพัชรินทร์ พุทธังกุโร (12 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักปัญญาภาวนา (การพัฒนาทางความคิด รู้จักพิจารณา รู้จักแก้ปัญหาด้วยปัญญา) ของบุคลากร คือ บุคลากรของ อบต. ต้องมีความรู้ และเข้าใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเกี่ยวกับงานบริการ และควรมีความชัดเจนในเรื่องกฎเกณฑ์ และเอกสาร โดยเฉพาะเอกสารที่เกี่ยวกับการใช้ขึ้นทะเบียน และสวัสดิการต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ

3. นางพันธุ์ทิพย์ พิกุลรัตน์ (09 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักปัญญาภาวนา (การพัฒนาทางความคิด รู้จักพิจารณา รู้จักแก้ปัญหาด้วยปัญญา) ของบุคลากร ควรตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้อง ครบถ้วน และมีความเอาใจใส่ผู้สูงอายุที่รอรับบริการ

4. นายณรงค์ เพชรรัตน์ (08 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักปัญญาภาวนา (การพัฒนาทางความคิด รู้จักพิจารณา รู้จักแก้ปัญหาด้วยปัญญา) ของบุคลากร ควรให้การส่งเสริมทางด้านการอุดหนุนงบประมาณ และบริการด้วยความรอบคอบ

5. พระครูปลัดอธิษฐ์ สุวฑฺโฒ (สุขพานิช), ดร. (17 เมษายน 2567) ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม หลักปัญญาภาวนา (การพัฒนาทางความคิด รู้จักพิจารณา

รู้จักแก้ปัญหาด้วยปัญญา) ของบุคลากรนั้น หน่วยงานแจ้งต่อผู้สูงอายุผู้เข้ามารับบริการ ในเรื่องการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุ เช่น การบริการตรวจสุขภาพการจ่ายเบี้ยยังชีพ การจัดกิจกรรมนันทนาการ การจัดกิจกรรมทางศาสนา และสวัสดิการสังคมในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

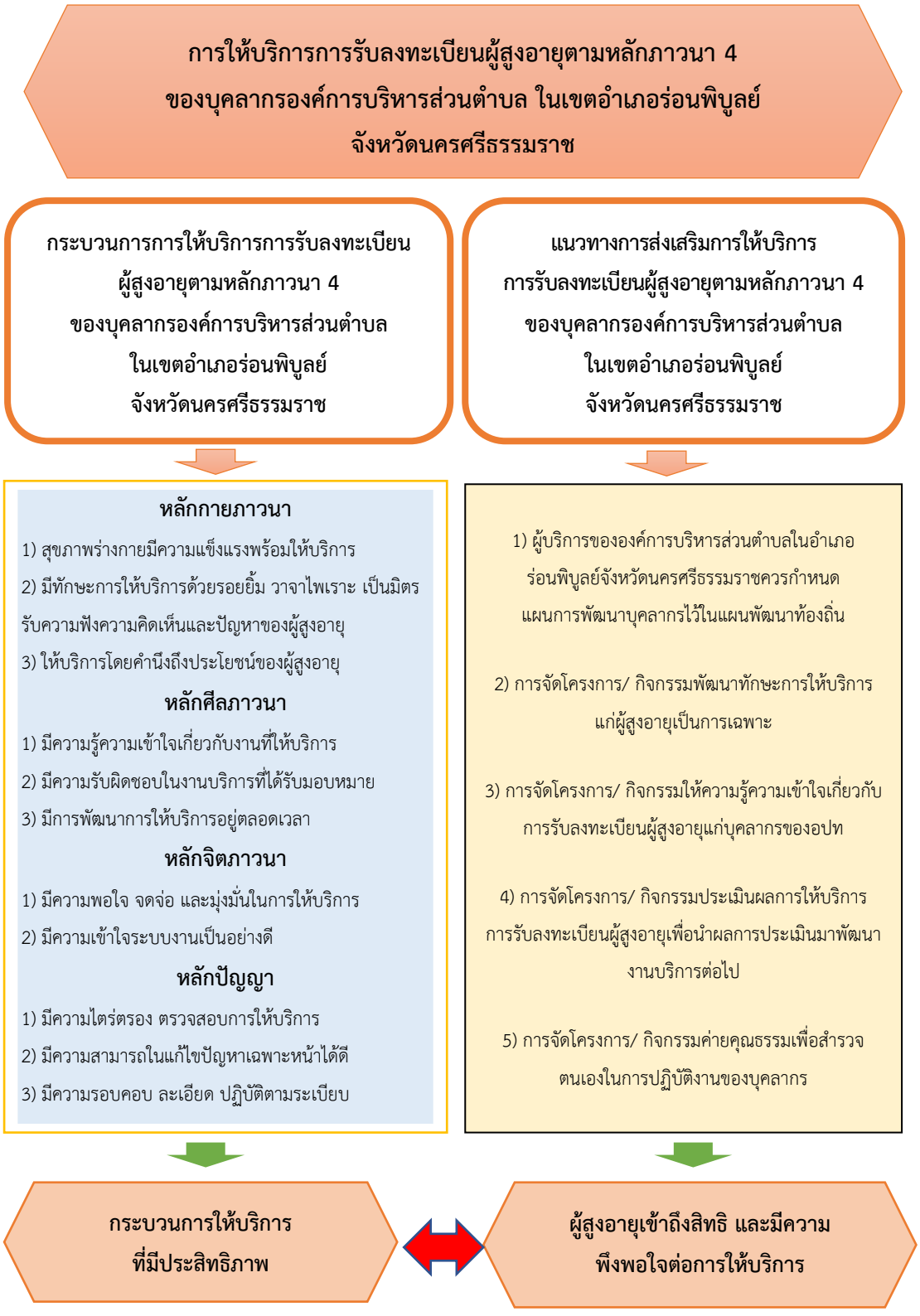
สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักปัญญาภาวนา (การพัฒนาทางความคิด รู้จักพิจารณา รู้จักแก้ปัญหาด้วยปัญญา) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ การพัฒนาปัญญา การฝึกอมรมปัญญา ให้รู้เข้าใจในรายละเอียดของงานที่ให้บริการ มีการไตรต่รองวินิจฉัยเหตุการณ์ รู้และเข้าใจอะไรตามความเป็นจริง และใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้

จากการวิจัยเรื่อง “การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้มาจากแนวทางการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ดังต่อไปนี้

บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีหน้าที่ในการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ซึ่งได้มีการนำหลักภาวนา 4 มาใช้ในการในการบริการ โดยเฉพาะกลุ่มผู้รับบริการคือ กลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นบุคคลที่อาจจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบุคลากรเป็นพิเศษ ในขณะเดียวกันบุคลากรที่มีหน้าที่ดังกล่าวต้องมีการพัฒนาตามหลักภาวนา 4 ดังนี้ 1) **การพัฒนาทางกาย** บุคลากรต้องมีการร่างกายที่แข็งแรง แต่งกายสุภาพ มีทักษะการพูด ให้คำแนะนำทุ่ด เป็นทั้งผู้พูดและผู้ฟังที่ดี และต้องให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการมากที่สุด **2) การพัฒนาศีล** บุคลากรต้องพัฒนาความรู้เกี่ยวกับงานที่ให้บริการอย่างถ่องแท้ มีความรับผิดชอบต่องานและผู้รับบริการ รวมทั้งต้องประเมินการให้บริการเพื่อการพัฒนาบริการ **3) การพัฒนาจิต** บุคลากรต้องมีความพอใจในการงานบริการ มีจิตใจทั่ตั้งมั่นในการทำงาน และเข้าใจระบบการให้บริการเป็นอย่างดี เพื่อให้ประชาชนได้รับสิทธิ **และ 4) การพัฒนาปัญญา** บุคลากรต้องมีสติ ไตร่ตรอง มีความรอบคอบ และถูกต้องตามระเบียบ และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น เมื่อบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีหน้าที่ในการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ มีการนำหลักภาวนา 4 มาใช้เป็นกระบวนการหนึ่งของการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ย่อมส่งผลให้ผู้สูงอายุที่มีความประสงค์จะลงทะเบียนผู้สูงอายุสามารถลงทะเบียนได้ตามที่รัฐกำหนด ซึ่งจะส่งผลต่อให้ผู้สูงอายุเข้าถึงสิทธิด้านอื่น ๆ ด้วย และยังส่งผลให้ผู้สูงอายุ มีความพึงพอใจต่อการได้รับบริการและยังส่งผลไปยังความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อผู้บริหารท้องถิ่นและองค์กรที่ได้ความสำคัญและดูแลผู้สูงอายุอย่างเต็มที่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ภาพที่ 4.1 องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการนำองค์ความรู้ไปใช้

1) ผู้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอร่อนพิบูลย์จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรกำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

2) การจัดโครงการ/ กิจกรรมพัฒนาทักษะการให้บริการแก่ผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ

3) การจัดโครงการ/ กิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุแก่บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) การจัดโครงการ/ กิจกรรมประเมินผลการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุเพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนางานบริการต่อไป

5) การจัดโครงการ/ กิจกรรมค่ายคุณธรรมเพื่อสำรวจตนเองในการปฏิบัติงานของบุคลากร

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยขอนำเสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. เพื่อนำเสนอแนวทางเกี่ยวกับการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 384 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์, ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลควนชุม และ พระนักวิชาการ รวม 5 คน/รูป เลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .904 ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 24 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ด้วยการกรอกข้อความลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริงเท่าที่สามารถเปิดเผยได้

ตอนที่ 2 แนวทางการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมด้วยตัวเอง โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 384 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการโดยการนัดวันเวลาสัมภาษณ์กับผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช” นั้น พอสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 52.60 มีอายุ 60 - 64 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 40.60 สำเร็จการศึกษาระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 51.60 มีอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 45.10 และ มีรายได้ 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 46.10

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ หลักศีลภาวนา รองลงมา ได้แก่ หลักกายภาวนา หลักจิตภาวนา และ หลักปัญญา ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผลการวิจัยมีดังนี้

1) หลักกายภาวนา (การเจริญกาย พัฒนากาย การฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อเกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรของ อบต. มีสุขภาพกายพร้อมให้บริการเพียงใด รองลงมาคือ บุคลากรของ อบต. รับฟังความคิดเห็นจากผู้สูงอายุเพียงใด และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรของ อบต.แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย พร้อมให้บริการเพียงใด

2) หลักศีลภาวนา (การเจริญศีล พัฒนาความประพฤติ การฝึกอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ปฏิบัติตนให้ครบ ศีล 5 ข้อ) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรของ อบต. มีความรู้ในงานที่ให้บริการ รองลงมาคือ บุคลากรของ อบต. ใส่ใจในการงานที่รับผิดชอบ เพียงใด และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรของ อบต. มีความรับผิดชอบต่องานที่ให้บริการเพียงใด

3) หลักจิตภาวนา (การเจริญจิต พัฒนาจิต การฝึกอบรมจิต ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงามด้วยคุณธรรม) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรของ อบต. ได้ปฏิบัติงานให้บริการด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพียงใด รองลงมาคือ บุคลากรของ อบต. มีความเอาใจใส่ในงานที่ให้บริการเพียงใด และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรของ อบต. มีการปรับปรุงการให้บริการที่ดีขึ้นเพียงใด

4) หลักปัญญา (การเจริญปัญญา พัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจ สิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ บุคลากรของ อบต. มีการไตร่ตรอง ตรวจสอบการให้บริการเพียงใด รองลงมาคือ บุคลากรของ อบต. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการงานให้บริการเพียงใด และ บุคลากรของ อบต. ให้บริการด้วยความรอบคอบ เพียงใด และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ บุคลากรของ อบต. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนชัดเจน เพียงใด

5.1.3 ผลการรวบรวมบทสัมภาษณ์นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1) แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักกายภาวนา (การพัฒนาทางกาย) ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ บุคลากรควรมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการให้บริการให้มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้ โดยมีการแสดงออกทางกายที่ให้บริการด้วยความจิ้มแย้มแจ่มใส พูดจาไพเราะ นิ่มนวลน่าฟัง รับฟังความคิดเห็นของผู้สูงอายุ และการมีแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย มีความพร้อมที่จะให้บริการ

2) แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักศีลภาวนา (การพัฒนาทางด้านการประพฤติ) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ การพัฒนาพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล การพัฒนาความประพฤติ ให้ถูกต้องสอดคล้อง กับระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ ตลอดถึงขนบธรรมเนียม และมีจรรยาบรรณในการบริการ

3) แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักจิตภาวนา (การพัฒนาทางด้านจิตใจ) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ การพัฒนาจิตการฝึกอบรมจิตการข่มอารมณ์ความรู้สึกให้ได้ มีความเจริญงอกงามทางอารมณ์ การที่จิตที่ฝึกอารมณ์แล้วนำความสุขมาให้ จิตที่มีคุณภาพประกอบด้วยคุณธรรมตามหลักศาสนา ทำให้มีสมาธิ มีสติมั่นคง มีการจดจ่ออยู่กับงานที่ทำ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สำคัญในงานบริการ

4) แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักปัญญาภาวนา (การพัฒนาทางความคิด รู้จักพิจารณา รู้จักแก้ปัญหาด้วยปัญญา) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ การพัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจในรายละเอียดของงานที่ให้บริการ มีการไตรตรองวินิจฉัยเหตุการณ์ รู้และเข้าใจอะไรตามความเป็นจริง และใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัย มาอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่อไปนี้

5.2.1 การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ หลักศีลภาวนา และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ หลักปัญญาภาวนา เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ สามารถอภิปรายได้ว่า หลักศีลภาวนา เป็นการเจริญศีลพัฒนาความประพฤติ การฝึกอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียน หรือก่อความเดือดร้อนเสียหาย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี เกื้อกูลแก่กัน เนื่องจากบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่หลักในการให้บริการแก่ประชาชนที่มารับบริการ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มาขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุถือว่าได้เป็นบุคคลสำคัญของชุมชน และเป็นเสมือนญาติพี่น้องของบุคลากร ดังนั้น บุคลากรจึงต้องมีความประพฤติที่ดี ให้การบริการตามระเบียบที่กฎหมายกำหนด ไม่ก่อความเสียหายให้กับผู้สูงอายุที่มาลงทะเบียน ในขณะเดียวกันบุคลากรต้องสามารถอยู่ร่วมกับผู้รับบริการหรือผู้สูงอายุได้ดี

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กำพล มืดทัพไทย และ อุดม พิริยสิงห์ (2562, หน้า 28 - 38) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน ลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านขั้นตอนการให้บริการ ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ และด้านการอำนวยความสะดวกในการให้บริการ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ นวินดา นิลวรรณ, สิทธิโชค ปาณะศรี และ พระครูโกศลอรรถกิจ (2563, หน้า 38 - 49) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักภาวนา 4 ตามแนวพระพุทธศาสนาเถรวาท สู่สังคมผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาของสังคมผู้สูงอายุ ปัจจุบันประเทศไทย และต่างประเทศกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการแพทย์ซึ่งทำให้คนมีอายุที่ยืนยาวขึ้น เป็นต้น การดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุซึ่งมีเพิ่มมากขึ้นในสังคมปัจจุบันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความสามารถ มีความพร้อม และรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย พฤติกรรม จิตใจ และการพัฒนาปัญญา เพื่อให้มีศักยภาพที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขอีกทั้งเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นตามมาจากการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอนาคตอีกด้วย 2) หลักภาวนา 4 ที่ปรากฏในพระพุทธศาสนาเถรวาท หลักภาวนา 4 หมายถึง การเจริญ การทำให้เป็น ให้มีขึ้น การฝึกอบรมการพัฒนา ได้แก่ 1) กายภาวนา

หมายถึง การเจริญกาย 2) สีลภาวนา หมายถึงการเจริญศีล 3) จิตภาวนา หมายถึง การเจริญจิต 4) ปัญญาภาวนา หมายถึง การเจริญปัญญา 3) ประยุกต์ใช้หลักภาวนา 4 ตามแนวพระพุทธศาสนาเถรวาทสู่สังคมผู้สูงอายุ แนวทางในการพัฒนา ตามหลักภาวนา 4 ในพระพุทธศาสนา สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาให้กับผู้สูงอายุในสังคมได้อย่างครบถ้วนทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็น ด้านความต้องการทางร่างกาย โดยใช้หลักกายภาวนา ด้านพฤติกรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยใช้หลัก สีลภาวนา ด้านจิตใจ โดยใช้หลักจิตตภาวนา และด้านการพัฒนาปัญญา โดยใช้หลักปัญญาภาวนา

และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ภาวิดา รังษี และ ตวงทิพย์ วงค์เลี้ยง (2564, หน้า 58 - 66) ได้ทำการ ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในเทศบาลเมืองระนอง จังหวัดระนอง ผลการวิจัยพบว่าหลังการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้กองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองระนอง มีหน้าที่ในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงมหาดไทย ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติมีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุ แต่ก็พบปัญหาคือมีกฎระเบียบในการปฏิบัติงานมากทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความสับสน ผู้สูงอายุไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ หลงลืมทำขึ้นทะเบียนขอรับเบี้ยยังชีพไม่ทันตามกำหนดเวลา และเบี้ยยังชีพที่ได้รับไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพที่เพิ่มขึ้น แนวทางการแก้ไขปัญหาควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้ผู้สูงอายุได้ทราบในหลายช่องทาง มีการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุที่ไม่มีข้อมูลในฐานทะเบียนราษฎร์ และปรับอัตราเบี้ยยังชีพให้สอดคล้องกับค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น

5.2.2 แนวทางการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า บุคลากรต้องนำหลักภาวนา 4 มาใช้ในการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ เพราะเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการ แต่ที่ผ่านมายังมีพบว่า การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุยังมีปัญหาในการให้บริการอยู่บ้าง จึงมีแนวทางในการส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียน คือ 1) บุคลากรควรมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการให้บริการให้มีคุณภาพที่ดี สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุได้ โดยมีการแสดงออกทางกายที่ให้บริการด้วยความจิ้มแย้มแจ่มใส พูดจาไพเราะ นิ่มนวล น่าฟัง รับฟังความคิดเห็นของผู้สูงอายุ และการมีแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย มีความพร้อมที่จะให้บริการ 2) ควรการพัฒนาพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล การพัฒนาความประพฤติ ให้ถูกต้องสอดคล้อง กับระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ ตลอดถึงขนบธรรมเนียม และมีจรรยาบรรณในการบริการ 3) ควรการพัฒนาจิตการฝึกอบรมจิตการข่มอารมณ์ความรู้สึกให้ได้ มีความเจริญงอกงามทางอารมณ์ การที่จิตที่ฝึกอารมณ์แล้วนำความสุขมาให้ จิตที่มีคุณภาพประกอบด้วยคุณธรรมตามหลักศาสนา ทำให้มีสมาธิ มีสติมั่นคง มีการจดจ่ออยู่กับงานที่ทำ และ 4) ควรมีการพัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจในรายละเอียดของงานที่ให้บริการ มีการไตร่ตรองวินิจฉัยเหตุการณ์ รู้และเข้าใจอะไรตามความเป็นจริง และใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กำพล มืดทัพไทย และ อุดม พิริยสิงห์ (2562, หน้า 28 - 38) ได้ทำการ ศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งสี่ด้าน ลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านขั้นตอนการให้บริการ ด้านความรวดเร็วในการให้บริการ และด้านการอำนวยความสะดวกในการให้บริการ 2) ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมทำให้งาม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และด้านความรวดเร็วในการให้บริการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผู้สูงอายุได้เสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง ลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำสามอันดับแรก ได้แก่เจ้าหน้าที่ควรเอาใจใส่ขณะให้บริการจ่ายเบี้ยยังชีพให้มากกว่าที่เป็นอยู่ รวมทั้งควรพูดจาสุภาพไพเราะและเป็นกันเอง ควรให้สิทธิแก่ผู้รับเบี้ยยังชีพได้เลือกช่องทางการรับเบี้ยยังชีพในช่องทางอื่น ๆ เช่น จ่ายเบี้ยยังชีพโดยตรงหรือจ่ายผ่านธนาคารให้กับผู้รับเบี้ยยังชีพก็ได้ ซึ่งควรตรงวัน และเวลาที่กำหนด และในกรณีที่อายุครบ 60 ปีบริบูรณ์แต่ลืมลงทะเบียน เจ้าหน้าที่ควรรับขึ้นทะเบียนให้ครบทุกคน และควรให้คำแนะนำผู้มาลงทะเบียนและบริการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการพัฒนาบุคลิกภาพทั้งภายในและภายนอกให้พร้อมในการให้บริการผู้สูงอายุ

2) ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะด้านการให้บริการแก่ผู้สูงอายุ

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักภาวนา 4 มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลของอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2) ควรศึกษาประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครศรีธรรมราช

บรรณานุกรม

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2563). *ประไตรปิฎกฉบับภาษาไทย มหามกุฏราชวิทยาลัย.* นครปฐม: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย นครปฐม.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

1) หนังสือทั่วไป

กิจจา บานชื่น. (2559). *การพัฒนาบุคลิกภาพ.* กรุงเทพฯ: บริษัท วี.พริ้นท์ 1991 จำกัด.

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2565). *Research Brief การเข้าถึงระบบบริการทางสังคมของประชากรในครัวเรือนก่อนวัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ที่มีรูปแบบการอยู่อาศัยต่างกัน เพื่อนำไปสู่แนวทางการสนับสนุนการบริการที่เหมาะสม.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2544). *พุทธธรรม (ฉบับเดิม).* พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: ดวงแก้ว.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2557). *พุทธธรรม ฉบับปรับขยาย.* พิมพ์ครั้งที่ 39. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระราชปวราจารย์. (2560). *พุทธศาสตรปริทรรศน์ เล่ม 2.* พิมพ์ครั้งพิเศษ. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2560). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2559.* กรุงเทพฯ: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

2) วิทยานิพนธ์/ สารนิพนธ์ และรายงานวิจัย

พระครูธรรมธรวรเดชา อคฺคเตโช (พรหมเสนา). (2557). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนเกษตรกรรมอินทรีย์ตามแนวพุทธธรรมเพื่อชุมชนที่ยั่งยืน ในพื้นที่ภาคกลางตอนบน.* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระครูใบฎีกาสะอาด ปญฺญาทีโป. (2558). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในชุมชน ในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 2.* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระมหานิพนธ์ มหาธมฺมรกฺขิโต (แสงแก้ว). (2557). *การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุด้วยหลักจิตภาวนาในพระพุทธศาสนา.* (งานวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระมหานิพนธ์ มหาธมฺมรกฺขิโต (แสงแก้ว). (2557). *การพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุด้วยหลักจิตภาวนาในพระพุทธศาสนา.* (งานวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระมหาสุทิตย์ อาภากโร. (2558). *การสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดความสุขของประชาชนตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา.* (งานวิจัยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

พระศรีวินยาภรณ์ (สายรุ้ง อินฺทาวุโธ). (2563). การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยหลักภาวนา 4 ในกรุงเทพมหานคร. (รายงานวิจัย). สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, นครปฐม

พิชญรัชต์ บุญช่วย. (2549). *การศึกษากระบวนการสร้างภาวนา 4 โดยใช้หลักไตรสิกขา.* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

สุชาติ หล้าอภัย. (2559). *การประยุกต์ใช้มหาสติปัฏฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ.* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

อนุกูล บุญรักษา. (2554). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักภาวนา 4 ของกองบัญชาการมณฑลทหารบกที่ 31.* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

3) วารสารทางวิชาการ

กำพล มีดทัพไทย และ รองศาสตราจารย์อุดม พิริยสิงห์. (2562). การประยุกต์หลักธรรมทำให้งามในการให้บริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีเมือง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 8*(1), 28 - 38.

ณิชาพัฒน์ คำดี. (2565). หลักภาวนา 4 กับการส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรยุคชีวิตวิถีใหม่. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์, 5*(2), 79 - 90.

นวินดา นิลวรรณ, สิทธิโชค ปาณะศรี และ พระครูโกศลอรรถกิจ. (2563). การประยุกต์ใช้หลักภาวนา 4 ตามแนวพระพุทธศาสนาเถรวาท สู่สังคมผู้สูงอายุ. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 7*(3), 38 - 49.

พระมหาสุรศักดิ์ รุจิธมฺโม (ขำจร). (2564). การบริหารจัดการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 4*(1), 33 - 41.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ภัชลดา สุวรรณนวล และคณะ. (2565). นโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษา เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 9*(9), 361 - 374.

ภาวิดา รังสี และ ตวงทิพย์ วงค์เลี้ยง. (2564). การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติในเทศบาลเมืองระนอง จังหวัด*ระนอง. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์รำไพพรรณี, 2*(2), 58 - 66.

มงคล สารินทร์ และ พระศรีวินยาภรณ์ (2564). การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยหลักภาวนา 4 ในกรุงเทพมหานคร. *วารสาร มจร บาฬีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์, 7*(1), 66 - 77.

สุรีย์พร สลับสี และ พงษ์พัต วัฒนพงศ์ศิริ. (2565). การวิเคราะห์นโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของไทย. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒน์, 4*(3), 253-261.

4) เว็บไซต์

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2566). *"เบี้ยผู้สูงอายุ 2566" เช็กคุณสมบัติ - วิธีลงทะเบียน – ปฏิทินการจ่ายเงิน.* ค้นหาเมื่อ 15 สิงหาคม 2566. จาก https://www.thaipbs.or.th/news/content/330626

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2566). *รายงานข้อมูลอำเภอร่อนพิบูลย์.* ค้นหาเมื่อ 15 สิงหาคม 2566. จาก https://3doctor.hss.moph.go.th.

คณะทำงานจัดทำรายงานสุขภาพคนไทย. (2566). *อนาคตของผู้สูงอายุไทย.* ค้นหาเมื่อ 15 สิงหาคม 2566. จาก https://www.thaihealthreport.com/th/articles_detail.php?id=155.

โครงการศูนย์บริการข้อมูลภาครัฐเพื่อประชาชน (GCC), *กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2566). การลงทะเบียนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ปี 65/66 (ปีงบประมาณ 2567).* ค้นหาเมื่อ 15 สิงหาคม 2566. จาก https://www.gcc.go.th/?p=96571.

ทศพล เชี่ยวชาญประพันธ์. (2565). *การลงทะเบียนเพื่อรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในประเทศไทย: มิติด้านกฎหมายและเทคโนโลยี.* ค้นหาเมื่อ 15 สิงหาคม 2566. จากhttps://www.dga.or.th/document-sharing/article/71534.

เทศบาลนครเชียงใหม่. (2567). *หลักการให้บริการ.* ค้นหาเมื่อ 24 มกราคม 2566. จาก https://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms//files/53930318/chapter3.pdf

องค์การบริหารส่วนตำบลควนชุม. (2566). *ข้อมูลทั่วไป.* ค้นหาเมื่อ 15 สิงหาคม 2566. จาก https://khuanchum.go.th/frontpage.

องค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง. (2566). *ข้อมูลทั่วไป.* ค้นหาเมื่อ 15 สิงหาคม 2566. จาก https://www.khuanpang.go.th/general1.php

บรรณานุกรม (ต่อ)

องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์. (2566). *ข้อมูลทั่วไป.* ค้นหาเมื่อ 15 สิงหาคม 2566. จาก https://www.ronpiboon.go.th/history.php.

องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง. (2566). *ข้อมูลทั่วไป.* ค้นหาเมื่อ 15 สิงหาคม 2566. จาก https://www.saotong.go.th/index.php.

องค์การบริหารส่วนตำบลหินตก. (2566). *ข้อมูลทั่วไป.* ค้นหาเมื่อ 15 สิงหาคม 2566. จาก https://www.hintok.go.th/general1.php.

บุคลานุกรม

บุคลานุกรม

ไชยเชษฐ์ พลสวัสดิ์ , นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง, สัมภาษณ์วันที่ 09 เมษายน 2567.

ณรงค์ เพชรรัตน์, ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลควนชุม, สัมภาษณ์วันที่ 08 เมษายน 2567.

พระครูปลัดอธิษฐ์ สุวฑฺโฒ (สุขพานิช), ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต และรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช, สัมภาษณ์วันที่ 17 เมษายน 2567.

พัชรินทร์ พุทธังกุโร, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินตก, สัมภาษณ์วันที่ 12 เมษายน 2567.

พันธุ์ทิพย์ พิกุลรัตน์, หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์, สัมภาษณ์วันที่ 09 เมษายน 2567.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1) พระครูปลัดอธิษฐ์ สุวฑฺโฒ (สุขพานิช), ดร.

วุฒิการศึกษา : ปร.ด (รัฐศาสตร์)

ตำแหน่งปัจจุบัน : กรรมการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
และหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช

2) รองศาสตราจารย์ ดร.กัณตภณ หนูทองแก้ว

วุฒิการศึกษา : Ph.D. (Sociology)
: Ph.D. (Political Science)
: M.A. (Linguitics)
: M.A. (Political Science)
: M.A. (Sociology)
: พธ.บ. (สังคมวิทยา

ตำแหน่งปัจจุบัน : ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช

3) นายไชยเชษฐ์ พลสวัสดิ์

วุฒิการศึกษา : ปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตร์

ตำแหน่งปัจจุบัน : นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๙

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๑ **วันที่** ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระครูปลัด อธิษฐ์ สุวฑฺโฒ, ดร.

ด้วย นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา ๔ ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช (PROVISION OF REGISTRATION SERVICES FOR THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLE OF BHAVANA ๔ OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PERSONNEL IN RONPHIBUN DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)” โดยมี ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูบวรชัยวัฒน์. ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๙

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๑ วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร รศ.ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว

ด้วย นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา ๔ ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช (PROVISION OF REGISTRATION SERVICES FOR THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLE OF BHAVANA ๔ OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PERSONNEL IN RONPHIBUN DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี ดร.สุบรีชา ชำนาญพุฒิพร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

-ยินดีอนุเคราะห์

25/03/67

(พระครูบวรชัยวัฒน์. ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๑

๑๒ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร นายไชยเชษฐ์ พลสวัสดิ์

ด้วย นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา ๔ ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช (PROVISION OF REGISTRATION SERVICES FOR THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLE OF BHAVANA ๔ OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PERSONNEL IN RONPHIBUN DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

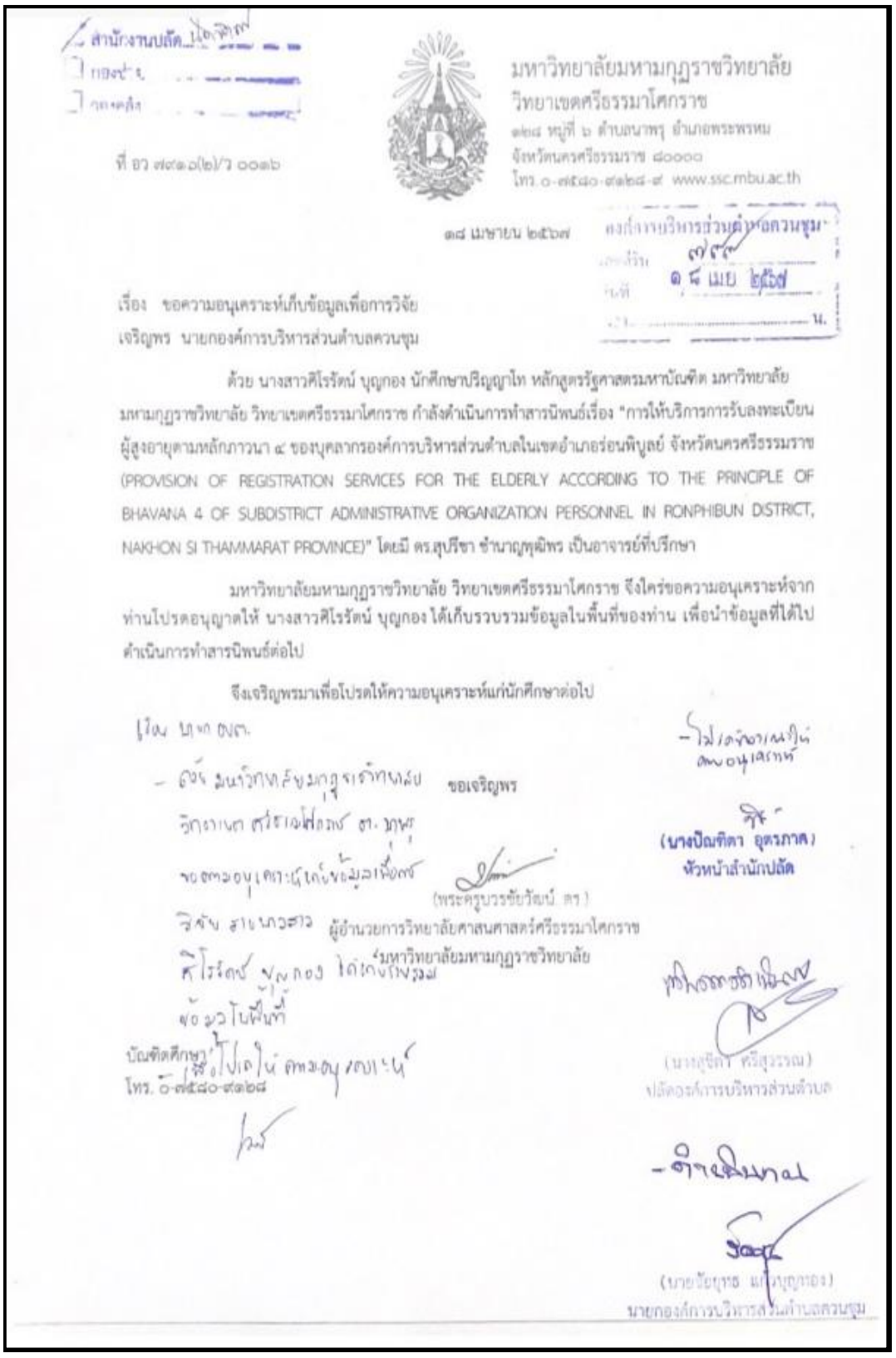
"ยินดีอนุเคราะห์ในการตรวจ" ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์. ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

นายไชยเชษฐ์ พลสวัสดิ์

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

สำนักงานปลัด
กองคลัง

ที่ อว ๗๓๑๐(๒)/ว ๐๐๑๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๔๐-๗๒๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

๑๘ เมษายน ๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลควนชุม
เลขที่รับ ๗๙๕
๑๘ เม.ย. ๒๕๖๗
เวลา ..... น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควนชุม

ด้วย นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา ๔ ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช (PROVISION OF REGISTRATION SERVICES FOR THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLE OF BHAVANA 4 OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PERSONNEL IN RONPHIBUN DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี ดร.สุปรีชา ชำนาญทุ่นพร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

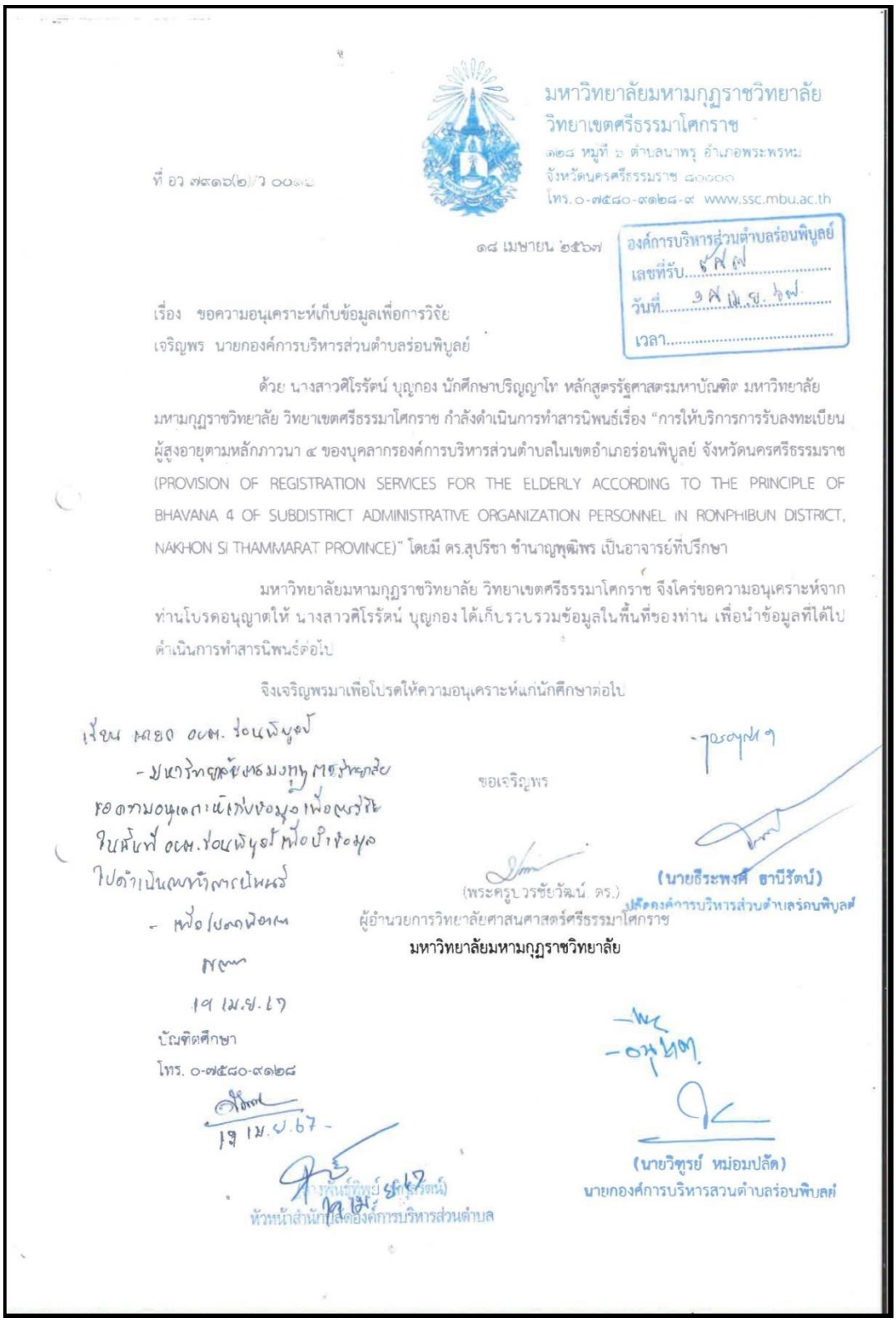
ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(นางปิณฑิตา อุตรภาค)
หัวหน้าสำนักปลัด

(นางสุชีรา ศรีสุวรรณ)
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

(นายวัยุทธ แก้วบุญกอง)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควนชุม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๘๑๖(๒)/ว ๐๐๑๔

๑๘ เมษายน ๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์
เลขที่รับ ๘๙๙
วันที่ ๒๙ เม.ย. ๒๕๖๗
เวลา.....

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์

ด้วย นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา ๔ ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช (PROVISION OF REGISTRATION SERVICES FOR THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLE OF BHAVANA 4 OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PERSONNEL IN RONPHIBUN DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูวรชัยวัฒน์ ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(นายธีระพงศ์ ธานีรัตน์)
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์

เรียน นายก อบต.ร่อนพิบูลย์
- มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
ในนิสิต อบต.ร่อนพิบูลย์ เพื่อเก็บข้อมูล
ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์
- เพื่อโปรดพิจารณา
๑๙ เม.ย. ๖๗
บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘
๑๙ เม.ย. ๖๗

(นายวิฑูรย์ หม่อมปลัด)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์

(นางพันธ์ทิพย์ ศรีทัตรัตน์)
หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

18 เมษ. 2567

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๔๒

องค์การบริหารส่วนตำบลควนทอง
เลขรับ ๕๖๒
วันที่ 18 เมษ. 2567
เวลา.....

๒ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)

เจริญพร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควนทอง

ด้วย นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา ๔ ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช (PROVISION OF REGISTRATION SERVICES FOR THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLE OF BHAVANA 4 OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PERSONNEL IN RONPHIBUN DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการทำสารนิพนธ์เรื่องนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out) ในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้ประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากท่าน จึงขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์. ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

19/4/67

19/4/67

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒

๒ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร นายไชยเชษฐ์ พลสวัสดิ์

ด้วย นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา ๔ ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช (PROVISION OF REGISTRATION SERVICES FOR THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLE OF BHAVANA 4 OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PERSONNEL IN RONPHIBUN DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์. ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒

๒ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร นางพันธุ์ทิพย์ พิกุลรัตน์

ด้วย นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา ๔ ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช (PROVISION OF REGISTRATION SERVICES FOR THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLE OF BHAVANA 4 OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PERSONNEL IN RONPHIBUN DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์. ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

-ยินดีให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์
เพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒

๒ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เจริญพร นายณรงค์ เพชรรัตน์

ด้วย นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา ๔ ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช (PROVISION OF REGISTRATION SERVICES FOR THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLE OF BHAVANA 4 OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PERSONNEL IN RONPHIBUN DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์. ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
๑๒๘ หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๐๐๒

๒ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เจริญพร นางพัชรินทร์ พุทธังกุโร

ด้วย นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา ๔ ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช (PROVISION OF REGISTRATION SERVICES FOR THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLE OF BHAVANA 4 OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PERSONNEL IN RONPHIBUN DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูบวรชัยวัฒน์. ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๙

ที่ อว ๗๙๑๖/ว ๐๐๐๒ **วันที่** ๒ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระครูปลัด อธิษฐ์ สุวฑฺโฒ, ดร.

ด้วย นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา ๔ ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช (PROVISION OF REGISTRATION SERVICES FOR THE ELDERLY ACCORDING TO THE PRINCIPLE OF BHAVANA 4 OF SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PERSONNEL IN RONPHIBUN DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE)" โดยมี ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการต่อไป

(พระครูบวรชัยวัฒน์, ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

17 เม.ย. 67

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อทราบการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับส่งเสริมการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้หลักเกณฑ์การกำหนดมาตราวัดเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณ
ศิโรรัตน์ บุญกอง
นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

2. อายุ

☐ 1. 60-64 ปี ☐ 2. 65-69 ปี

☐ 3. 70-74 ปี ☐ 4. 75-79 ปี

☐ 5. 80 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 4. อนุปริญญา/ปวส.,

☐ 5. ปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

☐ 1. เกษตรกร/รับจ้าง ☐ 2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

☐ 3. พ่อบ้าน/แม่บ้าน ☐ 4. ข้าราชการ/เกษียณ

☐ 5. อื่น ๆ .....

5. รายได้ต่อเดือน

☐ 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 2. รายได้10,001-15,000 บาท

☐ 3. รายได้ 15,001-20,000 บาท ☐ 4. 20,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านหลักกายภาวนา (การเจริญกาย พัฒนากาย การฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อเกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ)					
1. บุคลากรของ อบต.มีสุขภาพกายพร้อมให้บริการเพียงใด					
2. บุคลากรของ อบต.ให้บริการด้วยรอยยิ้ม น้ำเสียงไพเราะและเป็นมิตรเพียงใด					
3. บุคลากรของ อบต.รับฟังความคิดเห็นจากผู้สูงอายุเพียงใด					
4. บุคลากรของ อบต.ชี้แนะการขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุชัดเจนเพียงใด					
5. บุคลากรของ อบต.ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้สูงอายุเพียงใด					
6. บุคลากรของ อบต.แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย พร้อมให้บริการเพียงใด					
ด้านหลักศีลภาวนา (การเจริญศีล พัฒนาความประพฤติ การฝึกอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ปฏิบัติตนให้ครบ ศีล 5 ข้อ)					
7. บุคลากรของ อบต. มีความรู้ในงานที่ให้บริการเพียงใด					
8. บุคลากรของ อบต. ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบ เพียงใด					
9. บุคลากรของ อบต. มีความรับผิดชอบต่องานที่ให้บริการเพียงใด					
10. บุคลากรของ อบต. มีการพัฒนาการให้บริการอยู่เสมอเพียงใด					
11. บุคลากรของ อบต. มีการสำรวมกิริยาแสดงออกทางกาย วาจาต่อผู้สูงอายุเพียงใด					
12. บุคลากรของ อบต. ใส่ใจในการงานที่รับผิดชอบ เพียงใด					
ด้านหลักจิตภาวนา (การเจริญจิต พัฒนาจิต การฝึกอบรมจิต ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงาม ด้วยคุณธรรม)					
13. บุคลากรของ อบต. มีความเอาใจใส่ในงานที่ให้บริการเพียงใด					
14. บุคลากรของ อบต. มีจิตใจที่จดจ่อกับงานที่ให้บริการเพียงใด					
15. บุคลากรของ อบต. มีการเตรียมตัว เตรียมใจในการให้บริการเพียงใด					
16. บุคลากรของ อบต. มีความเข้าใจระบบการทำงานของงานที่ให้บริการเพียงใด					

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17. บุคลากรของ อบต. ได้ปฏิบัติงานให้บริการด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพียงใด					
18. บุคลากรของ อบต. มีการปรับปรุงการให้บริการที่ดีขึ้นเพียงใด					
ด้านหลักปัญญา (การเจริญปัญญา พัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจ สิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง)					
19. บุคลากรของ อบต. มีการไตร่ตรอง ตรวจสอบการให้บริการเพียงใด					
20. บุคลากรของ อบต. แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้ผู้สูงอายุได้เพียงใด					
21. บุคลากรของ อบต. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการงานให้บริการเพียงใด					
22. บุคลากรของ อบต. ให้บริการด้วยความรอบคอบ เพียงใด					
23. บุคลากรของ อบต. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนชัดเจน เพียงใด					
24. บุคลากรของ อบต. ตรวจสอบเอกสารอย่างถี่ถ้วน เพียงใด					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

“การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช”

โดย

ศิโรรัตน์ บุญกอง

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ ผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

ที่อยู่ปัจจุบัน .....หมู่ที่ .....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์

วันและเวลาที่สัมภาษณ์ วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

ตำแหน่งงาน .....

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.1 ตามทัศนะของท่าน แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม **หลักกายภาวนา** (การพัฒนาทางกาย) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.2 ตามทัศนะของท่าน แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม **หลักศีลภาวนา** (การพัฒนาทางด้านการประพฤติ) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.3 ตามทัศนะของท่าน แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม **หลักจิตภาวนา** (การพัฒนาทางด้านจิตใจ) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2.4 ตามทัศนะของท่าน แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม **หลักปัญญาภาวนา** (การพัฒนาทางความคิด รู้จักพิจารณา รู้จักแก้ปัญหาด้วยปัญญา) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ และการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)

เรื่อง การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล								
1	**เพศ** ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	**อายุ** ☐ 1. 60-64 ปี ☐ 2. 65-69 ปี ☐ 3. 70-74 ปี ☐ 4. 75-79 ปี ☐ 5. 80 ปีขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	**ระดับการศึกษา** ☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย ☐ 4. อนุปริญญา/ปวส., ☐ 5. ปริญญาตรีขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	**อาชีพ** ☐ 1. เกษตรกร/รับจ้าง ☐ 2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ☐ 3. พ่อบ้าน/แม่บ้าน ☐ 4. ข้าราชการ/เกษียณ ☐ 5. อื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
5	**รายได้ต่อเดือน** ☐ 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 2. รายได้10,001-15,000 บาท ☐ 3. รายได้ 15,001-20,000 บาท ☐ 4. 20,001 บาทขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช								
ด้านหลักกายภาวนา (การเจริญกาย พัฒนากาย การฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อเกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ)								
1	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่มีสุขภาพกายพร้อมให้บริการเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยรอยยิ้ม น้ำเสียงไพเราะ และเป็นมิตรเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่รับฟังความคิดเห็นจากผู้สูงอายุเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่ชี้แนะการขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุชัดเจนเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้สูงอายุเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อย พร้อมให้บริการเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ด้านหลักศีลภาวนา (การเจริญศีล พัฒนาความประพฤติ การฝึกอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัยปฏิบัติตนให้ครบ ศีล 5 ข้อ)								
7	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่มีความรู้ในงานที่ให้บริการเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
9	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่องานที่ให้บริการเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่มีการพัฒนาการให้บริการอยู่เสมอเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
11	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่มีการสำรวมกิริยาแสดงออกทางกาย วาจาต่อผู้สูงอายุเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
12	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่ใส่ใจในการงานที่รับผิดชอบ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ด้านหลักจิตภาวนา (การเจริญจิต พัฒนาจิต การฝึกอบรมจิต ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงามด้วยคุณธรรม)								
13	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่มีความเอาใจใส่ในงานที่ให้บริการเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่มีจิตใจที่จดจ่อกับงานที่ให้บริการเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่มีการเตรียมตัว เตรียมใจในการให้บริการเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
16	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจระบบการทำงานของงานที่ให้บริการเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
17	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติงานให้บริการด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
18	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่มีการปรับปรุงการให้บริการที่ดีขึ้นเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ด้านหลักปัญญา (การเจริญปัญญา พัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจ สิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง)								
19	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่มีการไตร่ตรองตรวจสอบการให้บริการเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
20	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้ผู้สูงอายุได้เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
21	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการงานให้บริการเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
22	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความรอบคอบ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
23	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนชัดเจน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
24	ท่านเห็นว่า เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสารอย่างถี่ถ้วน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม								
1	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)

เรื่อง การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช							
ด้านหลักกายภาวนา (การเจริญกาย พัฒนากาย การฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อเกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ)							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ด้านหลักศีลภาวนา (การเจริญศีล พัฒนาความประพฤติ การฝึกอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัยปฏิบัติตนให้ครบ ศีล 5 ข้อ)							
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ด้านหลักจิตภาวนา (การเจริญจิต พัฒนาจิต การฝึกอบรมจิต ให้เข้มแข็งมั่นคง เจริญงอกงามด้วยคุณธรรม)							
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ด้านหลักปัญญา (การเจริญปัญญา พัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจ สิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง)							
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุ ตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร

องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

แต่ละข้อมีค่า 1.00

ความเห็น

.....

.....

(ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร)

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)

เรื่อง การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์								
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	+1	+1	+1	3	1		
ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช								
1	ตามทัศนะของท่าน แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม **หลักกายภาวนา** (การพัฒนาทางกาย) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ตามทัศนะของท่าน แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม **หลักศีลภาวนา** (การพัฒนาทางด้านการประพฤติ) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ตามทัศนะของท่าน แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม **หลักจิตภาวนา** (การพัฒนาทางด้านจิตใจ) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	ตามทัศนะของท่าน แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตาม **หลักปัญญาภาวนา** (การพัฒนาทางความคิด รู้จักพิจารณา รู้จักแก้ปัญหาด้วยปัญญา) ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม								
1	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)

เรื่อง การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาการให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์
เรื่อง การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
แต่ละข้อมีค่า 1.00

ความเห็น

.....

.....

(ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร)
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
การให้บริการการรับลงทะเบียนผู้สูงอายุตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอร่อนพิบูลย์
จังหวัดนครศรีธรรมราช

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded(a)	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.904	24

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
VAR00001	4.4667	.50742	30
VAR00002	4.2667	.58329	30
VAR00003	4.4000	.67466	30
VAR00004	4.2667	.63968	30
VAR00005	4.3667	.55605	30
VAR00006	4.1000	.60743	30
VAR00007	4.4667	.57135	30
VAR00008	4.4000	.72397	30
VAR00009	4.1333	.68145	30
VAR00010	4.2000	.66436	30
VAR00011	4.2333	.67891	30
VAR00012	4.2667	.63968	30
VAR00013	4.3000	.59596	30
VAR00014	4.4000	.62146	30
VAR00015	4.4667	.68145	30
VAR00016	4.2667	.58329	30
VAR00017	4.3000	.65126	30
VAR00018	3.9667	.49013	30
VAR00019	4.4667	.57135	30
VAR00020	4.2333	.67891	30
VAR00021	4.0667	.58329	30
VAR00022	4.1000	.66176	30
VAR00023	4.2667	.73968	30
VAR00024	4.2667	.58329	30

ภาคผนวก ฉ
รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

นายไชยเชษฐ์ พลสวัสดิ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควนพัง

สัมภาษณ์วันที่ 09 เมษายน 2567

รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

นางพันธุ์ทิพย์ พิกุลรัตน์ หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์

สัมภาษณ์วันที่ 09 เมษายน 2567

รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

นางพัชรินทร์ พุทธังกุโร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหินตก

สัมภาษณ์วันที่ 12 เมษายน 2567

รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

นายณรงค์ เพชรรัตน์ ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลควนชุม

สัมภาษณ์วันที่ 08 เมษายน 2567

รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

พระครูปลัดอธิษฐ์ สุวฑฺโฒ (สุขพานิช), ดร.
อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต และรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
สัมภาษณ์วันที่ 8 เมษายน 2567

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : นางสาวศิโรรัตน์ บุญกอง

วัน/เดือน/ปีเกิด : 23 กันยายน 2532

สถานที่เกิด : โรงพยาบาลศูนย์ยะลา จังหวัดยะลา

ที่อยู่ปัจจุบัน : 149 หมู่ที่ 7 ตำบลควนพัง อำเภอร่อนพิบูลย์
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80130

ประวัติการศึกษา

2555 : ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล)
Bachelor of Art
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ประสบการณ์ทำงาน

2555 : ครูอัตราจ้าง แผนกสามัญสัมพันธ์
วิทยาลัยการอาชีพพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

2558 : ครูอัตราจ้าง
โรงเรียนวัดไพศาลสถิต จังหวัดนครศรีธรรมราช

2561 : ครูธุรการ
โรงเรียนควนเกยสุทธิวิทยา จังหวัดนครศรีธรรมราช

2565 – ปัจจุบัน : นักพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ
องค์การบริหารส่วนตำบลควนทอง จังหวัดนครศรีธรรมราช